

PORADNA

PRO OBČANSTVÍ, OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRAVA

Manuál pro sociální pracovníky insolvence v oblasti

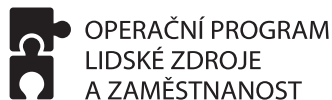
- Michal Hubálek • Adam Křístek •
- Ladislav Zamboj •

PORADNA PRO OBČANSTVÍ / OBČANSKÁ A LIDSKÁ PRÁVA

PRAHA, 2011

Tato publikace vychází díky laskavé podpoře Evropské unie v rámci Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost financovaného z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Tento dokument je vytvořen za finanční pomoci Evropské unie. Za obsah dokumentu je výhradně zodpovědná Poradna pro občanství/občanská a lidská práva a nelze jej v žádném případě považovat za názor Evropské unie.

**PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST**
www.esfcr.cz

Obsah

1. Typy smluv a jejich rizika z pohledu možného předlužení	9
1.1 Rozhodčí doložky	10
1.2 Směnky	13
1.3 Sankční ujednání	15
1.3.1 Zákonné úroky z prodlení a poplatků (dle občanského zákoníku)	15
1.3.2 Dohodnutá sazba úroků z prodlení (podle obchodního zákoníku)	16
1.3.3 Smluvní úroky jako cena za poskytnutou službu	16
1.3.4 Smluvní pokuta (penále), sankční poplatky, „úroky“ apod.	17
1.4 Některé praktiky při prodlení dlužníka	18
2. Specifika spotřebitelského úvěru	20
2.1 Povinnosti poskytovatele úvěru ještě před uzavřením smlouvy	21
2.2 Tzv. vzorový formulář s „předsmluvními informacemi“	23
2.3 Smlouva o spotřebitelském úvěru, změny a skončení smluvního vztahu	26
2.4 RPSN, úroková sazba a poplatky	27
3. Předsoudní a mimosoudní řešení sporů	29
3.1 Mediace a smír	30
3.2 Rozhodčí řízení (arbitráž)	30
3.3 Smírčí řízení u soudu	31
4. Soudní řízení v oblasti insolvence	32
4.1 Bezplatná právní pomoc	32
4.2 Soudní řízení v prvním stupni	33
4.3 Odvolací řízení	34
4.3.1 Odvolací důvody	35
4.4 Náhrada nákladů řízení	38
4.5 Mimořádné opravné prostředky	39
4.6 Řízení před ústavním soudem	39
4.7 Řízení před Evropským soudem pro lidská práva	40
5. Exekuční řízení	41
5.1 Nařízení exekuce	41
5.2 Zastavení výkonu rozhodnutí	42
5.3 Odklad výkonu rozhodnutí	44
5.4 Náklady výkonu rozhodnutí	45
5.5 Srážky z příjmu	45

© Michal Hubálek, Adam Křístek, Ladislav Zamboj, 2011

© Poradna pro občanství/občanská a lidská práva, 2011

ISBN 978-80-254-9535-3

5.6 Příkazání pohledávky	47
5.7 Prodej movitých věcí	47
5.8 Prodej nemovitostí	48
5.9 Prodej spoluvlastnického podílu	49
6. Insolvenční řízení – oddlužení	50
6.1 Podmínky pro oddlužení	50
6.1.1 Úpadek	50
6.2 Některé důsledky zahájení insolvenčního řízení	51
6.3 Návrh na povolení oddlužení	51
6.4 Povolení oddlužení	52
6.5 Provedení oddlužení a jeho varianty	52
6.5.1 Zpeněžení majetkové podstaty	53
6.5.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře	53
6.5.3 Tzv. zajištění věřitelé	53
6.6 Některé další otázky	54
6.7 Splnění oddlužení	54
7. Nejčastěji se vyskytující otázky	56
8. Vzory podání	75
9. Rejstřík pojmů	89
10. Přílohy	103
Příloha č. 1 – Seznam kontaktních míst pro řešení spotřebitelských sporů . . .	104
Příloha č. 2 – Seznam mediátorů	106
Příloha č. 3 – Seznam rozhodců	109

Úvod

Cílem předkládané publikace je poskytnout srozumitelný návod na řešení nejrůznějších situací souvisejících s předlužením, a to včetně vzorů jednotlivých podání v této oblasti.

Publikace je řazena do deseti oddílů, z nichž první je zaměřen na smluvní typy nejčastěji se vyskytující v oblasti předlužení, a to včetně popisu možných rizik, část druhá se zabývá spotřebitelskými úvěry, třetí předsoudními a mimosoudními způsoby řešení sporných situací v této oblasti, čtvrtá je věnována soudnímu řízení, v páté části je poskytnut výklad k řízením exekučnímu, šestá část je zaměřena na problematiku insolvenčního řízení, v části sedmé jsou zodpovězeny nejčastěji se vyskytující otázky, část osmá obsahuje vzory podání, devátá rejstřík pojmů a v posledním oddíle jsou obsaženy přílohy publikace obsahující kontakty na instituce působící v oblasti předlužení.

Publikace vychází z právního stavu účinného ke dni 1. 1. 2011.

1 Typy smluv a jejich rizika z pohledu možného předlužení

Typů smluvních ujednání, které mohou znamenat riziko insolvence, tedy platební neschopnosti, a mohou vést do tzv. dluhové pasti, je jak z hlediska hospodářského účelu závazku (úvěr – půjčka bez dalšího či ke konkrétnímu účelu, zprostředkování, leasing, smlouva o konsolidaci dluhů atd.), tak i z hlediska formy (smlouva uzavřena podle občanského nebo podle obchodního zákoníku, smlouva se zajištěním závazku např. ručením, smlouvy formulářové apod.) celá řada.

Mnohem důležitější než typ smlouvy jako celku jsou některá její doprovodná ujednání, kterých si zejména v případě formulářových smluv mnohdy dlužník ani nevšimne. Za formulářovou smlouvu se označuje taková smlouva, která je celá či z podstatné části obsažena na předtištěném formuláři a lze do ní zpravidla doplnit pouze osobní údaje dlužníka a např. výši poskytovaného úvěru a další doprovodné údaje nijak nemění právní režim či důležité okolnosti smluvního vztahu. Charakter formulářové smlouvy bude mít fakticky i smlouva, která sama může být stručná a zdánlivě dohadovaná s klientem na místě, avšak odkazující na podrobné všeobecné obchodní podmínky, které zpravidla tvoří součást smlouvy. Rizikem je jednak, že klient při uzavírání smlouvy s těmito podmínkami není seznámen (samotná smlouva na ně pouze odkazuje) a jednak možnost jednostranné změny těchto podmínek poskytovatelem produktu. U závazku uzavřeného na základě formulářové smlouvy odpadá jedna z charakteristik vzniku smluvního vztahu – dohadování se o obsahu smlouvy. Tento je dán předem a veškeré dohadování (tzv. negociace) se omezuje podle zásady „ber nebo nech být“ na možnost buď smlouvu jako celek odmítnout, nebo ji v plném rozsahu akceptovat. V případě, kdy je klient k uzavření smlouvy dále nucen skutečnými či domnělými vážnými okolnostmi (sociální situace, tíživá finanční situace, mediální tlak), nemá fakticky na výběr. Samotná smlouva i všeobecné podmínky jsou pak formulovány srobovaným a obtížně srozumitelným jazykem při rozsahu i desítek stran psaných špatně čitelným písmem minimální velikosti. To, spolu s poskytnutím minima informací o samotné smlouvě a minima času na prostudování smlouvy, vede k tomu, že smlouva je uzavřena po krátkém jednání, jehož předmětem je často pouze výše půjčované částky a výše splátek. Jen velmi obtížně je proto možné hovořit o tom, že by klient byl podrobně seznámen s obsahem smlouvy a tento svým podpisem vědomě akceptoval. Následně proto u klienta zpravidla dochází k velkému zklamání, a to především v souvislosti s nastalou jednorázovou či dlouhodobou platební neschopností.

Následující text je zaměřen na často se vyskytující a z pohledu klienta velmi riziková ujednání smluv, kterým je třeba před podpisem smlouvy věnovat zvláštní pozornost. Klienti by se především měli snažit tato ujednání ve smlouvách odhalit (podrobně se se smlouvou seznámit před jejím podpisem), následně jednat o jejich odstranění či modifikaci, a pokud to nebude možné, tak pečlivě zvážit, zda smlouvu vůbec podepsat. V každém případě je možno doporučit nepodlehnutí nátlaku prodejce. Jako velmi vhodná se jeví možnost porady v některé z poraden věnujících se této problematice, a to ještě před podpisem smlouvy.

1.1 ROZHODČÍ DOLOŽKY

Rozhodčí doložky v jednotlivých smlouvách mají nejčastěji podobu uváděnou v příkladech níže.

Příklad 1

Smluvní strany se dohodly, že pravomoc k řešení veškerých sporů a nároky, které přímo nebo odvozeně vznikly z této smlouvy nebo v návaznosti na ní, má podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, v jednoinstančním písemném rozhodčím řízení kterýkoli z níže uvedených rozhodců, kterému poskytovatel úvěru doručí žalobu. Rozhodčí řízení se bude konat v sídle rozhodců. Rozhodci pro tento účel jsou: JUDr. Jan Novák, advokát se sídlem v Aši, nebo Mgr. Jana Nováková, advokátka se sídlem v Aši. Pro případ, že žádný z uvedených rozhodců nebude ochoten nebo moci funkci rozhodce přijmout či vykonávat, dohodly se strany této smlouvy na tom, že jediného rozhodce určí poskytovatel úvěru ze seznamu advokátů vedeného Českou advokátní komorou.

Příklad 2

Smluvní strany se dohodly, že pravomoc k řešení sporů o nároky, které přímo nebo odvozeně vznikly z této smlouvy nebo v návaznosti na ní, má podle zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení, jediný rozhodce, určený na základě Rozhodčího řádu Institutu pro rozhodčí řízení, s. r. o., se sídlem v Horní Dolní.

Jak vyplývá i z uvedených příkladů, smyslem a důsledkem tzv. rozhodčí doložky je skutečnost, že v případě nějakého sporu ze smlouvy, typicky např. o zaplacení dluhu při nedodržování splátkového kalendáře, žalobce nebude podávat žalobu k soudu, ale k rozhodci, kterým může být podle zákona o rozhodčím řízení (č. 216/1994 Sb.) každý svéprávný zletilý občan ČR, tedy prakticky kdokoli, bez ohledu na dosažené

vzdělání. Jak je dále zřejmé z uváděných příkladů, je jmenování rozhodce v kompetenci potenciálního žalobce. Rozhodčí řízení je jednoinstančním, tzn. nález je konečný – není možné proti němu podat řádné odvolání. Možnost v zásadě mimořádného přezkoumání rozhodčího nálezu soudem je přitom fakticky omezena pouze na formální důvody. Pravomocný rozhodčí nález má právní status jako pravomocný rozsudek soudu, a je tak exekučním titulem – lze se na jeho základě domáhat nařízení výkonu rozhodnutí (exekuce).

Naprostá většina smluv, které je možno z pohledu klienta ve vztahu k možnému předložení označit za rizikové, jsou tzv. smlouvami spotřebitelskými, bez ohledu na to, zda jejich předmětem je úvěr, koupě zboží, leasing apod. Spotřebitelskou smlouvou je smlouva, kde smluvními stranami jsou na straně jedné „dodavatel“, který při sjednávání smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, a na straně druhé „spotřebitel“, který v rámci obchodní či jiné podnikatelské činnosti nejedná. O spotřebiteli se má za to, že je z povahy věci vždy slabší stranou, a proto potřebuje více ochrany. K problematice uplatnění rozhodčích doložek ve spotřebitelských smlouvách se opakovaně vyjadřovala odborná veřejnost, soudy i Veřejný ochránce práv.

Striktnější názor na uplatnění rozhodčích doložek v těchto typech smluv tvrdí, že jejich využití je zcela vyloučeno proto, že svým charakterem znamenají odepření práva na spravedlivý proces a na soudní ochranu spotřebitele. Vychází se i toho, že rozhodčí doložka ve spotřebitelské smlouvě je v rozporu s ochranou spotřebitele, jak ji zakotvuje § 56 odst. 1 občanského zákoníku, který stanoví, že: „Spotřebitelské smlouvy nesmějí obsahovat ujednání, která v rozporu s požadavkem dobré víry znamenají k újmě spotřebitele značnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran.“ Nakonec i obecná zásada pro uzavírání těchto smluv obsažená v § 55 občanského zákoníku zakotvuje, že smluvní ujednání spotřebitelských smluv se nemohou odchýlit od zákona v neprospěch spotřebitele; spotřebitel se zejména nemůže vzdát práv, která mu zákon poskytuje, nebo jinak zhoršit své smluvní postavení. Existenci a neplatnost takového smluvního ujednání jsou podle přísnějšího názoru na rozhodčí doložky soudy povinny zjišťovat i bez návrhu.

Chápeme-li právo předložit svou věc soudu jako subjektivní právo (např. spotřebitele), pak je možno zmínit též ustanovení § 574 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého je dohoda, kterou se někdo vzdává práv, jež mohou v budoucnosti teprve vzniknout, neplatná. K neplatnosti by měl soud přihlídnout i bez návrhu – ustanovení není uvedeno v § 40a občanského zákoníku, v němž jsou podle čísel vyjmenovány případy, kdy se sice jedná o neplatnost, ale pouze v případě, že se jí „poškozený“ u soudu dovolá.

Neakceptovatelnost rozhodčích doložek plyne i ze stanovisek Evropské komise. Jedná se především o nepřijatelnost tzv. předběžných rozhodčích doložek (přesně jako v uvedených příkladech – tzn. doložka je součástí smlouvy a je uzavřena ještě

před vznikem sporu, o kterém se však neví, zda k němu dojde, či nikoli). V úvahu by tak mohla přicházet rozhodčí doložka teprve ve chvíli, kdy tu je spor, a pro tento konkrétní spor.

Názor českých soudů v dané věci je zatím opatrnější a lze jej shrnout do dvou tezí:

a) Stanovisko Vrchního soudu v Praze – 12 Cmo 496/2008 (zařazeno do Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek na základě rozhodnutí Občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ČR v lednu 2011), které konstatuje následující: „Pokud rozhodčí smlouva neobsahuje přímé určení rozhodce ad hoc, nebo konkrétní způsob jeho určení, ale jen stanoví, že rozhodce bude určen jednou smluvní stranou ze seznamu rozhodců vedeného právníčkou osobou, která je stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb., a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných touto právníčkou osobou, pak je taková rozhodčí smlouva neplatná pro obcházení zákona.“ Přitom jediným zákonem zřízeným rozhodčím soudem je v současnosti pouze stálý Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky, jakákoli jiná právnícká osoba, ať již jde o obchodní společnost, občanské sdružení apod., není rozhodčím soudem, ať je její název jakýkoli (např. Rozhodčí institut). Z toho vyplývá, že doložka, podle které je rozhodce jmenován na základě statutu či jiného dokumentu soukromé právnícké osoby, je neplatná.

b) Rozhodnutí Nejvyššího soudu 32 CDO 2282/2008, které je s předchozím názorem v příkrém rozporu a reprezentuje konzervativní, k doložkám benevolentní praxi, stanoví následující: „Strany smlouvy si mohou platně dohodnout, že spory vzniklé z jejich smlouvy budou rozhodovány rozhodcem vybraným žalující stranou ze seznamu rozhodců vedeného soukromým subjektem, jenž není stálým rozhodčím soudem zřízeným ve smyslu § 13 zákona č. 216/1994 Sb., ve znění pozdějších předpisů, a že rozhodčí řízení bude probíhat podle pravidel vydaných takovým soukromým subjektem.“

Jednoznačné stanovisko v této věci nepřinesl ani nový zákon o spotřebitelském úvěru č. 145/2010 Sb., neboť problematiku rozhodčích doložek ve vztahu ke spotřebitelským smlouvám neupravuje.

Dle našeho názoru je však rozhodčí doložka ve vztahu ke spotřebiteli zcela zjevně poškozující, odpírá mu právo na spravedlivý soudní proces se všemi důsledky, a proto by měl poškozený spotřebitel vždy trvat na neplatnosti takové předběžné rozhodčí doložky a dovolávat se přitom shora citovaných ustanovení.

Přitom je třeba úzkostlivě pamatovat, že námitku nedostatku pravomoci rozhodce je třeba z opatrnosti uplatnit u rozhodce při prvním úkonu v řízení, které se týká ve věci samé.

Stejně bedlivě je třeba pamatovat, že návrh na zrušení rozhodčího nálezu soudem (např. proto, že se jedná o spotřebitelskou věc, o níž dle našeho názoru nelze

uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, nebo z důvodu, že rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná) musí být soudu podán do tří měsíců od doručení napadaného rozhodčího nálezu.

Vyloučení spotřebitelské věci klienta z rozhodování před rozhodčím soudem a její předložení příslušnému soudu je nezbytným předpokladem pro využití možnosti obrany proti dalším případně neplatným ujednáním některých smluv.

Závěrem je možno doporučit smlouvy obsahující rozhodčí doložky neuzavírat. Pokud již k uzavření smlouvy s rozhodčí doložkou dojde, je třeba případně včas napadat její platnost a závaznost některým z výše uvedených postupů.

1.2 SMĚNKY

Mimořádně nebezpečným nástrojem z hlediska ochrany práv běžných spotřebitelů je směnka, o níž a především o její nebezpečnosti toho veřejnost ví velmi málo, což je možná stále dáno i skutečností, že po dobu 40 let takřka nebyla využívána, a došla tak zapomnění (byť solidní směnečné právo bylo celou dobu součástí našeho právního řádu). V dobách předmnichovské republiky či monarchie však k základním vědomostem téměř každého absolventa měšťanky a snad i obecné školy patřila poučka: „Nikdy nepodepisovat směnku!“

Směnka je cenný papír, a to zásadně cenný papír na řad, tzn. dále převoditelný tzv. rubopisem. Právo na zaplacení určité sumy je do směnkou vtěleno tak dokonale, že pokud směnka přestane fyzicky existovat, právo zaniká s ní.

Směnka má zásadně funkci peněz, a to buď úvěrovou, tzn. místo zaplacení penězi zaplatí „dlužník“ směnkou, nebo platební, kdy ten kdo platí, neplatí penězi, ale předá a rubopisem převede práva ze směnkou, kterou vlastní, osobě, které směnkou platí. Z toho plyne, že směnka má vlastně obdobnou funkci jako papírové peníze, bankovky a je jí možné do jisté míry považovat za jejich předchůdkyni. Pokud se budeme na směnku dívat prakticky jako na bankovku, je jasné, že se směnkou týká tzv. přísnost. Jestliže má směnka „obíhat“ podobně jako peníze, musí v ní mít její příjemci důvěru. Z tohoto důvodu musí směnka obsahovat přesné náležitosti, jinak jí není možno za směnku považovat. Rubem této přísnosti je ovšem to, že nároky ze směnkou uplatněné u soudu se realizují ve zkráceném řízení a končí vydáním tzv. směnečného platebního rozkazu. V praxi to znamená, že u soudu stačí podat žalobu, předložit originál směnkou, zaplatit soudní poplatek, a následně je možno očekávat vydání směnečného platebního rozkazu. Proti němu je možno brojit námitkami podanými u soudu ve lhůtě 3 dnů od doručení rozkazu (oproti běžné lhůtě 15 dnů). Obsah možných námitek je poměrně sofistikovanou problematikou, lze však stručně uvést, že se jedná pře-

devším o formální náležitosti. Ačkoli zákon upravuje podstatné náležitosti směnky, mezi které patří např. slib zaplatit určitou peněžitou sumu či údaj splatnosti, a listinu předloženou jako směnku by nebylo za směnku vůbec možno považovat, pokud by takové údaje neobsahovala, tentýž zákon umožňuje použít tzv. blankosměnku, tzn. směnku, která je vyplněna bez podstatných údajů, např. sumy či splatnosti. Směnka totiž tyto údaje musí obsahovat až při jejím uplatnění, nikoli při podpisu. Je tak možno podepsat fakticky jen bílý papír nadepsaný „směnka“. Z uvedeného je zřejmé, že podpis směnky může být riskantní záležitostí.

Jak směnka vypadá? Především v jejím textu musí být obsaženo slovo „směnka“. Obvykle text začíná: „Za tuto směnku zaplatím (...).“ Dále je v textu uvedena suma, jméno toho, kdo má platit (v našem případě tzv. směnky vlastní se bude jednat o osobu výstavce), datum splatnosti směnky a vlastnoruční podpis pod textem. Vyskytly se však i případy, kdy směnka byla přímo vtělena do textu smlouvy. Taková skutečnost nemusí znamenat neplatnost směnky, a proto dlužník ani nemusí vědět, že směnku podepsal.

Ačkoli, jak bylo uvedeno, je směnka ze své povahy instrument platební a úvěrový, často je využívána jako instrument zajišťovací. Rozšířená praxe se ve vědomí podnikatelů uhnízdila natolik, že ji akceptoval i parlament, a např. ve starém zákoně o spotřebitelském úvěru č. 321/2001 Sb. bylo výslovně uvedeno, že: „Splácí-li spotřebitel spotřebitelský úvěr prostřednictvím směnky nebo šeku nebo zajišťuje jimi jeho splacení (...).“ Stejná úprava byla převzata i do nového zákona o spotřebitelském úvěru č. 145/2010 Sb. Pro věřitele je směnečná přísnost velmi pohodlná (v případném řízení se zkoumá jen pravost směnky, a nikoli účel jejího vystavení, tzv. hospodářská kauza), což vede k hojnému využívání tzv. blankosměnky. Kdy zpravidla zprostředkovatelský agent předloží spotřebiteli při podpisu spotřebitelské smlouvy též blankosměnku, do které v případě porušení povinností, zejména platebních, v případě, že hodlá uplatnit své nároky u soudu, vepíše nejen dluh, ale připočte k němu i úroky (často ve velmi sporné výši) a další kumulované poplatky (penále, smluvní pokutu apod.). Obrana proti tomuto jednání je v soudním řízení fakticky nemožná, neboť vyhotovení právně relevantních námitek ve lhůtě 3 dnů osobou neprávnického vzdělání je nepravděpodobné (k případnému doplnění ve lhůtě delší se již nepřihlíží).

Použití směnky ve spotřebitelských vztazích jakožto zajišťovacího instrumentu spotřebitelských mluv je dle našeho názoru v rozporu s ochranou spotřebitele (zejména v případě tzv. blankosměnek). To proto, že může vést k faktickému vyloučení přezkumu soudem v takových smluvních ujednáních, jako je výše úroků, poplatky a další sankce, které mohou být v rozporu s dobrými mravy. Vzhledem ke směnečné přísnosti mohou být výrazně snížena procesní práva spotřebitele, a fakticky tak znemožněna jeho obrana. Proto je třeba se podpisu směnky jako „zajišťovacího“ instrumentu ve

spotřebitelských vztazích bránit. Snahu dodavatele (zprostředkovatele) o zajištění závazku směnkou je přitom možno zároveň považovat za nekalé jednání k tíži spotřebitele a za známku jisté neserióznosti. Proto je možno obecně říci, že je určitě lepší spotřebitelskou smlouvu s podmínkou podpisu (blanko) směnky vůbec neuzavírat.

1.3 SANKČNÍ UJEDNÁNÍ

Sankční ujednání ve spotřebitelských smlouvách představují velmi komplikovanou, různorodou a nepřehlednou problematiku. Právě tato ujednání jsou též často velice sporná (na hranici tzv. dobrých mravů) a vedou k tomu, že dlužná částka zpravidla výrazně vrostle (až třeba na několikanásobek dlužné částky).

1.3.1 Záonné úroky z prodlení a poplatek (dle občanského zákoníku)

Prvním typem úroků, který je v zásadě neškodný a představuje oprávněnou ochranu věřitele, jsou tzv. zákonné úroky z prodlení. Ty jsou zakotveny v ustanovení § 517 odst. 2 občanského zákoníku tak, že je-li dlužník v prodlení s plněním peněžitého dluhu, má věřitel právo požadovat od něj vedle plnění (tj. dluhu samotného) též úroky z prodlení. Tyto zákonné úroky z prodlení nastupují vždy, i kdyby právo na ně nebylo ve smlouvě uvedeno, a to přímo ze zákona.

Podobnou konstrukci má tzv. poplatek z prodlení, zásadně vyšší než úroky z prodlení, který se platí pouze v některých zákonem vymezených případech (např. v případě prodlení s placením nájemného a záloh na služby v případě nájmu bytu). V minulosti byla dlouhá léta výše zákonných úroků z prodlení neměnná ve výši 3 % z dlužné částky ročně, výše přísnějšího poplatku z prodlení pak 0,5 ‰ z dlužné částky denně. Od r. 1994 je konstrukce zákonných úroků z prodlení složitější. Poplatek z prodlení má v současnosti stejný způsob výpočtu, pouze se pětinašobně zvýšila jeho výměra, a to na 2,5 ‰ z dlužné částky denně, nejméně však 25,- Kč za každý i započatý měsíc prodlení. Pokud se týče úroků z prodlení, ty v současnosti odpovídají dle prováděcího nařízení vlády ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro poslední den kalendářního pololetí, které předchází kalendářnímu pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o sedm procentních bodů. Tzn., že každé pololetí se výše zákonných úroků z prodlení může změnit. Např. pro dluh vzniklý mezi 1. lednem a 30. červnem 2010 je tak rozhodná repo sazba, platná k poslednímu dni předchozího kalendářního čtvrtletí, tj. ke dni 31. 12. 2009. Ta byla 17. prosince 2009 stanovena (v důsledku krize) poměrně nízko na 1 %, tzn. výsledná výše úroků z prodlení pro naznačené období činí 8 %. Historii výše repo sazby najdeme na adrese http://www.cnb.cz/cs/faq/faq_repo_historie.html. Nebyl-li dluh splacen delší dobu,

každého půl roku se sazba výše úroků podle popsaného klíče měnila. Od 30. června 2010 došlo ke změně spočívající v tom, že od chvíle splatnosti dluhu se sice zákonný úrok z prodlení vypočítá výše popsaným způsobem, avšak v této výši zůstává zafixován po celou dobu prodlení, bez ohledu na průběžnou změnu repo sazby ČNB v dalších kalendářních pololetích, jak tomu bylo dosud.

Úroky a do určité míry ani poplatky z prodlení však nepředstavuje hlavní riziko pro potenciální dlužníky, to se skrývá v jiných sankčních ustanoveních.

1.3.2 Dohodnutá sazba úroků z prodlení (podle obchodního zákoníku)

Problém může představovat situace, kdy je smlouva sjednána v režimu obchodního, a nikoli občanského zákoníku. Zásadně sice platí, že pravidla obchodního zákoníku se uplatní pouze ve vztazích mezi podnikateli navzájem, tzn. nikoli ve vztazích spotřebitelských, avšak strany si mohou smluvně dohodnout, že i na smlouvu, která by jinak byla typicky občanskoprávní, se uplatní obchodní zákoník. Je sice stanoveno, že jestliže taková dohoda směřuje ke zhoršení právního postavení účastníka smlouvy, který není podnikatelem, je neplatná, ovšem říci jednoznačně, kdy směřuje k onomu zhoršení, je problematické. V oblasti úroků však právě obchodně právní úprava zná úroky z prodlení v zákonné výši, jak byly výše popsány, pouze v případě, že si strany sazbu úroků z prodlení nedohodnou jinak. Je tedy možné smluvně dohodnout úroky z prodlení výrazně vyšší. V této části by tak podle našeho názoru dohoda o použití obchodního zákoníku ve spotřebitelské smlouvě byla neplatná, neboť jednoznačně zhoršuje postavení nepodnikatele – spotřebitele. Problémem je ovšem, že obchodním zákoníkem se vždy bez dalšího řídí např. smlouvy o úvěru a typické bankovní smlouvy. Tyto smlouvy tak mohou bez ohledu na zásadu shora uvedenou zavádět úroky z prodlení vyšší, než jsou ony zákonné, shora popsány. Je však dobré vědět, že i tato možnost je limitována předem s ohledem na dobré mravy. Tak např. v případě úvěrové smlouvy byl soudem snížen úrok z prodlení ve výši 25 % ročně na 15 % ročně právě s odkazem na ochranu spotřebitele a s odkazem na zákonné úroky z prodlení.

1.3.3 Smluvní úroky jako cena za poskytnutou službu

Na dalším místě je třeba zmínit tzv. smluvené či smluvní úroky. Ty lze smluvit např. u peněžité půjčky, ale dnes i u půjčky nepeněžité. Tyto úroky však nemají sankční charakter, nejsou to úroky z prodlení (ani zákonné dle občanského zákoníku, ani dohodnuté dle obchodního zákoníku), ale jsou vlastně poplatkem za poskytnutí jistiny. Tyto úroky se coby cena za službu (půjčku peněz) platí samozřejmě, aniž k nějakému prodlení dochází. Problém těchto úroků však i tak může spočívat v jejich nepřiměřenosti. Zde vyvstává v první řadě otázka lichvy, která je trestným činem. Skutková podstata (§ 218 současného trestního zákoníku z r. 2009) zní: „Kdo zneužívá něčí rozumové

slabosti, tísně, nezkušenosti, lehkomyšlnosti nebo něčího rozrušení, dá sobě nebo jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, nebo kdo takovou pohledávku uplatní nebo v úmyslu uplatnit ji na sebe převede“. Oproti obecné představě tak nestačí jen zjevně lichvářský úrok, je třeba ze strany věřitele zneužití něčí slabosti atd. To by však u většiny lichvářských smluv neměl být problém. Druhou otázkou však je, od jaké výše lze již úrok považovat za lichvářský? Zákonným vodítkem je „hrubý nepoměr“. V minulosti se v právním řádu uplatňovala zásada tzv. zkrácení přes polovici, tj. pokud plnění jedné strany je menší než polovina (tj. typicky, pokud by poškozený musel zaplatit více jak dvakrát tolik, než obdržel). Dnes je situace poněkud odlišná. Trestní právo dospělo k následujícím náhledům – jako trestný čin lichvy z hlediska nepoměru plnění byla posouzena např. situace, kdy za půjčku 293 tis. Kč na tři měsíce měl po této době dlužník vrátit jistinu a nádavkem 131 850,- Kč (tzn. 45% úrok za tři měsíce), v jiném případě byl za lichvářský shledán úrok ve výši 66 % ročně. K dané věci je dobré dodat, že lichevní smlouva je absolutně neplatná, tedy neplatná jako celek. Dlužník má tak povinnost vrátit pouze to, co obdržel, maximálně zvýšené o zákonné úroky z prodlení (jinak by se na jeho straně jednalo o bezdůvodné obohacení). Ne každé smluvní úroky musí zakládat trestný čin lichvy, přitom však mohou být taktéž protiprávní – pro rozpor s dobrými mravy. Lichevní smlouva nemusí být samozřejmě písemná, resp. nemusí v ní být lichevní ustanovení. Někdy je vyhotovena řádná smlouva o půjčce a ta je zajištěna směnkou, znějící na výrazně vyšší, příp. lichvářskou částku. O nebezpečnosti směnky a směnečné přísnosti jsme již psali. V civilním řízení se nelze ani takové směnce příliš úspěšně bránit. To však neznamená, že by se nemohlo jednat o trestný čin lichvy a v případě jeho prokázání by poškozený mohl dle našeho názoru uplatnit nárok na náhradu škody v rámci trestního řízení (i kdyby předtím nebyl úspěšný před civilním soudem).

1.3.4 Smluvní pokuta (penále), sankční poplatky, „úroky“ apod.

Smluvní pokuta. Tento sankční institut je zakotven v ust. § 544 občanského zákoníku. Často bývá nazýván jinak, např. „sankce“, „penále“, „poplatek“, „propadnutí zálohy“ apod. Nastupuje v případě porušení smluvní povinnosti, např. prodlení se zaplacením. Z hlediska dluhové pasti půjde o jeden z nejnebezpečnějších institutů, který se často doslova schovává mezi spoustou ustanovení obvyklé formulářové smlouvy. Smluvní pokuta se platí vedle zákonných, příp. smluvních (u smlouvy podle obchodního zákoníku) úroků z prodlení (lze uplatnit tedy obě sankce současně). Naopak však představuje tzv. paušalizovanou náhradu škody, tzn. je-li sjednána smluvní pouta, nehradí se zároveň případná škoda. Ovšem toto pravidlo může být ve smlouvě vyloučeno a zpravidla tomu tak i bude. Smluvní pokuta nemá rovněž charakter příslušen-

ství pohledávky, ale je samostatným nárokem. To má ovšem vliv při souběhu smluvní pokuty s úroky z prodlení, pokud by výsledná částka byla příliš vysoká, nebyla by v souladu s dobrými mravy. V této věci je však soudní praxe ve vzájemném nesouladu.

Např. smluvní pokuta ve výši 25 % z dlužné částky denně byla jednou shledána jako přiměřená. V jiném případě pak byla smluvní pokuta ve výši 10 tis. Kč za každý den prodlení se zaplacením částky 30 tis. Kč shledána jako rozporná s dobrými mravy (tedy úrok 33 % denně v rozporu s dobrými mravy shledán byl). Přitom však soud má povinnost zjišťovat, zda nejde o lichevní smlouvu, která je absolutně neplatná (jak výše uvedeno např. při úroku 66 % ročně).

V dalším případě, kde však byla jistina zajištěna též hypotékou, shledal soud v případě jistiny 400 tis. Kč za rozpornou s dobrými mravy smluvní pokutu ve výši 70 tis. Kč za každý měsíc prodlení. Zde vidíme, že soudní praxe je zcela nejednotná. Jsme názoru, že při použití jiných sankcí, než jsou zákonné úroky z prodlení, tedy např. smluvní úroky z prodlení, je však vždy na místě dívat se na jejich celkovou výši a poměr této celkové výše k holé pohledávce, teprve pak je možno usoudit, zda ve svém souhrnu tyto sankce (úroky a k nim smluvní pokuty pod jakýmikoli jmény) jsou v souladu s dobrými mravy či nikoli, i kdyby jednotlivé složky této sumy samy o sobě nebyly ani lichvou, ani nebyly jinak protiprávní.

V případě úvěrových a bankovních smluv lze dále zmínit ustanovení obchodního zákoníku (§ 301), podle kterého nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu může soud snížit s přihlédnutím k hodnotě a významu zajišťované povinnosti, a to až do výše škody vzniklé do doby soudního rozhodnutí porušením smluvní povinnosti, na kterou se vztahuje smluvní pokuta. Vzhledem k tomu, že při nesplacení úvěru či jeho části bude škoda zpravidla představovat výši úroků z vkladu, kterou by poškozený věřitel obdržel, pokud by byl dluh řádně splacen, měla by zde být značná možnost ke snížení této sankce, což je ale třeba v příp. soudním řízením iniciativně navrhnout.

1.4 NĚKTERÉ PRAKTIKY PŘI PRODLENÍ DLUŽNÍKA

Jak již mírně emotivní nadpis napovídá, jedná se nám zde především o praktiky „nekalé“. Neboť základní „praktikou“, resp. postupem při prodlení dlužníka se splácením závazku vzniklého v souladu se zákonem a dobrými mravy je pochopitelně výzva k úhradě dluhu, jež může být doprovázena snahou věřitele zjistit, co je objektivním důvodem prodlení. Strany se poté mohou dohodnout na úpravě splátek či jejich dočasném pozdržení nebo podobně. Samozřejmě je možno ve vší slušnosti upozornit též na možnost soudního vymáhání splatného dluhu. A pochopitelně při marné snaze dluh soudní cestou vymáhat. Takový postup nelze za nekalý označit. Dluhy se mají

platit. Některé postupy věřitelů však překračují mez slušnosti, dobrých mravů, příp. i hranice i trestní odpovědnosti. Zda upozorníme pouze na některé z nich.

V první řadě je to předložení sporu rozhodčímu soudu na základě rozhodčí doložky. Jsme názoru, že ve spotřebitelských věcech nemá doložka co dělat, jak je popsáno již výše.

Jiným způsobem je tlak na dlužníka, aby učinil prohlášení, zhoršující výrazně jeho postavení oproti původní smlouvě. To může mít mnoho forem. Nejčastěji se jedná o písemné uznání dluhu, jehož součástí je nejen nesplacená jistina, ale i lichevní úroky, různé poplatky nebo pod. Vedlejším efektem písemného uznání dluhu je přitom prodloužení obecné tříleté promlčecí lhůty. V praxi se lze setkat s případy, že popsané „uznání dluhu“ vyjednává sám rozhodce, určený rozhodčí doložkou nebo věřitelem samotným. Taková situace je zcela absurdní, neboť rozhodce, který má vystupovat jako objektivní posuzovatel případu na místě soudu, tu plní zároveň úlohu advokáta protistrany. Lze se setkat i se směnečným evergreenem – místo uznání dluhu je vyvíjen nátlak na dlužníka, aby rovnou podepsal směnku znějící na částku dlužné jistiny s připočtenými různými druhy běžných i sankčních úroků a dalších penále. Zatímco u uznání dluhu musí alespoň formálně být dluh určen nejen co do výše, ale také co do důvodu, zde postačuje pouze částka. Jednostranná výhoda takového řešení pouze pro věřitele byla již popsána výše.

Ve vyjednávacím arsenálu vymahačů dluhů bývá rovněž nástroj spočívající ve snaze vtáhnout do smluvního vztahu další osobu v podobě ručitele, nebo věc v podobě zástavy. To je problémem především tehdy, pokud, jak uvedeno v předchozím odstavci, je předmětem „narovnání“ navýšení původního dluhu o částky, které by před soudem obstály pouze těžko. Typickým příkladem je uzavření smlouvy o zajišťovacím převodu nemovitosti. Z původně nevinně se tvářícího dluhu, který postupnými kroky (kumulace řady různých pokut a sankčních úroků, převody pohledávek, výše popsané uznání dluhu atd.) narostl do několikanásobně vyšších částek, se tak může stát noční můra dlužníka, který v konečné fázi přijde i o střechu nad hlavou.

2 Specifika spotřebitelského úvěru

Spotřebitelský úvěr je typem půjčky finančních prostředků jednotlivci – fyzické osobě, která není podnikatelem, a to půjčky poskytované zpravidla jako úvěr neúčelový – tzn., že úvěr není vázán na konkrétní účel (jako je tomu např. u hypotéky, tzn. úvěru na koupi nemovitosti, obvykle domu nebo bytu). V případě, že by úvěr však účelově vázán byl a byl přitom dlužníkem v částce vyšší než 5 tis. Kč použit k jinému účelu, jednalo by se o trestný čin.

V současné době mohou úvěr poskytovat nejen bankovní ústavy v rámci bankovní licence podle zákona o bankách (zák. č. 21/1992 Sb., v platném znění), ale i v rámci živnostenského oprávnění v režimu živnosti vázané „Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru“, v rámci které podnikatel musí dokládat svou odbornou způsobilost (do novely živnostenského řádu provedené zákonem č. 145/2010 Sb. se jednalo dokonce o živnost volnou ohlašovací „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“; tyto živnosti mohou být provozovány až do 31. prosince 2011). Proto při zjištění nekalých praktik je nutno obracet se stížností buď na bankovní dohled (v případě úvěru poskytnutého bankou – zde je však vhodné před tím zkusit cestu stížnosti v rámci banky, např. u tzv. bankovního ombudsmana, je-li zřízen), nebo na Českou obchodní inspekci (pokud je úvěr poskytován v rámci živnosti a nikoli bankovní licence). Specifické případy, týkající se pouze chyb a následných sporů v oblasti platebního styku, řeší speciální orgán – Finanční arbitř České republiky.

Již za hranici etiky a dosti možná i překročením meze do trestněprávní oblasti je uzavření smlouvy, kdy je ve spotřebiteli vzbuzen dojem, že je uzavírána smlouva o poskytnutí úvěru, ve skutečnosti jde pouze o smlouvu o zprostředkování úvěru, z níž za určitých okolností vůbec neplyne nárok na uzavření smlouvy o úvěru, přestože je zpoplatněna nevratným poplatkem. Spotřebitel tedy neobdrží vůbec žádné protiplnění, je po něm však vymáhán „poplatek za zprostředkování“, resp. mu není vrácen.

Ke sjednání spotřebitelského úvěru nemusí být obvykle sjednáno ani ručení. Spotřebitelský úvěr tak představuje velmi jednoduchý způsob, jak se rychle dostat k finanční hotovosti. Tato jednoduchost a uživatelská vstřícnost je ovšem vyvážena některými riziky. V případě nezajištěného úvěru jsou to především vyšší úroky. Smlouvy o nebankovních, ale i některých bankovních spotřebitelských úvěrech rovněž obsahují celou řadu sankčních ustanovení, která mohou budoucího dlužníka vel-

mi nepříjemně překvapit, zejména v situaci, kdy se v důsledku nepříznivé situace dostane do tzv. dluhové spirály a, obrazně řečeno, vytlouká klín klínem – splátky jednoho úvěru platí úvěrem dalším. V takové situaci, která hraničí s platební neschopností (tzn. s objektivními podmínkami insolvence) se dlužník vedle zmíněných nepříjemností vystavuje též riziku trestního postihu podle § 221 nového trestního zákoníku (č. 40/2009 Sb.), podle kterého člověk, který při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě zkresené údaje nebo podstatné údaje zamlčí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.

V současnosti spotřebitelský úvěr upravuje zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, který nahradil starší předpis z r. 2001.

2.1 POVINNOSTI POSKYTOVATELE ÚVĚRU JEŠTĚ PŘED UZAVŘENÍM SMLOUVY

Spotřebitelský úvěr bankovní i nebankovní je obvykle hojně propagován formou reklamy, kde jejím těžištěm je výhodnost, tzn. malé náklady s úvěrem spojené. Jeho poskytovatele v této souvislosti stíhá důležitá informační povinnost – v reklamě musí být v takovém případě uvedeny jasným, výstižným a zřetelným způsobem formou reprezentativního příkladu následující údaje: roční procentní sazba nákladů, výpůjční úroková sazba, a to spolu s údaji o veškerých poplatcích spojených se spotřebitelským úvěrem, dále celková výše spotřebitelského úvěru, výše jednotlivých splátek a celková částka splatná spotřebitelem, dále doba trvání spotřebitelského úvěru a také informace o povinnosti uzavřít smlouvu o doplňkové službě související se spotřebitelským úvěrem, zejména pojištění, je-li uzavření takové smlouvy podmínkou pro získání spotřebitelského úvěru za nabízených podmínek a náklady na tuto službu nelze určit předem. V případě spotřebitelského úvěru ve formě odložené platby za konkrétní zboží nebo službu je třeba uvést též jejich cenu a výši případné zálohy.

Rovněž tak by nemělo být možné nutit zákazníka k okamžitému podpisu smlouvy, např. s odůvodněním, že zítra již tato výhodná nabídka nebude platit, neboť podle zákona má spotřebitel – budoucí dlužník – právo seznámit se smluvními podmínkami s dostatečným předstihem před podpisem smlouvy. Podle přílohy k zákonu má v této souvislosti spotřebitel právo na informace o:

- a) druhu spotřebitelského úvěru,
- b) věřiteli a případně o zprostředkovateli spotřebitelského úvěru,
- c) celkové výši spotřebitelského úvěru a podmínkách jeho čerpání,
- d) době trvání spotřebitelského úvěru,
- e) zboží nebo službě a o jejich ceně, která by byla placena bez využití spotřebi-

telského úvěru, v případě spotřebitelského úvěru ve formě odložené platby za zboží nebo službu a smluv o vázaném úvěru,

f) výpůjční úrokové sazby, podmínkách upravujících použití této sazby a případně o jakémkoliv indexu nebo referenční sazbě použitelné pro počáteční úrokovou sazbu, jakož i o době, podmínkách a postupu pro změnu úrokové sazby; uplatňují-li se za různých okolností různé úrokové sazby, uvádějí se výše uvedené informace o všech úrokových sazbách,

g) celkové částce splatné spotřebitelem a roční procentní sazbě nákladů na spotřebitelský úvěr, která musí být dále vysvětlena prostřednictvím reprezentativního příkladu s uvedením veškerých předpokladů použitých pro její výpočet, u které je věřitel povinen zohlednit požadavky na spotřebitelský úvěr, které mu spotřebitel sdělil; stanoví-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, různé způsoby čerpání s různými poplatky nebo výpůjčními úroky,

h) výši, počtu a četnosti plateb, jež má spotřebitel provést, případně o způsobu přiřazování plateb k jednotlivým dlužným částkám s různými výpůjčními úrokovými sazbami pro účely splácení,

i) poplatcích za vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání, ledaže je otevření účtu nepovinné, dále o poplatcích za používání platebních prostředků pro platební transakce i čerpání a o veškerých ostatních poplatcích vyplývajících ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a o podmínkách, za nichž lze tyto poplatky změnit,

j) případné povinnosti spotřebitele hradit notáři náklady spojené s uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

k) případné povinnosti uzavřít smlouvu o doplňkové službě související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, zejména pojištění, je-li uzavření smlouvy o doplňkové službě povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek,

l) stanovené úrokové sazbě použitelné v případě opožděných plateb nebo smluvní pokutě v případě prodlení spotřebitele a o veškerých dalších důsledcích vyplývajících z prodlení spotřebitele,

m) případném požadovaném zajištění,

n) právu na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

o) právu na předčasné splacení spotřebitelského úvěru, o případném právu věřitele na náhradu vzniklých nákladů a o způsobu jejich stanovení,

p) právu spotřebitele na okamžité a bezplatné vyrozumění o výsledku vyhledávání v databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, je-li žádost o poskytnutí spotřebitelského úvěru zamítnuta na základě vyhledávání v databázi a o údajích o použité databázi,

q) právu spotřebitele na bezplatné obdržení kopie návrhu smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

r) době, po kterou je věřitel vázán informacemi poskytnutými před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo návrhem na uzavření této smlouvy, a

s) skutečnosti, zda případné použití kapitálu, vytvořeného platbami spotřebitele namísto splácení spotřebitelského úvěru, povede k úplnému splacení spotřebitelského úvěru.

Další důležitou povinností poskytovatele úvěru je povinnost poskytnout náležité vysvětlení, aby byl spotřebitel schopen posoudit, zda navrhovaná smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Náležitým vysvětlením je především vysvětlení tzv. předmluvních informací, které jsou uvedeny níže v bodě 2.4.2, včetně důsledků prodlení (tzn. různých pokut a penále), a základních informací o jednotlivých nabízených produktech a jejich dopadech na spotřebitele. Přitom hlavní tíha zjišťovat objektivní skutečnosti rozhodné pro poskytnutí úvěru leží především na úvěrové společnosti. Zákon stanoví výslovně, že před uzavřením úvěrové smlouvy či změnou takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, je povinen poskytovatel úvěru s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě dostatečných informací získaných i od spotřebitele, a je-li to nezbytné, nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Přitom je však spotřebitel povinen poskytnout věřiteli na jeho žádost úplné, přesné a pravdivé údaje nezbytné pro posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr. Poskytnutí nepravdivých informací by mohlo být, jak již uvedeno, posouzeno jako trestný čin. Na stranu druhou je třeba znovu zdůraznit, že vyžádat si potřebné informace je starostí poskytovatele úvěru.

2.2 TZV. VZOROVÝ FORMULÁŘ S „PŘEDSMLUVNÍMI INFORMACEMI“

Zákon obsahuje i vzorový formulář všech důležitých informací o spotřebitelském úvěru, který může úvěrová společnost využít. Tento formulář je dobrým vodítkem pro posouzení výhodnosti jakéhokoli úvěru. Obsahuje následující informace:

Údaje o věřiteli/zprostředkovateli spotřebitelského úvěru:

- povinné:
  - jméno a příjmení/obchodní firma, popřípadě název
  - místo podnikání, sídlo, umístění organizační složky na území České republiky
  - popřípadě další adresa pro doručování, kterou má spotřebitel používat

- nepovinné:
  - telefon
  - e-mail
  - fax
  - webové stránky

Popis základních vlastností spotřebitelského úvěru

- druh spotřebitelského úvěru
- celková výše spotřebitelského úvěru – tzn. strop úvěrového rámce nebo celková částka poskytnuta v rámci smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr
- podmínky čerpání (jakým způsobem a kdy obdržíte peníze)
- doba trvání spotřebitelského úvěru
- splátky a případně způsob rozdělení splátek (výše, počet a četnost plateb, jež má spotřebitel uhradit)
- úroky a/nebo poplatky budou splatné tímto způsobem: (celková částka, kterou je třeba zaplatit, tzn. výše vypůjčené jistiny plus úroky a případné náklady související s Vaším úvěrem)
- poskytuje-li se spotřebitelský úvěr ve formě odložené platby za zboží nebo službu nebo je vázán na dodání určitého zboží nebo poskytnutí určité služby, název zboží/služby a cena v hotovosti
- je-li požadováno zajištění, popis zajištění, které se má v souvislosti se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, poskytnout (druh zajištění)
- nevedou-li splátky k okamžitému umořování jistiny, informaci o této skutečnosti.

Náklady spotřebitelského úvěru

- úroková sazba nebo případně různé úrokové sazby, které se na smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vztahují (% – pevná, nebo proměnlivá, s indexem nebo referenční sazbou použitelnými pro počáteční výpůjční úrokovou sazbu, období)
- roční procentní sazba nákladů (RPSN – jedná se o celkové náklady úvěru vyjádřené jako roční procento celkové výše úvěru; účelem RPSN je pomoci Vám porovnat různé nabídky)
- pokud je pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek nezbytné uzavřít pojištění úvěru nebo smlouvu o jiné doplňkové službě, a to včetně druhu těchto služeb – nejsou-li náklady na tyto služby věřiteli známy, nejsou zahrnuty v RPSN
- související náklady (zda se vyžaduje vedení jednoho nebo více účtů zaznamenávajících platební transakce a čerpání)

- výše nákladů na používání zvláštního platebního prostředku (např. kreditní karty), bude-li užit
- veškeré případné další náklady vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr
- podmínky, za nichž lze výše uvedené náklady související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, změnit
- případná povinnost zaplatit notářské poplatky
- náklady v případě opožděných plateb (opomenutí platby by pro Vás mohlo mít závažné důsledky, např. nucený prodej majetku, a způsobit potíže při získávání úvěru v budoucnosti) – tzn. za opomenuté platby Vám bude účtováno ... (použitelná úroková sazba a podmínky pro její úpravu a případně poplatky z prodlení)

Další důležité právní aspekty

- máte právo odstoupit od této smlouvy, a to ve lhůtě 14 kalendářních dnů
- máte právo splatit spotřebitelský úvěr předčasně, a to kdykoliv, zcela nebo zčásti
- má-li věřitel, v případě předčasného splacení, nárok na náhradu nákladů (včetně určení jejich výše či způsobu výpočtu)
- věřitel Vás musí okamžitě a bezplatně vyrozumět o výsledku vyhledávání v databázi, pokud je na tomto vyhledávání založeno zamítnutí žádosti o poskytnutí spotřebitelského úvěru (to neplatí, pokud je poskytnutí takové informace v rozporu s právními předpisy na ochranu osobních údajů nebo s veřejným pořádkem nebo veřejnou bezpečností)
- máte právo obdržet na požádání bezplatně kopii návrhu této smlouvy (to neplatí, pokud věřitel v okamžiku žádosti není ochoten přistoupit k uzavření smlouvy s Vámi)

Dodatečné informace, které mají být poskytnuty v případě uvádění finančních služeb na trh na dálku

a) o věřiteli/zástupci věřitele

- jméno a příjmení/obchodní firma, popřípadě název, místo podnikání, sídlo, umístění organizační složky na území České republiky, popřípadě další adresa pro doručování, kterou má spotřebitel používat, pokud má věřitel povinnost zápisu do rejstříku, základní identifikační údaje o něm (obchodní rejstřík či jiný rejstřík, v němž je věřitel zapsán, a jeho identifikační číslo nebo rovnocenný prostředek identifikace v tomto rejstříku), orgán dozoru

b) o smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

- výkon práva na odstoupení od této smlouvy (praktické pokyny pro výkon práva na odstoupení od smlouvy, uvádějící mimo jiné lhůtu pro výkon toho-

to práva; adresa, na kterou by oznámení o výkonu práva na odstoupení od smlouvy mělo být zasláno; následky neuplatnění tohoto práva

- právo státu, podle nějž postupuje věřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr
- doložka o právu rozhodném pro smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a/nebo příslušném soudu
- užívání jazyka

c) o prostředcích nápravy

- existence mechanismu mimosoudního urovnávání sporů a prostředků nápravy a přístup k němu
- informace o finančním arbitrovi a podmínkách pro přístup k němu

2.3 SMLOUVA O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU, ZMĚNY A SKONČENÍ SMLUVNÍHO VZTAHU

Smlouva musí být vždy uzavřena písemně a musí obsahovat zákonem podrobně vyjmenované údaje (podobné „předmluvním informacím“). Neobsahuje-li smlouva tyto údaje a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u poskytovatele úvěru, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

Poskytovatel úvěru je povinen po dobu trvání spotřebitelského úvěru informovat spotřebitele v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat o každé změně výpůjční úrokové sazby, a to v přiměřeném předstihu před nabytím její účinnosti, jinak není tato změna vůči spotřebiteli účinná. Informace zahrnují výši splátek po úpravě výpůjční úrokové sazby a četnost těchto splátek.

Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr s pevně stanovenou dobou jeho trvání, obsahuje ujednání o umoření jistiny, poskytne poskytovatel úvěru spotřebiteli kdykoliv za trvání smluvního vztahu bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření.

Od smlouvy je rovněž možno odstoupit. Zákon dává spotřebiteli tuto možnost ve dvou odlišných případech. Je to jednak případ, kdy spotřebitel odstoupí bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy o úvěru. Je to velký benefit, na stranu druhou lhůta je poměrně krátká. Má-li spotřebitel pochybnosti o výhodnosti uzavřené smlouvy, měl by proto jednat velmi rychle (např. smlouvu bezodkladně konzultovat v občanské nebo dluhové poradně a případně ji ihned vypovědět). Druhým důvodem pro odstoupení od smlouvy je skutečnost, že smlouva neobsahovala zákonem

stanovené informace. Tehdy se tato lhůta prodlužuje a je omezena pouze okamžikem, kdy chybějící informace poskytovatel úvěru (např. na výzvu spotřebitele) poskytne. Od té chvíle teprve běží 14 denní lhůta pro možnost odstoupení od smlouvy. Odstoupení musí být písemné. Lhůta má charakter lhůty procesní, nikoli hmotně-právní, což jinými slovy znamená, že postačí, aby poslední den lhůty byl dopis doporučeně odeslán poštou (dojít poskytovateli úvěru tedy může později). Do 30 dnů po odstoupení musí spotřebitel poskytovateli vrátit celou půjčku, navýšenou o alikvotní část (obvykle tak 14/360) běžného úroku; žádné jiné poplatky až na nepatrné výjimky uvedené v zákoně hradit nemusí.

Výpověď spotřebitelského úvěru je možná pouze u úvěru na dobu neurčitou. Výpovědní lhůta přitom nesmí být delší než jeden měsíc.

Spotřebitel je rovněž oprávněn úvěr splatit tzv. předčasně. To je praktické zejména tehdy, pokud u něho dojde ke zvýšení příjmů či mu připadne dědictví nebo podobně. Jednak má spotřebitel právo učinit tak kdykoli během trvání úvěru (podmínky, že by to bylo možné např. teprve po půl roce, jsou neplatné), jednak má právo na snížení celkových nákladů úvěru (ty jsou uvedeny ve smlouvě; je to jakási „sleva“). Úvěrová společnost má v takovém případě právo na náhradu nutných a objektivně odůvodněných nákladů, které jí vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením úvěru. Tato náhrada je však limitována max. částkou 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru jeden rok. Není-li tato doba delší než jeden rok, nesmí výše náhrady nákladů přesáhnout 0,5 % z předčasně splacené části. Náhrada nákladů nesmí rovněž přesáhnout částku úroku, kterou by spotřebitel zaplatil za dobu od předčasného splacení do skončení spotřebitelského úvěru.

§ 18 zákona zachovává starou dikci: „Splácí-li spotřebitel spotřebitelský úvěr prostřednictvím směnky nebo šeku nebo zajišťuje-li jimi jeho splacení, musí si věřitel počínat tak, aby byla zachována všechna práva spotřebitele, která vyplývají ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.“ O nebezpečnosti platebního prostředku směnky je pojednáno již shora. Že se vůbec nejedná o zajišťovací prostředek, bylo již také uvedeno, proto lze opakovaně zdůraznit jedině: směnku nikdy nepodepisovat!

2.4 RPSN, ÚROKOVÁ SAZBA A POPLATKY

Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr se rovná současné hodnotě všech nákladů spotřebitele sjednaných mezi věřitelem a spotřebitelem ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a počítá se na roční bázi, kdy odpovídá celkové

současné hodnotě čerpání na jedné straně a celkové současné hodnotě splátek a plateb poplatků na straně druhé.

Roční procentní sazba nákladů se vypočte podle následujícího vzorce:

$$\frac{m}{k-1} - \frac{m'}{l-1} = \text{suma } C_k (1+X) - tk = \text{suma } D_l (1+X) - S_l$$

kde:

- X je RPSN,
- m je číslo posledního čerpání,
- k je číslo čerpání, proto $1 < k < m$,
- C_k je částka čerpání k,
- tk je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto t₁ = 0,
- m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků,
- l je číslo splátky nebo platby poplatků,
- D_l je výše splátky nebo platby poplatků,
- S_l je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.

Tato poměrně složitá konstrukce má ale velmi důležitou funkci – je nástrojem k posouzení výhodnosti či nevýhodnosti úvěru. Neboť společnost může inzerovat „výhodný“ úvěr s poměrně nízkým úrokem za rok („p.a.“ neboli per annum, z latiny), ve skutečnosti však v důsledku dalších poplatků a rozložení splátek se za rok zaplatí více. To, že poskytovatel úvěru nepožaduje žádné další poplatky (RPSN = x % p.a.), se pochopitelně nestává. Kromě toho, že RPSN patří k povinným informacím ve smlouvě, lze si ji ověřit např. i na internetu, kde je k dispozici celá řada tzv. kalkulaček, a to i jako volných aplikací.

Poplatků, které jsou účtovány vedle roční % sazby úroku, je celá řada. V první řadě to bývá poplatek za sjednání úvěru. Obvykle se stanovuje ve výši 1 % z jistiny (výše půjčky, např. půjčka 5000,- Kč, poplatek za uzavření smlouvy 50,- Kč). V praxi se ovšem můžeme setkat s poplatky vyššími, příp. jsou součástí nekalých praktik některých zprostředkovatelů (zprostředkovatel si mimo smluvní vztah určitou zálohu tzv. strčí do kapsy). Zpoplatněny bývají různé úkony poskytovatele především v souvislosti se špatnou platební morálkou spotřebitele a jeho prodlení s platbami. Lze se setkat s různými druhy smluvních pokut, „poplatky“ např. za zaslání výzvy k urychlenému zaplacení dlužné částky atd.

3 Předsoudní a mimosoudní řešení sporů

O mimosoudní řešení sporu by se měl především snažit dlužník ve chvíli, kdy zjistí, že do budoucna nebude moci dostát svým závazkům v plné výši, a nečekat až na chvíli, kdy se začnou kumulovat např. jednotlivé nesplacené splátky a je provázející penále a další sankce. Je tak třeba urychleně kontaktovat věřitele a pokusit se domluvit splátkový kalendář o takové výši splátek, již je dlužník schopen platit. Dohoda o splátkovém kalendáři, který dlužník beztak plnit nebude, postrádá smysl. Přitom je však třeba velice ostražitě posuzovat, zdali součástí takové dohody, která mění původní závazek, není nějaké další ustanovení, které by vážným způsobem mohlo dlužníka potenciálně ohrozit, jak jsou tato rizika popsána výše. Uspokojivé mimosoudní vyřešení potenciálního sporu je tak v bytostném zájmu dlužníka, neboť představuje prevenci jak před výrazným nárůstem dlužné částky o sankce vyplývající ze smlouvy, tak o případné náklady soudního, příp. i exekučního řízení, které mohou původní dluh zmnohonásobit a vymanění se z takové dluhové pasti je poté jen velmi obtížné (často jedinou možností je pouze tzv. oddlužení v rámci insolvenčního zákona, které představuje obdobu konkurzu zadlužené firmy).

Nedojde-li k popsané dohodě mezi dvěma stranami – věřitelem a dlužníkem, je dnes možné pokusit se o „narovnání“ formálním postupem, mimosoudním řešením sporu ve vlastním slova smyslu (tzv. ADR – z angl. Alternative Dispute Resolution). To má 2 základní formy, a to jednak mediaci, jednak rozhodčí řízení (arbitráž).

Od 1. dubna 2008 realizovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR pilotní projekt Mimosoudního řešení sporů. Věcně systém stál na třech pilířích. Z hlediska organizačního je důležitý pojem tzv. kontaktního místa – tedy místa. Na kontaktním místě mohou obě strany potenciálního sporu především obdržet kvalifikovanou informaci. Pokud zvolí cestu mimosoudního řešení sporu, mohou zde podat svou stížnost, resp. návrh na zahájení mimosoudního řešení sporu, které kontaktní místo postoupí protistraně. Kontaktními místy byla především pracoviště (pobočky) Sdružení ochrany spotřebitelů a některé další spotřebitelské organizace a dále informační kanceláře poboček Hospodářské a agrární komory ČR. Řešení sporů mělo probíhat formou mediace („smírčí řízení“) a při jejím neúspěchu formou rozhodčího řízení. Neboť se projekt osvědčil, rozhodlo se v květnu 2010 o pokračování realizace, navazující na uvedený pilotní projekt.

3.1 MEDIACE A SMÍR

Principem mediace je jednoduše řečeno dojít ke vzájemnému smíru mezi stranami, které mají mezi sebou spor, a to prostřednictvím třetí osoby – mediátora. Mediátor je jmenován ve vzájemné dohodě stran a musí být neutrálním článkem mediačního jednání. Jeho úkolem je umožnit uzavření smíru mezi oběma stranami. Na rozdíl od soudu nebo arbitra nevnucuje a ani nemůže mediátor vnutit stranám autoritativně své řešení, ale je skutečně mediátorem, tedy „prostředníkem“. Smír uzavírají strany mezi sebou. Vhodná řešení spolu s upozorněním na následky neuzavření dohody jako formy negativní motivace však do jednání mediátor přinášet může.

3.2 ROZHODČÍ ŘÍZENÍ (ARBITRÁŽ)

O rozhodčím řízení jsme se zmínili v předchozím textu. Jsme názoru, že rozhodčí doložka, tak jak se u nás často uplatňuje a jak je popsána i právě na uvedeném místě, nemá ve spotřebitelské smlouvě co dělat. Přeci jen zde je však myslitelná určitá výjimka, vyplývající z doporučení Evropské komise, kdy využití mimosoudní varianty řešení sporu je myslitelné se souhlasem a s plným vědomím spotřebitele (kterému rozhodčí doložka drobným písmem ve formulářové smlouvě samozřejmě nevyhovuje). Základním předpokladem pak především je, že dohoda o předložení věci rozhodci je možná až poté, co spor vznikl, tedy ne dopředu např. ve smlouvě o spotřebitelském úvěru. Jak již uvedeno, existuje u nás jediný stálý rozhodčí soud při Hospodářské komoře ČR a Agrární komoře ČR. Pokud by spor měl být předložen jiným rozhodcům, je třeba, aby to byli rozhodci odborně kvalifikovaní, nepodjatí. Obvyklý tradiční způsob je ten, že každá ze stran jmenuje jednoho rozhodce a tito pak ve vzájemné dohodě povolají třetího arbitra. Obsazení rozhodčího soudu na základě úkonu nebo na návrh pouze jedné ze stran je rovněž pochybné.

Výsledkem rozhodčího řízení je nález, který má obdobné parametry jako pravomocný rozsudek či platební rozkaz běžného soudu, tedy je vykonatelný, je exekučním titulem.

V rámci popsaného projektu Ministerstva průmyslu a obchodu přicházel v úvahu pouze Rozhodčí soud při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky, zřízený přímo zákonem a zaručující na rozdíl od celé řady rozhodců, stanovovaných v dle nás neplatných rozhodčích doložkách, jak kvalifikovanou úroveň svých rozhodců, tak spravedlivý proces. Vzhledem k tomu, že v naznačeném modelu rozhodčí řízení mělo zpravidla následovat až po řízení smírčím (mediací), je tato úprava souladná i se zásadou, že rozhodčí řízení je možno ve spotřebitelské věci zvolit s plným vědomím spotřebitele teprve po vzniku sporu, nikoli bianco dopředu.

Vzor formuláře podnětu pro mimosoudní řešení spotřebitelského sporu lze nalézt na internetu pod odkazem <http://adr.komora.cz/Stranky/form.aspx>.

3.3 SMÍRČÍ ŘÍZENÍ U SOUDU

Specifickým typem „mimosoudního“ řešení sporu, které přitom soudním řízením je, je tzv. smírčí řízení podle § 67 občanského soudního řádu. Ten stanoví, že připouští-li to povaha věci, lze navrhnout u kteréhokoli soudu, který by byl věcně příslušný k rozhodování věci, aby provedl pokus o smír (smírčí řízení), a došlo-li k jeho uzavření, aby rozhodl i o jeho schválení. Jestliže by věcně příslušný byl krajský soud, může provést smírčí řízení a schválení smíru i kterýkoli okresní soud. Přitom jde o řízení dobrovolné (podobně jako v případě mediace), součinnost nebo přítomnost účastníků nelze žádným způsobem vynucovat. Účelem smírčího řízení je uzavření smíru. Hlavním přínosem tohoto „neformálního“ řízení zprostředkovaného soudem je však to, že schválený smír má účinky pravomocného rozsudku.

Již v rámci soudního řízení ve vlastním smyslu (tzn. po zahájení řízení – podání žaloby jednou ze stran soudu) však platí, že soud usiluje o smír mezi účastníky; při pokusu o smír předseda senátu zejména s účastníky probere věc, upozorní je na právní úpravu a na stanoviska Nejvyššího soudu a rozhodnutí uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek týkající se věci a podle okolností případu jim doporučí možnosti smírného vyřešení sporu. Soud rozhodne o tom, zda smír schvaluje; neschválí jej, je-li v rozporu s právními předpisy. Jak již uvedeno u smírčího řízení před soudem podle § 67 občanského soudního řádu (tzn. před podáním žaloby), schválený smír má účinky pravomocného rozsudku. Rozsudkem však může soud zrušit usnesení o schválení smíru, je-li smír podle hmotného práva neplatný. Návrh lze podat do tří let od právní moci usnesení o schválení smíru.

S mimosoudním řešením sporu počítá občanský soudní řád i na jiných místech, např. ochota účastnit se mediace (smírčího řízení) je důvodem pro přerušení již zahájeného soudního řízení; občanský soudní řád stanoví: Jestliže účastníci souhlasí s provedením mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání a s tím, aby si soud mohl od osoby nebo zařízení, které má mimosoudní jednání provádět, vyžadovat informace o průběhu jednání, soud řízení přeruší, jestliže se to nepřítčí účelu řízení. Soud současně může stanovit podmínky pro další trvání přerušování řízení, zejména stanovit účastníkům povinnost informovat soud o průběhu a výsledku mimosoudního smírčího nebo mediačního jednání. Tato povinnost se nevztahuje na poskytování informací o skutečnostech, které vzešly při mimosoudním smírčím nebo mediačním jednání najevo a které se neprojevíly na výsledku tohoto jednání.

4 Soudní řízení v oblasti insolvence

Pokud nastane na straně dlužníka skutečnost mající nepříznivý vliv na možnost jeho dalšího splácení půjčky (ztráta zaměstnání, dlouhodobá nemocnost apod.), je nutno doporučit komunikaci s věřitelem co nejdříve. Smlouvy o půjčce (úvěru) bývají většinou proti této možnosti pojištěny, takže je možné negativní důsledky nesplácení eliminovat. V případě absence pojištění je možné situaci řešit snížením splátek (prodloužením doby splácení), odkladem splátek apod. Toto řešení je však možné jen velmi obtížně využít v situaci, kdy již došlo k prodlení s hrazením splátek, neboť se může stát splatný celý dluh (a většinou dochází i k navýšení úrokové sazby). Všem těmto problémům je možné předejít včasnou komunikací s věřitelem.

Pokud selže mimosoudní řešení sporu (není možné dohodnout splátkový kalendář apod.), věřitel přistoupí k vymáhání své pohledávky soudní cestou (pokud ve smlouvě není uzavřena rozhodčí doložka a věc není předána rozhodci).

4.1 BEZPLATNÁ PRÁVNÍ POMOC

Občanský soudní řád dává možnost účastníkovi sporu, u kterého jsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků (tzn. odůvodňují-li to jeho poměry a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva), možnost požádat soud o přidělení zástupce. Vyžaduje-li to ochrana zájmů účastníka nebo jde-li o ustanovení zástupce pro řízení, v němž je povinné zastoupení advokátem, ustanoví soud tímto zástupcem advokáta.

Účastník, který nesplňuje výše uvedené podmínky pro přidělení advokáta soudem, může využít možnosti bezplatného přidělení advokáta Českou advokátní komorou. Musí však splnit tyto předpoklady:

- včas podaná žádost (nutno přiložit formulář – prohlášení o příjmových a majetkových poměrech pro určení advokáta, jak formulář, tak žádost jsou ke stažení na www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1680),
- žadatel se nedomohl poskytnutí právní služby způsobem v zákoně uvedeným (musí doložit prohlášením nejméně 2 advokátů, kteří odmítli právní pomoc poskytnout),
- jedná se o jednu konkrétní právní službu, která nezbytně nutně, resp. povinně vyžaduje zastoupení advokátem (nedochází k určování advokátů k právním služ-

bám, kde není zastoupení advokátem vyžadováno a není nezbytně nutné a rovněž ne ke generálnímu zastupování žadatele v různých kauzách).

Další možností je využití právní pomoci nabízené zdarma některými nevládními organizacemi.

4.2 SOUDNÍ ŘÍZENÍ V PRVÉM STUPNI

O tom, že se věřitel při vymáhání svého závazku obrátil na soud, se dlužník většinou dozví až ve fázi, kdy soud vydá platební rozkaz nebo elektronický platební rozkaz (v dalším textu rovněž jen „platební rozkaz“). Platební rozkaz je soudní rozhodnutí, které soud vydává v případech, kdy je v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky, a vyplývá-li uplatněné právo ze skutečností uvedených žalobcem. V platebním rozkazu soud žalovanému uloží povinnost uhradit do 15 dnů žalobci dlužnou částku a náklady řízení, nebo v téže lhůtě podat odpor. Platební rozkaz musí být žalovanému doručen do vlastních rukou, jinak se ruší.

Spolu s platebním rozkazem soud doručuje i text žaloby. Součástí platebního rozkazu je i poučení o tom, že pokud podá odpor, je nutné soudu zaslat vyjádření ve věci samé, tzn. popis rozhodných skutečností, zejména zda nárok uplatněný v žalobě uznává (zcela či zčásti), nebo neuznává, a označení důkazů na podporu svých tvrzení. Lhůta pro podání vyjádření činí 30 dnů od doručení platebního rozkazu, v praxi je však často spojováno již s podáváním odporem.

Podáním odporu se platební rozkaz ruší a soud ve věci nařídí jednání, k němuž je žalovaný předvolán. Jednání není třeba nařizovat, pokud žalovaný do odporu proti platebnímu rozkazu uvede, že nárok žalobce uznává. Tento postup je možno uplatnit v případě, kdy je platebním rozkazem žalovanému uložena povinnost jednorázového plnění vyšší finanční částky a žalovaný vzhledem ke svým majetkovým poměrům není schopen tuto povinnost splnit – tzn. podá odpor do platebního rozkazu s tím, že nárok žalobce sice uznává, ale vzhledem ke svým majetkovým poměrům není schopen tuto částku hradit jednorázově, a požádá soud o umožnění hradit dlužnou částku v přiměřených splátkách, a to včetně náhrady nákladů řízení. Soud žádosti vyhovět nemusí, ale pokud vyhoví, znamená to pro dlužníka (pokud bude splátky řádně hradit) ušetření nákladů exekučního řízení.

Při jednání soud zkoumá oprávněnost nároku žalobce, tzn. je třeba navrhnout veškeré důkazy, které by tento nárok mohly zpochybnit. Návrhy na doplnění dokazování je třeba označit nejpozději do konce prvního jednání ve věci, popřípadě pokud soud stanoví lhůtu dodatečnou, tak do této lhůty. K důkazům uplatněným později

soud nepřihlédne. Po provedení dokazování soud vydá rozsudek, kterým rozhodne buď o zamítnutí žaloby zcela (žalovaný není povinen žalobci hradit nic, naopak má právo na náhradu nákladů řízení, pokud mu náklady vznikly – např. byl zastoupen advokátem), nebo o zamítnutí žaloby zčásti (uloží žalovanému uhradit žalobci nižší částku, než původně požadoval, a o nákladech řízení rozhodne podle úspěchu ve věci či je nepřizná ani jedné ze stran), nebo o tom, že žalobě zcela vyhoví – v tomto případě je žalovaný povinen žalobci uhradit celou žalovanou částku a náklady řízení. Rozsudek stanoví pro úhradu lhůtu 3 dnů od nabytí právní moci – po skončení jednání je třeba vyčkat na písemné vyhotovení rozsudku (cca 1–2 měsíce), po jeho převzetí začíná běžet lhůta 15 dnů pro případné odvolání. Pokud odvolání není podáno, rozhodnutí po uplynutí této lhůty nabývá právní moci.

4.3 ODVOLACÍ ŘÍZENÍ

Po obdržení rozhodnutí soudu prvního stupně začíná běžet lhůta 15 dnů (jejíž začátek se počítá ode dne následujícího po dni převzetí rozhodnutí; do lhůty se započítávají všechny dny, tj. i soboty a neděle, ale pokud poslední den připadne na sobotu, neděli nebo svátek, posunuje se konec lhůty na nejbližší následující pracovní den), během které je nutno podat odvolání, pokud s rozhodnutím soudu prvního stupně nesouhlasíte. Lhůta je zachována, když v její poslední den je odvolání předáno do poštovní přepravy. V případě zmeškání lhůty z omluvitelného důvodu (např. hospitalizace v nemocnici) je možno výjimečně požádat o prominutí zmeškání lhůty – žádost na soud o prominutí zmeškání lhůty je třeba podat spolu s odvoláním nejpozději do 15 dnů od doby odpadnutí překážky (propuštění z nemocnice).

Pokud odvolání podáno není, rozhodnutí soudu prvního stupně nabude právní moci, a začíná běh lhůty určené v soudním rozhodnutí pro plnění povinnosti. Tyto lhůty jsou obecně stanoveny na 3 dny v případě uložení povinnosti peněžitého plnění a na 15 dnů v případě povinnosti vyklizení bytu. Soud však v rozhodnutí může lhůty prodloužit, vždy je tedy třeba se řídit lhůtami k plnění uvedenými v konkrétním rozhodnutí.

Odvolání se podává soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, není možno se však odvolat proti rozsudku, který ukládá povinnost finančního plnění 10 000,- Kč a níže. Podání odvolání je rovněž omezeno jen na některé důvody přesně stanovené v občanském soudním řádu (viz kapitola 4.3.1). Odvolání musí mít tyto náležitosti:

- kterému soudu je určeno (krajský/městský soud v jehož obvodu se nachází soud okresní/obvodní, který v řízení rozhodoval v prvním stupni)
- kdo jej činí (jméno, příjmení, datum narození, adresa)

- proti kterému rozhodnutí směřuje (označení rozhodnutí soudu prvního stupně, které je napadáno, tj. č. j., datum vydání rozhodnutí a označení soudu, který je vydal)
- v jakém rozsahu se toto rozhodnutí napadá (označení výroku rozhodnutí, který napadá; zpravidla postačuje uvedení, že odvolání je podáváno proti všem výrokům, popř. uvedení římské číslice výroku, který je napadáno)
- v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu – (odvolací důvod (podrobněji rozvedeno v textu níže)
- čeho se odvolatel domáhá (odvolací návrh – tj. zda se domáhá zrušení rozhodnutí a vrácení věci soudu prvního stupně k dalšímu projednání, nebo změny rozhodnutí včetně specifikace této změny, např. zamítnutí žaloby; bude záležet na uplatněném odvolacím důvodu, zpravidla však půjde o změnu rozhodnutí)
- podpis
- datum

Podání odvolání podléhá soudnímu poplatku, je však možno soud požádat o osvobození od povinnosti jej hradit. Žádost je vhodné připojit již k odvolání, následně Vám soud zašle formulář prohlášení o majetkových a výdělkových poměrech, který je nutno vyplnit, přiložit k němu potřebná potvrzení (např. o výši příjmu od zaměstnavatele, popř. o výši dávek) a zaslat ve stanovené lhůtě zpět na adresu soudu. Nezaplacením poplatku (pokud nedošlo k osvobození) se odvolací řízení zastavuje. Následně soud prvního stupně přepośle odvolání spolu se spisem soudu vyššího stupně (pokud odvolání obsahuje všechny požadované náležitosti, jinak Vás vyzve k doplnění – tzv. odstranění vad). Následně je odvolacím soudem nařízeno jednání ve věci a Vám přijde k tomuto jednání předvolání. Průběh odvolacího jednání bude záležet na okolnostech konkrétního případu. V případě, že odvolací soud neshledá pochybení soudu prvního stupně rozsudek potvrdí, pokud shledá nedostatky, může buď rozsudek změnit (pokud je možné vady odstranit v průběhu odvolacího řízení), nebo ho zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně, k novému projednání (tento postup uplatní tehdy, když není možno vady odstranit v průběhu odvolacího řízení).

Neúspěch při odvolacím řízení s sebou nese riziko zvýšení náhrady nákladů řízení, kterou jste povinni úspěšné straně zaplatit do tří dnů od právní moci rozsudku.

4.3.1 Odvolací důvody

Odvolací důvody jsou omezeny občanským soudním řádem a mezi tyto je řazeno:

- nesplnění podmínek řízení, rozhodoval věcně nepřislušný soud prvního stupně, rozhodnutí soudu prvního stupně vydal vyloučený soudce (přisedící) nebo soud prvního stupně byl nesprávně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát (tento důvod je využíván zřídka),

- soud prvního stupně nepřihlédl k odvolatelem tvrzeným skutečnostem nebo k jím označeným důkazům, ačkoliv k tomu nebyly splněny předpoklady (tzn. soud prvního stupně nepřihlédl k důkazům či skutečnostem, které byly odvolatelem v řízení řádně uplatněny, tj. nejpozději při prvním jednání či ve lhůtě soudem dodatečně stanovené, tedy byly uplatněny před poučením soudu o skončení dokazování a nutnosti uplatnit veškeré důkazy, neboť k důkazům uplatněným později nebude přihlíženo),
- řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, mezi tyto vady je řazeno:
  - že řízení nemělo proběhnout pro nedostatek podmínek řízení nebo rozhodoval věcně nepřislušný soud nebo vyloučený soudce anebo soud nebyl správně obsazen, ledaže místo samosoudce rozhodoval senát, popřípadě i jiné vady, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, a za odvolacího řízení nemohla být zjednána náprava,
  - dále, že rozhodnutí není přezkoumatelné pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů – není-li dále stanoveno jinak, soud v odůvodnění rozsudku uvede, čeho se žalobce (navrhovatel) domáhal a z jakých důvodů a jak se ve věci vyjádřil žalovaný (jiný účastník řízení), stručně a jasně vyloží, které skutečnosti má prokázány a které nikoliv, o které důkazy opřel svá skutková zjištění a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, proč neprovedl i další důkazy, jaký učinil závěr o skutkovém stavu a jak věc posoudil po právní stránce; není přípustné ze spisu opisovat skutkové přednesy účastníků a provedené důkazy. Soud dbá o to, aby odůvodnění rozsudku bylo přesvědčivé. Odůvodnění uvedené v písemném vyhotovení rozsudku musí být v souladu s vyhlášeným odůvodněním. Z citovaného ustanovení vyplývá mimo jiné povinnost soudu v odůvodnění rozsudku uvést stručný a jasný výklad o tom, které skutečnosti, významné pro rozhodnutí věci, má za prokázané a které nikoliv. U každé jednotlivé prokázané i neprokázané skutečnosti musí (stručně a jasně) uvést, jak k tomuto závěru došel, tedy z jakých důkazů podle jeho názoru závěr vyplývá, jak tyto důkazy ve smyslu § 132 až 135 o. s. ř. hodnotil, a to zejména tehdy, šlo-li o důkazy protichůdné. Tento výklad musí soud přizpůsobit konkrétním okolnostem každé věci (rozsahu dokazování, složitosti dokazování skutkového stavu věci, množství návrhů účastníků na provedení důkazů apod.). Z judikatury Ústavního soudu vyplývá, že odůvodnění rozhodnutí musí být jasné, logické, bez vnitřních rozporů tak, aby z něho bylo patrné, jaké úvahy vedly obecné soudy k vysloveným závěrům a jak se vypořádaly s námitkami účastníků způsobilými založit opačné rozhodnutí ve věci. Rozhodnutí, které

- nerespektuje zásady uvedené výše, je nepřezkoumatelné (pro nesrozumitelnost nebo nedostatek důvodů). Dle ustálené judikatury Nejvyššího soudu (např. 30 Cdo 1792/2009) jde o nepřezkoumatelný rozsudek i tehdy, jestliže odůvodnění rozsudku postrádá skutková zjištění učiněná s odkazem na příslušné důkazy a jestliže ze závěrů soudu ohledně různých sporných položek není patrné, z jakých důkazů soud vycházel a jakými úvahami se řídil při jejich hodnocení. Dále Nejvyšší soud dovodil (33 Cdo 500/2007), že z odůvodnění rozhodnutí soudu musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Požadavek přezkoumatelnosti právního posouzení věci přitom není naplněn za situace, kdy odůvodnění rozsudku obsahuje pouhý odkaz, popř. výčet právních předpisů, jež soud na zjištěný skutkový stav použil. V důvodech rozhodnutí je totiž nezbytné vyložit právně aplikační úvahy, jež soud vedly k podřazení skutkové podstaty pod příslušnou právní normu. V zájmu přezkoumatelnosti zdůvodnění právního posouzení věci je rovněž třeba, aby soud v odůvodnění rozsudku přesvědčivými argumenty vyvrátil právně nesprávné námitky účastníků. Dle judikatury pak v těchto případech nejsou splněny předpoklady pro opakování dokazování nebo jeho doplňování odvolacím soudem a nezbyvá, než takové rozhodnutí podle § 221 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zrušit, neboť činnost odvolacího soudu je zásadně činností přezkoumatelnou a jestliže je odůvodnění rozhodnutí soudu prvního stupně nepřezkoumatelné, brání tento nedostatek odvolacímu soudu zhodnotit jeho správnost (např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 24. 2. 1993, sp. zn. 2 Cdo 2/93, publikovaný v Bulletinu Vrchního soudu, ročník 1993, pod číslem 19),
- soud nepřibral za účastníka toho, kdo měl být účastníkem (zejména v nesporném řízení),
- soud nepokračoval v řízení s tím, kdo je procesním nástupcem účastníka, který po zahájení řízení ztratil způsobilost být účastníkem řízení.
- soud prvního stupně neúplně zjistil skutkový stav věci, neboť neprovedl navržené důkazy potřebné k prokázání rozhodných skutečností (v případě, kdy soud nepřihlédl k důkazům řádně v řízení odvolatelem uplatněným),
- soud prvního stupně dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním (soud dle odvolatele provedl nesprávné hodnocení důkazů, tj. byly provedeny všechny rozhodující důkazy, ale na jejich základě soud rozhodl),
- dosud zjištěný skutkový stav neobstojí, neboť tu jsou další skutečnosti nebo jiné důkazy, které nebyly dosud uplatněny, přičemž se může jednat pouze o tyto:
  - týkají se podmínek řízení, věcné příslušnosti soudu, vyloučení soudce (přisědicího) nebo obsazení soudu,

- jimi má být prokázáno, že v řízení došlo k vadám, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci,
  - jimi má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně,
  - jimi má být splněna povinnost tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti nebo důkazní povinnost, a to za předpokladu, že pro nesplnění některé z uvedených povinností neměl odvolatel ve věci úspěch a že odvolatel nebyl řádně poučen soudem o této povinnosti a následcích jejího nesplnění;
  - odvolatel nebyl řádně poučen, že všechny rozhodné skutečnosti a důkazy k jejich prokázání je povinen uvést a označit dříve, než ve věci bude vyhlášeno rozhodnutí, neboť později uplatněné skutečnosti a důkazy jsou odvolacím důvodem jen v případě, že nastaly až po vyhlášení rozhodnutí soudu prvního stupně,
  - nastaly (vznikly) po vyhlášení (vydání) rozhodnutí soudu prvního stupně.
- rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení věci (soud prvního stupně použil právní předpis, který na daný případ nedopadá, nebo byl správný právní předpis nesprávně soudem prvního stupně vyložen).

4.4 NÁHRADA NÁKLADŮ ŘÍZENÍ

O náhradě nákladů řízení rozhoduje soud podle úspěchu ve věci, tj. každý soudní spor s sebou nese riziko povinnosti náhrady nákladů řízení protistraně v případě jeho prohry. Pouze výjimečně může soud, jsou-li dány důvody hodné zvláštního zřetele (např. majetkové, sociální poměry účastníků, okolnosti, které předcházely soudnímu uplatnění nároku, postoj stran v průběhu řízení apod.) náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti úspěšné straně nepřiznat. Uplatnění tohoto postupu je však třeba soudu navrhnout a tvrzené důvody doložit.

Náhrada nákladů řízení se výrazně liší podle toho, zda je úspěšná strana zastoupena advokátem, či nikoliv. Pokud zastoupena není, náhrada nákladů se sestává ze soudního poplatku (do 15 000 tis. hodnoty sporu činí 600,- Kč, nad tuto částku 4 % ze žalované částky) a případně vyplaceného svědeckého a cestovného.

Pokud úspěšná strana v řízení advokátem zastoupena je, sestává se náhrada nákladů řízení vedle položek uvedených výše ještě z odměny advokáta, která je stanovena dle hodnoty předmětu řízení následovně. Pokud hodnota sporu nepřesahuje 1000,- Kč, činí odměna 4500,- Kč; od 1000,- Kč do 5000,- Kč činí odměna 6000,- Kč; od 10 000 do 200 000,- Kč činí odměna 9000,- Kč + 17 % z částky přesa-

hující 10 000,- Kč; přes 200 tis. do 10 mil. činí odměna 41 300,- Kč + 2 % z částky přesahující 200 000,- Kč.

4.5 MIMOŘÁDNÉ OPRAVNÉ PROSTŘEDKY

Mezi mimořádné opravné prostředky můžeme řadit dovolání, žalobu na obnovu řízení a žalobu pro zmatečnost.

Nejčastěji využívaným mimořádným opravným prostředkem bude dovolání, které je však možno podat pouze v určitých zákonem omezených případech. Prvním z těchto omezení je, že hodnota peněžitého plnění, které je předmětem sporu, musí přesáhnout částku 50 000,- Kč (v obchodních věcech 100 000,- Kč). Pokud je tato podmínka splněna, je možno podat dovolání v těchto případech:

- pokud odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně změnil,
- pokud odvolací soud nejprve rozhodnutí soudu prvního stupně zrušil a posléze nový rozsudek soudu prvního stupně (kdy byl tento soud vázán názorem soudu odvolacího) potvrdil,
- pokud odvolací soud rozhodnutí soudu prvního stupně potvrdil za předpokladu, že odvolací soud dospěje k názoru, že napadané rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Dovolání je třeba podat u soudu, který ve sporu rozhodoval v prvním stupni, a to ve lhůtě dvou měsíců od doby obdržení rozhodnutí odvolacího soudu. Podání dovolání je zpoplatněno částkou 5000,- Kč, je možno požádat o osvobození od povinnosti poplatek hradit. V tomto případě je ze zákona povinné zastoupení advokátem.

4.6 ŘÍZENÍ PŘED ÚSTAVNÍM SOUDEM

Ústavní soud je možno považovat za samostatný specializovaný soud, který není součástí soustavy obecných soudů. Jedním z jeho úkolů je dohled nad dodržováním základních práv a svobod zabezpečených Ústavou, Listinou základních práv a svobod a dalšími ústavními zákony. Ústavní stížnost mohou podávat fyzické i právnické osoby, které se domnívají, že předchozím pravomocným rozhodnutím soudu (zásahem orgánu státní moci) došlo k zásahu do jejich základního práva či svobody. Jaké základní právo či svoboda byly v konkrétním případě porušeny, je třeba v textu stížnosti podrobně specifikovat, včetně jednání, kterým mělo k tomuto porušení dojít. Ústavní stížnost je třeba podat ve lhůtě 60 dnů od doručení rozhodnutí o posledním

procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje. V řízení před Ústavním soudem je ze zákona povinné zastoupení advokátem. V případě shledání porušení základního práva či svobody Ústavní soud napadané rozhodnutí zruší a přikáže věc k novému projednání.

4.7 ŘÍZENÍ PŘED EVROPSKÝM SOUDEM PRO LIDSKÁ PRÁVA

Evropský soud pro lidská práva (dále jen „Soud“) je mezinárodní soud, do jehož kompetence patří řešení sporů vyplývajících z porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) členskými státy Úmluvy. Porušení Úmluvy může být v daném konkrétním případě spatřováno zejména v postupu vnitrostátního soudu. Vždy je třeba uvést, o kterém konkrétním článku se domníváte, že byl porušen, a jakým jednáním mělo k tomuto porušení dojít. Stížnost k soudu je možno podat až po vyčerpání všech vnitrostátních prostředků nápravy, mezi než je třeba řadit i ústavní stížnost. V ní musí být uvedeny námitky, které jsou předmětem stížnosti k Soudu. Lhůta pro podání stížnosti činí 6 měsíců od doručení rozhodnutí poslední instance – Ústavního soudu. Sepsání stížnosti je vhodné svěřit advokátovi, není to však podmínkou. Stížnost musí obsahovat tyto náležitosti:

- stručný souhrn skutečností, na které si stěžujete, včetně uvedení toho, v čem stížnost spočívá,
- porušení jakého práva zaručeného Úmluvou namítáte,
- vnitrostátní prostředky nápravy, kterých bylo v řízení využito,
- seznam vnitrostátních rozhodnutí přijatých v dané záležitosti (musí obsahovat datum přijetí rozhodnutí, uvedení soudu, který rozhodnutí vydal, a stručné shrnutí obsahu rozhodnutí) včetně jejich kopií,
- podpis (buď stěžovatele či jeho právního zástupce – v tomto případě musí být přiložena plná moc).

Podání stížnosti není zpoplatněno. Úředními jazyky Soudu jsou francouzština a angličtina, stížnost je možno podat i v češtině, nicméně v průběhu dalšího řízení bude nutné přejít na jeden z uvedených úředních jazyků. Po doručení stížnosti Vás Soud o této skutečnosti vyrozumí a zároveň Vám sdělí, jaké číslo jí bylo přiděleno (obdobu spisové značky u vnitrostátních soudů). Toto číslo je třeba používat vždy při komunikaci se Soudem. Stížnost se podává poštou na adresu: Monsieur le Greffier de la Court européenne des Droits de l'Homme, Conseil de l'Europe, F-67075 Strasbourg Cedex, France.

5 Exekuční řízení

Pokud rozhodnutí soudu nebo rozhodce nabude právní moci a marně uplyne lhůta v něm stanovená pro splnění uložené povinnosti (úhrada dluhu, vyklizení nemovitosti apod.), může se věřitel obrátit na exekutora s návrhem na výkon rozhodnutí. Tento postup Vám úhradu dluhu značně prodraží o náklady právního zastoupení v exekučním řízení a o náklady exekutora, proto je vždy vhodné se snažit dlužnou částku ve stanovené lhůtě uhradit, popřípadě jednat s věřitelem o umožnění plnění ve splátkách a tyto splátky plnit.

5.1 NAŘÍZENÍ EXEKUCE

Exekuční řízení je zahájeno návrhem věřitele (oprávněného) na nařízení výkonu rozhodnutí. Návrh se podává přímo vybranému exekutorovi, který jej postoupí soudu. K návrhu je třeba přiložit vykonatelné rozhodnutí, na jehož základě je plnění vymáháno. Soud následně návrh posoudí a vydá usnesení, kterým nařídí výkon rozhodnutí pro konkrétně stanovené plnění a pověří exekutora k provedení výkonu rozhodnutí. V usnesení o nařízení exekuce není staven způsob jejího provedení, tento záleží na exekutorovi a bude se odvíjet od majetkových poměrů dlužníka.

Usnesení o nařízení exekuce je následně exekutorem doručeno dlužníkovi (povinnému) spolu s výzvou k dobrovolnému plnění, ve které je přesně vyčíslena dlužná částka včetně nákladů exekuce (v případě dobrovolného plnění jsou podstatně nižší) a uvedeno bankovní spojení a lhůta, ve které má dlužník možnost dluh uhradit. Po doručení usnesení o nařízení exekuce nesmí dlužník (povinný) nakládat se svým majetkem s výjimkou běžné činnosti (uspokojování základních životních potřeb, udržování a správy majetku), pod sankcí neplatnosti tohoto úkonu. O exekuci je vyrozuměn i katastr nemovitostí, kde dojde k zablokování možnosti převodu nemovitostí vlastněných dlužníkem.

Proti usnesení soudu o nařízení exekuce je přípustné odvolání ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení, v odvolání je nutné namítnout skutečnosti pro nařízení exekuce rozhodné (např., že rozhodnutí, které je podkladem pro výkon, nenabývá právní moci apod.). Není však možno namítnout, např. že skutečná dlužná částka je nižší – tyto skutečnosti bylo třeba uplatnit v nalézacím řízení, popř. je možno je uplatnit v rámci

exekučního řízení novým návrhem na částečné zastavení exekuce. Zároveň je možno do pěti dnů od doručení usnesení o nařízení exekuce vznést námitku případné podjatosti exekutora, včetně vylíčení skutečností podjatost zakládajících. Je však možno uzavřít, že odvolání proti usnesení o nařízení exekuce (nebo vznesení námítky podjatosti exekutora) sice možné je, v praxi však nemá příliš šanci na úspěch.

Pokud dlužník (povinný) nebude reagovat na výzvu exekutora k dobrovolnému splnění povinnosti, doručí mu exekutor tzv. exekuční příkaz, kde bude přesně specifikován způsob výkonu rozhodnutí (srážky ze mzdy, prodej movitých věcí, prodej nemovitosti, příkázání pohledávky apod.) a vyčísleny náklady exekučního řízení v plné sazbě. Dle exekutorem zvoleného způsobu výkonu rozhodnutí je exekuční příkaz doručen např. i bance či plátcí mzdy a dojde ke krácení mzdy (srážky) či zablokování účtu (příkázání pohledávky). Proti exekučnímu příkazu je možné podat k exekutorovi námitky do osmi dnů od doručení příkazu. V případě nepodání námitek či jejich zamítnutí dojde k nabytí právní moci exekučního příkazu a je reálně zahájeno uspokojování dluhu.

Další postup bude záviset na exekutorem zvoleném způsobu výkonu rozhodnutí, který by se měl odvíjet od majetkových poměrů dlužníka. Výkon rozhodnutí je nejčastěji prováděn zabavením movitých věcí, příkázáním pohledávky (tzv. obstavení účtu), srážkami z příjmu a prodejem nemovitosti (či spoluvlastnického podílu k ní). Nemělo by však docházet k situacím, kdy pro dluh povinného ve výši např. 5.000,- Kč, je nařízena exekuce prodejem nemovitosti dlužníka, když je možno postihnout jeho mzdu srážkami. Občanský soudní řád v tomto případě stanoví, že by neměl být nepochopitelný rozdíl mezi výší pohledávky oprávněného a cenou předmětu, z něhož má být uspokojení této pohledávky dosaženo. Podrobnější výklad je uveden u jednotlivých způsobů výkonu rozhodnutí v následujících kapitolách.

5.2 ZASTAVENÍ VÝKONU ROZHODNUTÍ

V průběhu výkonu rozhodnutí může dlužník podat prostřednictvím exekutora vykonávajícího exekuci (tzn. návrh je podáván exekutorovi) návrh na zastavení exekuce (zcela nebo zčásti). Předpokladem pro podání tohoto návrhu je, že nastala některá ze zákonem předvídaných situací uvedených níže.

- výkon rozhodnutí byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí, které je jeho podkladem, dosud nestalo vykonatelným. Ustanovení dopadá na situace, kdy je na rozhodnutí ukládajícím povinnost plnění např. chybně vyznačeno datum nabytí právní moci, tj. soud chybně vyznačí právní moc, přestože došlo k podání opravného prostředku.

- rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným. Návrh na zastavení exekuce z tohoto důvodu je využíván v případech, kdy rozhodnutí, které je podkladem pro výkon rozhodnutí sice právní moc nabylo, ale došlo k podání mimořádného opravného prostředku (např. dovolání, ústavní stížnost) a soud projednávající mimořádný opravný prostředek podkladové rozhodnutí zcela či zčásti zruší.
- zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení.
- výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho vyloučeny. Exekuci nepodléhají věci, které dlužník (povinný) nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly. Mezi tyto věci možno zejména řadit běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě, hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu (v roce 2011 částka 6252,- Kč).
- průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů. Ustanovení upravuje situace, kdy je zřejmé, že dlužník nemá zabavitelný majetek (vlastní pouze běžné vybavení domácnosti a výše jeho čistého příjmu nedosahuje částky postižitelné srážkami ze mzdy – tj. nepřesahuje 5326,- Kč/měsíc pokud žije sám, jinak součet částky 5326,- Kč + 1331,50 Kč na každou z vyživovaných osob).
- bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí. Dopadá na situace, kdy soud rozhodne, že majetek původně zahrnutý do výkonu rozhodnutí je z exekuce vyloučen. V praxi nejčastěji uplatňován u exekuce prodejem movitých věcí, kdy exekutor do jejich soupisu (navštíví dlužníkovu domácnost, sepíše a samolepkou označí veškeré věci větší hodnoty, které se v domácnosti dlužníka nachází – s výjimkou věcí z exekuce vyloučených – většinou bez ohledu na to, zda je jejich skutečným vlastníkem dlužník) zahrne věci, jejichž vlastníkem není dlužník. Skutečný vlastník poté musí do třiceti dnů ode dne, kdy se o zahrnutí věci do soupisu dozvěděl (avšak dříve, než dojde k prodeji věci) podat exekutorovi návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. O návrhu exekutor rozhodne do patnácti dnů od jeho doručení, v případě jeho zamítnutí může vlastník podat žalobu na soud (do třiceti dnů od doručení rozhodnutí exekutora) na vyloučení věci z exekuce. Pokud soud rozhodne o vyloučení této věci z exekuce, je možno uplatnit návrh na částečné zastavení exekuce.
- po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden; bylo-li právo přiznáno rozsudkem pro zmeškání, bude výkon

rozhodnutí zastaven i tehdy, jestliže právo zaniklo před vydáním tohoto rozsudku. Nečastěji postihuje situace, kdy dlužník (povinný) po vydání usnesení o nařízení exekuce svůj dluh uhradil přímo oprávněnému (nikoli exekutorovi), nebo došlo k vzájemnému započtení pohledávek.

- výkon rozhodnutí je nepřipustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Uváděný důvod se vztahuje na vady rozhodnutí, které je podkladem pro výkon rozhodnutí, porušení procesních předpisů v exekučním řízení, popř. výskyt jinde neuvedených okolností, které nastaly v průběhu výkonu rozhodnutí (např. nařízení výkonu příkázáním pohledávky v případech, kdy je na účet poukazována mzda či důchod, apod.).

Návrh na zastavení exekuce je třeba exekutorovi podat do patnácti dnů ode dne, kdy se navrhovatel o důvodu zastavení dozvěděl. Pokud exekutor návrhu na zastavení exekuce nevyhoví, postoupí jej k rozhodnutí soudu. Soud pak rozhodne o tom, zda bude exekuce zastavena, či nikoliv.

5.3 ODKLAD VÝKONU ROZHODNUTÍ

Odklad výkonu rozhodnutí je možno využít v situacích, kdy se povinný (dlužník) bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, kdy by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Za nepříznivé postavení, ve kterém se povinný ocitl bez své viny, je třeba považovat situace, jejichž nastání nebylo možno ani při vynaložení veškeré péče odvrátit (hospitalizace v nemocnici, výpověď z pracovního poměru ze strany zaměstnavatele z důvodu nadbytečnosti apod.). Zároveň musí být splněna podmínka dočasnosti nepříznivého postavení, tj. mělo by být zřejmé, že se jedná o překážku, která po uplynutí určité doby odpadne, a zvláště nepříznivých následků tohoto postavení, tj. např. ohrožení zabezpečení krytí základních životních potřeb povinného.

Návrh na odklad výkonu rozhodnutí se podává pověřenému exekutorovi, který o něm rozhodne do sedmi dnů. Pokud návrhu nevyhoví, postoupí jej k rozhodnutí exekučnímu soudu, který rozhoduje ve lhůtě patnácti dnů. V návrhu na odklad výkonu rozhodnutí je třeba přesně specifikovat dobu, do které má být exekuce odložena.

5.4 NÁKLADY VÝKONU ROZHODNUTÍ

Náklady exekuce hradí povinný (dlužník) a sestávají se z odměny exekutora, náhrady paušálně určených či účelně vynaložených hotových výdajů, náhrady za ztrátu času při provádění exekuce, náhrady za doručení písemností, a je-li exekutor plátcem daně z přidané hodnoty, je nákladem exekuce rovněž příslušná daň z přidané hodnoty. Přesné vyčíslení těchto nákladů určuje exekutor v příkazu k úhradě nákladů exekuce. U exekutora je možno podat proti příkazu námitky do osmi dnů od doručení. Pokud exekutor v plném rozsahu námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který o námitkách rozhodne do patnácti dnů.

Přesný způsob výpočtu odměny exekutora stanoví Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora, o odměně a náhradě hotových výdajů správce podniku a o podmínkách pojištění odpovědnosti za škody způsobené exekutorem, v platném znění. Pro ilustraci je možno uvést, že pokud exekutor vymáhá peněžité plnění do 3 mil. Kč, dosahuje výše jeho odměny 15 %, min. však 3000,- Kč, k této částce je třeba připočíst náhradu hotových výdajů ve výši min. 3500,- Kč, dále náhradu za ztrátu času při úkonech prováděných mimo kancelář ve výši 50,- Kč za každých započatých 15 min. a náhradu za doručování písemností ve výši 50,- Kč za písemnost. Pokud tedy exekutor vymáhá dluh ve výši 10 000,- Kč, jeho náklady exekuce mohou činit 6600,- Kč, a celkem bude vymáhat 16 600,- Kč. Odměna exekutora se snižuje o 50 %, pokud povinný uhradí dlužnou částku (včetně zálohy na náklady) do patnácti dnů od doručení výzvy k úhradě od exekutora (v ilustrativním příkladě by tak dlužník na nákladech „ušetřil“ 1500,- Kč).

K nákladům výkonu rozhodnutí je třeba připočíst i možnou náhradu nákladů právního zastoupení advokátem v řízení o nařízení výkonu rozhodnutí. Včetně tohoto typu nákladů by pak v ilustrativním případě vymáhaná částka výrazně přesáhla 20 000,- Kč.

5.5 SRÁŽKY Z PŘÍJMU

Jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí, jehož uplatněním dochází k postižení mzdy (platu) či obdobných plnění majících charakter mzdy (důchod). Srážkami ze mzdy může být postižena pouze část mzdy (platu, důchodu), přesný mechanismus výpočtu srážek je poměrně složitý, ale v zásadě je třeba zjednodušeně řečeno vycházet z následujícího.

Srážky ze mzdy nemohou být prováděny z tzv. nezabavitelné části, která pro rok 2011 činí 5326,- Kč na jednotlivce (nezabavitelná část je počítána jako součet dvou

třetin životního minima a normativních nákladů na bydlení). K nezabavitelné částce na jednotlivce je třeba přičíst další nezabavitelnou část na každou z osob, které jsou na jednotlivce odkázány výživou (manžel, dítě, ...), ve výši jedné čtvrtiny nezabavitelné částky jednotlivce (v roce 2011 činí 5326 : 4 = 1331,50 Kč). Nezabavitelná částka se následně odečte od čisté mzdy a dle výše tohoto rozdílu se následně použije jeden z níže popsaných postupů.

Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy vyšší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než 7989,- Kč pro rok 2011, je možné bez omezení srazit vše nad tuto částku. Zároveň je ještě možno srazit dle typu pohledávky buď jednu třetinu (nepřednostní pohledávky), nebo třetiny dvě (přednostní pohledávky) z částky 7989,- Kč. To znamená, že částka 7989,- Kč se rozdělí na třetiny (tj. 2663,- Kč), přičemž jedna třetina se přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin (5326,- Kč) mohou být prováděny srážky. Zákonná úprava rozlišuje tzv. přednostní pohledávky (např. výživné) a pohledávky tzv. nepřednostní (běžné). Přednostní pohledávky mohou být uspokojovány v daném případě do výše dvou třetin z částky 7989,- Kč, pohledávky nepřednostní pouze ze třetiny jedné z této částky.

Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy nižší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než 7989,- Kč pro rok 2011, postupuje se tak, že rozdíl čisté mzdy a nezabavitelné částky se rozdělí na třetiny. Jedna třetina se následně přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin mohou být srážky prováděny (opět bude záležet na typu pohledávky, u přednostních budou srážky prováděny ze dvou třetin rozdílu nezabavitelné částky a čisté mzdy, u pohledávek nepřednostních budou srážky prováděny ze třetiny jedné).

Přednostními pohledávkami jsou tyto:

- pohledávky výživného,
- pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy,
- pohledávky daní a poplatků,
- pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění, úrazového pojištění a důchodového zabezpečení,
- pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pohledávky pojistného na úrazové pojištění a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,
- pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při requalifikaci,
- pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,

- pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění.
- pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Srážky z příjmu mohou být prováděny i z dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově (není možné exekučně postihnout jiným způsobem). Srážky se dále provádějí z příjmů, které povinnému nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní, jimiž jsou náhrada mzdy nebo platu, nemocenské, ošetrovné nebo podpora při ošetřování člena rodiny, vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství, peněžitá pomoc v mateřství, důchody, stipendia, podpora v nezaměstnanosti a podpora při requalifikaci, odstupné, popřípadě obdobná plnění poskytnutá v souvislosti se skončením zaměstnání, peněžitá plnění věrnostní nebo stabilizační povahy poskytnutá v souvislosti se zaměstnáním, úrazový příplatek, úrazové vyrovnání a úrazová renta.

Mechanismus srážek ze mzdy je takový, že exekutor doručí příkaz k exekuci zaměstnavateli a ten je povinen srážky provádět do doby zastavení exekuce.

5.6 PŘIKÁZÁNÍ POHLEDÁVKY

Další ze způsobů výkonu rozhodnutí, který spočívá v zablokování finančních prostředků na účtu do výše stanovené v exekučním příkaze. Zabaveny mohou být pouze finanční prostředky na účtu přesahující dvojnásobek životního minima jednotlivce, tj. 6252,- Kč (tuto částku musí exekutor na účtu ponechat a banka Vám je povinna ji vyplatit).

Tímto způsobem výkonu rozhodnutí nesmí být postiženy příjmy podrobně uvedené v předchozí kapitole (mzda, plat či obdobná plnění mající charakter mzdy, např. důchod), i když jsou vypláceny převodem na účet. Pokud k postižení dojde, je třeba podat návrh na částečné zastavení exekuce a doložit původ prostředků na účtu (např. výpisem z účtu za několik předcházejících období).

5.7 PRODEJ MOVITÝCH VĚCÍ

Způsob výkonu rozhodnutí, který spočívá v zabavení movitých věcí dlužníka a jejich následném prodeji v dražbě. Při využití tohoto způsobu exekutor navštíví domácnost

dlužníka (povinného), provede tzv. soupis movitých věcí určených k exekuci a věci označí samolepkou.

Do soupisu nemůžou být zahrnuty věci, které dlužník (povinný) nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly, tj. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten a jiné předměty podobné povahy, zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě a hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu (v roce 2011 částka 6252,- Kč).

Dále by do soupisu neměly být zahrnuty věci, které prokazatelně nejsou vlastnictvím dlužníka. Pokud taková věc do soupisu zahrnuta je, skutečný vlastník musí do třiceti dnů ode dne, kdy se o zahrnutí věci do soupisu dozvěděl (avšak dříve, než dojde k prodeji věci), podat exekutorovi návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu. O návrhu exekutor rozhodne do patnácti dnů od jeho doručení, v případě jeho zamítnutí může vlastník podat žalobu na soud (do třiceti dnů od doručení rozhodnutí exekutora) na vyloučení věci z exekuce. Pokud soud rozhodne o vyloučení této věci z exekuce, je možno uplatnit návrh na částečné zastavení exekuce.

Věci zahrnuté do soupisu se následně prodají v dražbě, kdy vyvolávací cena bude určena na základě znaleckého posudku. Využití tohoto způsobu výkonu rozhodnutí pomalu ustupuje, především z důvodů vysokých nákladů a nízkého výtěžku.

5.8 PRODEJ NEMOVITOSTÍ

Z pohledu exekutora se jedná o nejefektivnější způsob výkonu rozhodnutí, který je často využíván i v případech, kdy je hodnota dluhu ve značném nepoměru s hodnotou takto postižené nemovitosti.

Exekuční příkaz je v tomto případě vedle dlužníka doručen i na katastr nemovitostí, kde dojde k zablokování převodu nemovitosti. Dlužník může s nemovitostí nakládat pouze ve smyslu běžné správy nemovitosti, mezi běžnou správou však judikatura řadí i pronájem nemovitosti. Po vydání exekučního příkazu exekutor ustanoví znalce k určení ceny nemovitosti. Po vypracování znaleckého posudku je vydána dražební vyhláška, která obsahuje podrobnější informace o dražbě – termín, místo, dražená nemovitost, vyvolávací cenu, dražební jistotu, práva a závady, které v dražbě nezaniknou. Vyvolávací cena je vždy stanovena na $\frac{2}{3}$ ceny odhadní (pokud se nejedná o dražbu opakovanou, kde je vyvolávací cena stanovena na jednu polovinu ceny odhadní), dražební jistota je částka, po jejímž zaplacení se osoba může dražby účastnit.

Mezi **závady**, které v dražbě nezaniknou, patří například nájemní právo – tj. pokud je např. prodávána nemovitost, která je obývána nájemci, jejich nájemní smlouva nezaniká, ale je účinná i vůči novému nabyvateli. Výtěžek dražby se použije k úhradě nákladů exekuce a k uspokojení pohledávky věřitele. Případný zbylý výtěžek dražby obdrží dlužník, který je povinen vydraženou nemovitost vyklidit.

5.9 PRODEJ SPOLUVLASTNICKÉHO PODÍLU

Mechanismus tohoto způsobu výkonu rozhodnutí je identický prodeji movitých věcí či nemovitosti, podle toho, o jaký spoluvlastnický podíl se jedná (zda k věci movité, či nemovité). Zákon dále upravuje postavení spoluvlastníka, který exekucí není postižen, takže může využít stejných opravných prostředků jako dlužník (povinný) a v případě, že se spoluvlastník bude dražby účastnit a učiní-li s jinými dražiteli stejně nejvyšší podání, udělí se mu příklep.

6 Insolvenční řízení – oddlužení

Možnost zbavit se formalizovaným postupem dluhů tak, aby za striktně daných podmínek a po určité době měl člověk „čistý štít“, byla u nás zavedena od 1. ledna 2008 jako novinka spolu s novým insolvenčním zákonem, který nahradil dřívější zákon o konkurzu a vyrovnání z počátku 90. let (ten úpravu finančního úpadku člověka jako jednotlivce – nepodnikatele neobsahoval).

Vedle zmíněného insolvenčního zákona (vyhlášen ve Sbírce zákonů pod č. 182/2006) je možné si na internetových stránkách Sbírky zákonů (nebo lépe na portálu veřejné správy – <http://portal.gov.cz> –, neboť tam jsou uvedena úplná znění předpisů, tzn. se zapracovaným zněním novel) najít i důležité související předpisy, a to zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, a vyhlášku č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení.

6.1 PODMÍNKY PRO ODDLUŽENÍ

Institut oddlužení je určen pro nepodnikatele – tzn. především lidi (fysické osoby), ale rovněž pro právnické osoby. Návrh na oddlužení může podat (to je rozdíl od konkurzu) právě jen dlužník sám. To má smysl zejména tehdy, pokud není schopen domluvit se se svými věřiteli na splácení dluhu (dohodami o narovnání, o splátkových kalendářích, v rámci smírčího řízení, mediace ap., viz výše). Podstatou oddlužení je upokojení všech věřitelů, kteří se přihlásili o své dluhy. Jejich uspokojení však může být pouze částečné, což je hlavním kladem tohoto způsobu řešení věci pro dlužníka. Zbytek pohledávek totiž jednou po vždy platit nemusí.

6.1.1 Úpadek

Základní podmínkou je skutečnost, že je dlužník v úpadku. Toto pejorativně znějící slovo má však v tomto případě zcela jasné zákonné vymezení. Úpadek může mít několik forem. Jednou z nich je tzv. předlužení, což je forma úpadku, která může podle zákona postihnout jen podnikatele (fyzické i právnické osoby). Proto se jí zde nebudeme zabývat. Druhou formou úpadku je tzv. platební neschopnost. Ta spočívá v tom, že dlužník má nejméně dva věřitele (tzn. tam, kde dlužník má sice veliký dluh, ale pouze vůči jednomu věřiteli, nemůže se jednat o úpadek ve smyslu insolvenčního zákona a nelze tak ani provést oddlužení). Zároveň zde existují závazky (tzn. opět více

než dva), které jsou již 30 či více dnů splatné, avšak dlužník je neuhradil, protože nemohl. Pokud dlužník zastavil platby podstatné části svých závazků, nebo své závazky neplní po dobu delší než tři měsíce, nebo se pro některou z pohledávek nedaří provést exekuce, má se vždy za to, že je v úpadku (opak by se musel prokazovat).

Zákon zná i termín hrozící úpadek. Dlužník může podat soudu návrh, aby rozhodl o jeho hrozícím úpadku, lze-li se zřetelem ke všem okolnostem důvodně předpokládat, že nebude schopen řádně a včas splnit podstatnou část svých peněžitých závazků.

6.2 NĚKTERÉ DŮSLEDKY ZAHÁJENÍ INSOLVENČNÍHO ŘÍZENÍ

Nejdůležitější skutečností je to, že pohledávky věřitelů (dluhy), nemohou věřitelé po zahájení insolvenčního řízení uplatňovat žalobou k soudu, ale pouze tzv. přihláškou výhradně v rámci insolvenčního řízení a rovněž tak nelze provést výkon rozhodnutí (exekuci). Dlužník přitom má řadu povinností, mezi hlavní patří to, že se nesmí pokusit uhradit některou z pohledávek mimo insolvenční řízení, čímž by zvýhodnil takového věřitele, a zároveň je omezen v nakládání se svým majetkem.

6.3 NÁVRH NA POVOLENÍ ODDLUŽENÍ

Jak již uvedeno, návrh na povolení oddlužení může podat pouze nepodnikatel. Podává se spolu s tzv. insolvenčním návrhem. Ten však může podat i jiná osoba. V takovém případě musí dlužník reagovat návrhem na povolení oddlužení nejpozději do 30 dnů od doručení insolvenčního návrhu své osobě.

Návrh musí být podán na formuláři. Ten je volně ke stažení na stránkách Ministerstva spravedlnosti (<http://insolvencni-zakon.justice.cz/obecne-informace/formulare-vzory.html>).

Příslušným k přijetí návrhu není okresní soud, ale hned v prvním stupni soud krajský. A to ten, v jehož obvodu má dlužník bydliště.

Na rozdíl od jiných návrhů k soudu, musí být insolvenční návrh opatřen podpisem osoby, která jej podala, který bude úředně ověřen. Ověření stojí 3,- Kč a kromě notářů je provádějí i obecní úřady.

Přílohu (povinnou!) k návrhu tvoří zejména seznam majetku včetně pohledávek (tzn. dluhů, které by naopak mohl po třetí osobě vymáhat dlužník sám), seznam všech závazků s uvedením všech věřitelů. U majetku musí být rovněž uveden údaj o době pořízení majetku, o jeho pořizovací ceně a odhad obvyklé ceny majetku.

V případě nemovitosti nebo majetku, který je dán do zástavy, je nutné znalecké ocenění.

S insolvenčním návrhem podává dlužník současně návrh na povolení oddlužení. Ten musí obsahovat rovněž údaje o očekávaných příjmech dlužníka v období následujících pěti let, údaje o příjmech v posledních třech letech, návrh způsobu oddlužení (viz dále). Údaje o příjmech v posledních 3 letech musí být doloženy příslušnými listinami jako důkazy (pracovní smlouvy, výplatní pásky, jiné potvrzení od zaměstnavatele ap.). Je-li dlužník ve stavu manželském, musí návrh na povolení oddlužení spolupodepsat i manžel/-ka spolu s prohlášením, že s oddlužením souhlasí. Dále je potřeba uvést též vyživované osoby (tedy především manžel/-ku a děti, příp. rodiče), výpis z rejstříku trestů, pokud zde jsou nezahlazené tresty, prohlášení, že dlužník není podnikatelem a že jeho závazky nepocházejí z jeho podnikatelské činnosti.

6.4 POVOLENÍ ODDLUŽENÍ

Soud vedle přísných formálních požadavků při povolování oddlužení hodnotí zejména také to, zda dlužník návrhem na oddlužení nesleduje nepoctivý záměr a dále skutečnost, že stávající majetek dlužníka stačí k uspokojení nezajištěných věřitelů v rozsahu alespoň 30 %. Pokud dlužník nemá takový zbytný majetek, pak na zaplacení 30 % svých závazků musí stačit jeho předpokládané příjmy v následujících pěti letech (proto se o nich spolu s návrhem podává soudu přehled).

Nepoctivý záměr lze spatřovat zejména v situacích, kdy v posledních pěti letech již ve vztahu k dlužníkovi insolvenční nebo jiné podobné řízení probíhalo, nebo tehdy, když byl dlužník v posledních pěti letech pravomocně odsouzen pro trestný čin majetkové či hospodářské povahy.

Soud může o návrhu rozhodnout několika způsoby. Jednak může návrh odmítnout pro formální vady bez dalšího. Další možností je, že návrh na oddlužení odmítne nebo zamítne, avšak současně prohlásí konkurz (což pro dlužníka není oproti oddlužení výhodné). Cílem dlužníka je, aby soud prohlásil úpadek a povolil oddlužení.

6.5 PROVEDENÍ ODDLUŽENÍ A JEHO VARIANTY

Oddlužení lze provést zásadně dvěma, resp. třemi způsoby. Je to jednak zpeněžení majetkové podstaty (= prodej věcí, majetku dlužníka), jednak plnění oněch alespoň 30 % dluhů splátkovým kalendářem. Dlužník sice může navrhnout jednu z variant

provedení oddlužení, o tom, který ze způsobů bude zvolen, však hlasuje schůze věřitelů. A pokud na schůzi nepřijdou, pak soud.

6.5.1 Zpeněžení majetkové podstaty

Do majetkové podstaty patří všechny dlužníkův majetek, nabytý do dne zahájení insolvenčního řízení, a žije-li dlužník v manželství, též majetek, který patřil do společného jmění manželů, které ke dni schválení oddlužení zaniká. Majetek, který však dlužník nabude již po schválení oddlužení formou zpeněžení majetkové podstaty, již do oddlužení (prodeje majetku dlužníka) nespadá.

6.5.2 Oddlužení plněním splátkového kalendáře

Dlužník buď po dobu úplného uspokojení přihlášených věřitelů, nebo nejdéle po dobu pěti let plní splátkový kalendář formou srážek z příjmů. Postupuje se jako při výkonu rozhodnutí pro přednostní pohledávky. Srážky postihují i jiné příjmy než např. mzdu nebo plat (tzv. mimořádné příjmy). Tzn., že dlužník má sice po schválení oddlužení disposiční právo se svými příjmy, ale je povinen s nimi naložit v souladu s rozhodnutím soudu o splátkovém kalendáři. Zároveň je uložena dlužníku celá řada povinností, především po celou dobu plnění splátkového kalendáře vykonávat přiměřenou výdělečnou činnost a v případě, že je nezaměstnaný, o získání příjmu usilovat; nesmí rovněž odmítat splnitelnou možnost si příjem obstarat, hodnoty získané dědictvím a darem zpeněžit a jejich výtěžek, stejně jako jiné své mimořádné příjmy, použít k mimořádným splátkám nad rámec splátkového kalendáře, vždy k 15. lednu a k 15. červenci kalendářního roku předložit insolvenčnímu soudu, insolvenčnímu správci a věřitelskému výboru přehled svých příjmů za uplynulých 6 kalendářních měsíců, nezatajovat žádný ze svých příjmů a na žádost insolvenčního soudu, insolvenčního správce nebo věřitelského výboru předložit k nahlédnutí svá daňová priznání za období trvání plánu oddlužení, neposkytovat nikomu z věřitelů žádné zvláštní výhody a nepřijímat na sebe nové závazky, které by nemohl v době jejich splatnosti splnit.

6.5.3 Tzv. zajištění věřitelé

Je třeba se zmínit též o zajištěných věřitelích. Zajištěným věřitelem je ten, který uplatňuje svou pohledávku vůči dlužníkovi, a tato pohledávka je zajištěna, tzn. je zde zástavní právo nebo jiné podobné (zadržovací právo, zajišťovací převod nemovitosti apod.). Zajištěný věřitel se v insolvenčním řízení uspokojuje jen z výtěžku zpeněžení zajištění (zástavy).

6.6 NĚKTERÉ DALŠÍ OTÁZKY

Ne vždy je oddlužení jako forma řešení insolvence (platební neschopnosti – zadlužení) vhodná. Řešení touto formou je třeba vždy pečlivě uvážit. Především je třeba zdůraznit, že soud ustanovuje k provedení mnoha praktických kroků při provádění oddlužení povinně tzv. insolvenčního správce. Ten má právo na odměnu a náhradu hotových výdajů. Ty se sice spokojují z majetkové podstaty, ale pakliže to nestačí, rovněž ze zálohy na náklady insolvenčního řízení. V průběhu insolvenčního řízení může soud rozhodnout o vyplacení zálohy odměny insolvenčnímu správci, a to i opětovně. Zálohu soud stanovuje především v případě, kdy po podání insolvenčního návrhu je zřejmé, že oddlužení nebude povoleno (např. je tu ve hře nepoctivý záměr). Z tohoto hlediska je podání insolvenčního návrhu vždy spojeno s určitým rizikem. Záloha může dosáhnout až částky 50 tis. Kč.

Dalším bodem, který je nutno zvažovat, je situace, kdy dlužník má relativně uspokojivé a jisté příjmy, kterými v případě plnění formou splátkového kalendáře splatí své závazky v rozsahu blízcímu se 100 %. V tom případě celkově zaplatí více až o cca 50 tis. Kč (celková suma odměny správce při plnění splátkovým kalendářem). Při nižším objemu dluhů by tak oddlužení v celkovém kontextu bylo spíše nevýhodné a do úvahy by přicházelo pouze tehdy, pakliže by skutečně nebyla možná jakákoli dohoda s věřiteli, jako určitá prevence vzniku výrazného navýšení závazků v podobě smluvních sankcí a nákladů soudního řízení v případě uplatňování jednotlivých pohledávek věřiteli samostatně v rámci běžného soudního řízení.

To samé platí v případě očekávání mimořádného nabytí majetku – např. dědictví apod. Návrh na oddlužení je třeba vždy pečlivě zvažovat i tehdy, pokud zde existuje např. hypoteční zástavní právo na byt či dům apod. Proto je na místě se o vhodnosti použití oddlužení vždy poradit např. v občanské poradně či ve specializované protidluhové poradně.

6.7 Splnění oddlužení

Jestliže dlužník neporuší své povinnosti a oddlužení je provedeno (jedním nebo druhým výše naznačeným způsobem), vezme soud jeho splnění na vědomí rozhodnutím, kterým se končí insolvenční řízení. Odvolání proti tomuto rozhodnutí není přípustné. V takovém případě musí dlužník navrhnout soudu, aby vydal usnesení, kterým ho osvobodí od placení pohledávek, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Osvobození se pochopitelně vztahuje nejen na zbytek pohledávek, které byly do oddlužení přihlášeny, ale i na pohledávky věřitelů, kteří měli své pohledávky do oddlužení svou přihláškou uplatnit, ale neučinili tak. Učiní tak jen na návrh dlužníka. Zde je třeba poukázat na výjimku z pravidla oněch 30 %, neboť i když

je hodnota plnění, které při splnění oddlužení obdrželi nezajištění věřitelé, nižší než 30 % jejich pohledávek, nebo nedosahuje-li nejnižší hodnotu plnění, na které se tito věřitelé s dlužníkem dohodli, může insolvenční soud po slyšení dlužníka a insolvenčního správce přesto přiznat dlužníku osvobození od placení pohledávek zahrnutých do oddlužení v rozsahu, ve kterém dosud nebyly uspokojeny. Učiní tak jen na návrh dlužníka a za předpokladu, že dlužník prokáže, že požadované hodnoty plnění nebylo dosaženo v důsledku okolností, které nezavinil, a zároveň, že částka, kterou tito věřitelé na uspokojení svých pohledávek dosud obdrželi, není nižší než částka, které by se jim dostalo, kdyby dlužníkův úpadek byl řešen konkurzem.

Pokud by však dlužník svými pletichami (zejména zatajením majetku či příjmů) dosáhl osvobození, mohou věřitelé do 3 let navrhnout soudu odnětí tohoto osvobození.

7 Nejčastěji se vyskytující otázky

Přišel jsem o práci, jsem v evidenci uchazečů o zaměstnání, pobírám podporu v nezaměstnanosti ve výši 12 000,- Kč, mám splácet hypotéku měsíčně ve výši 9000,- Kč, z podpory mi však zůstane na dluh jen 4000,- Kč. Co mám dělat?

Určitě kontaktujte banku, ve které máte hypoteční úvěr, a tuto skutečnost jí oznamte. Hypotéky často bývají proti ztrátě zaměstnání pojištěny (tuto skutečnost byste měli zjistit nahlédnutím do smlouvy), takže lze doporučit zajít do banky a informovat se o tom, jaké podklady je třeba dodat, aby mohlo dojít k plnění z pojistné smlouvy. V tomto případě by pojišťovna hradila splátky za Vás do doby nalezení zaměstnání. V případě, že by hypotéka nebyla proti ztrátě zaměstnání pojištěna (což není moc pravděpodobné), je třeba jednat s bankou o možném odkladu splátek do doby nalezení zaměstnání. V případě, že ani tato varianta nebude úspěšná, bude třeba s bankou jednat o umožnění prodeje nemovitosti, která je zatížena zástavním právem banky. Je možný jak prodej nemovitosti včetně zástavního práva (faktické převzetí hypotéky kupcem), tak prodej se zánikem zástavního práva (faktické vyplacení hypotéky).

V případě, že s bankou nebudete jednat, dojde k prodlení s hrazením splátek a nastoupí sankční mechanismy sjednané v hypoteční smlouvě – např. smluvní pokuta, změna úročení. Při déletrvající platební neschopnosti se stává splatným celý dluh a situace skončí prodejem nemovitosti zajištěné zástavním právem banky v nedobrovolné dražbě. V tomto případě však není jisté, zda cena, za kterou bude nemovitost vydražena a která bude použita k úhradě hypotéky, pokryje celou výši hypotéky. V nedobrovolné dražbě (vyvolávací cena činí ⅔ znaleckého odhadu nemovitosti) se totiž z jejího výtěžku nejprve uspokojují náklady dražby (exekutora) a teprve poté je výtěžek použit na uspokojení závazků zajištěných zástavním právem. Může tak nastat situace, že dražbou nebude uhrazena celá výše hypotéky a její zbytek po Vás bude nadále vymáhán.

Mám několik půjček, nyní pobírám jenom sociální dávky, vyhořeli jsme a já nemám žádné doklady k nim. Mohu někde zjistit u koho a kolik půjček mám?

Řešení této situace bude značně obtížné a bude záležet, zda se jedná o půjčky od bankovních či nebankovních subjektů. Pokud se bude jednat o půjčky od bankovních

subjektů, tyto jsou zpravidla hrazeny bankovním převodem z vašeho účtu, takže bude nejlépe zajít do pobočky vaší banky a zjistit, u jakých bank jsou vedeny účty, na které jsou splátky z vašeho účtu poukazovány. Následně je třeba navštívit pobočky těchto bank a vyžádat si kopie smluv o úvěru.

V případě půjček od nebankovních institucí lze pouze poradit zkusit si vybavit jméno subjektu, který Vám půjčku poskytl, a následně na internetu nalézt na tento subjekt kontakt a posléze si vyžádat kopii smlouvy.

V ČR existuje několik registrů dlužníků, většina z těch seriózních je však neveřejná, a k údajům v nich se nedostanete.

Žiji s manželkou ve společné domácnosti, oba jsme starobní důchodci a máme několik dluhů, které se strhávají přímo z důchodu. Kolik peněz nám dohromady musí zůstat?

Důchod je třeba považovat za příjem obdobný mzdě, tudíž může být exekučně postižen pouze srážkami ze mzdy. Srážkami ze mzdy může být postižena pouze část důchodu, přesný mechanismus výpočtu srážek je poměrně složitý, ale v zásadě je třeba zjednodušeně řečeno vycházet z následujícího.

Srážky ze mzdy nemohou být prováděny z tzv. nezabavitelné části, která pro rok 2011 činí 5 326,- Kč na jednotlivce (nezabavitelná část je počítána jako součet dvou třetin životního minima a normativních nákladů na bydlení). K nezabavitelné částce na jednotlivce je třeba přičíst další nezabavitelnou část na každou z osob, které jsou na jednotlivce odkázány výživou (manžel, dítě, ...), ve výši jedné čtvrtiny nezabavitelné částky jednotlivce (v roce 2011 činí $5326 : 4 = 1331,50$ Kč). Tzn., že nezabavitelná částka u manželů, kteří mají tři děti činí u každého z manželů: $5326,- Kč + 4 (3 \text{ děti} + 1 \text{ manžel/ka}) \times 1331,50 \text{ Kč}$, tj. $9320,50 \text{ Kč}$, resp. po zaokrouhlení $9321,- Kč$. Nezabavitelná částka se následně odečte od čisté mzdy a dle výše tohoto rozdílu se následně použije jeden z níže popsanych postupů.

Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy vyšší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než $7989,- Kč$ pro rok 2011, je možné bez omezení srazit vše nad tuto částku. Zároveň je ještě možno srazit dle typu pohledávky buď jednu třetinu (nepřednostní pohledávky), nebo třetiny dvě (přednostní pohledávky) z částky $7989,- Kč$. To znamená, že částka $7989,- Kč$ se rozdělí na třetiny (tj. $2663,- Kč$), přičemž jedna třetina se přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin ($5326,- Kč$) mohou být prováděny srážky. Zákonná úprava rozlišuje tzv. přednostní pohledávky (např. výživné) a pohledávky tzv. nepřednostní (běžné). Přednostní pohledávky mohou být uspokojovány v daném

případě do výše dvou třetin z částky 7989,- Kč, pohledávky nepřednostní pouze ze třetiny jedné z této částky.

Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy nižší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než 7989,- Kč pro rok 2011, postupuje se tak, že rozdíl čisté mzdy a nezabavitelné částky se rozdělí na třetiny. Jedna třetina se následně přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin mohou být srážky prováděny (opět bude záležet na typu pohledávky, u přednostních budou srážky prováděny ze dvou třetin rozdílu nezabavitelné částky a čisté mzdy, u pohledávek nepřednostních budou srážky prováděny ze třetiny jedné.

Pokud výše důchodu (čisté mzdy) u každého z manželů bez vyživovací povinnosti bude činit 12 000,- Kč a oběma budou prováděny srážky pro pohledávky nepřednostní, vypočte se výše srážek následovně:

Manžel 1: nezabavitelná částka činí 5326,- Kč + 1331,50 Kč, tj. 6657,50 Kč, resp. 6658,- Kč po zaokrouhlení; výše důchodu (čisté mzdy) činí 12 000,- Kč, proto $12\ 000 - 6658 = 5342$ (tato částka je nižší než 7989,- Kč, a proto bude dále postupováno dle odstavce 4), tj. rozdíl čisté mzdy a nezabavitelné částky se vydělí třemi, tj. $5342 : 3 = 1781$. Z výše uvedeného je patrné, že pro nepřednostní pohledávky je možno srazit 1781,- Kč. Manželu 1 z důchodu zůstane 12 000,- Kč - 1781,- Kč, tedy 10 219,- Kč.

Manžel 2: postup bude identický jako u manžela 1.

Každému z manželů po provedení srážky z důchodu musí zůstat částka 10 219,- Kč.

Mám exekuci na movitý i nemovitý majetek a bojím se, že přijdu o malou zahrádku a 1/8 přístupové cesty k ní (zbývající podíl cesty vlastní jiní zahrádkáři).

Může exekutor vedle mé zahrádky zablokovat i celou přístupovou cestu?

Pokud máte nařízenou exekuci na nemovitý majetek, tak tato exekuce v daném případě postihuje zahrádku včetně 1/8 přístupové cesty. Tzn., že exekutor může v dražbě prodat i 1/8 cesty, pokud ostatní spoluvlastníci cesty neuplatní své zákonné předkupní právo. Ostatní spoluvlastníci by tedy měli vyrozumět exekutora o tom, zda předkupní právo uplatní, či nikoliv.

Pobírám sociální dávky, jsem na hmotné nouzi, i přesto bych rád splácel dluh na zdravotním pojištění po 200,-Kč/měsíc. Zdravotní pojišťovna však trvá na splátkách minimálně ve výši 600,-Kč. Je zdravotní pojišťovna povinna přijmout ode mne jakoukoliv splátku?

Ano, věřitel je povinen přijmout od dlužníka jakoukoli splátku dluhu bez ohledu na to, zda byl sjednán splátkový kalendář, či nikoliv. V daném případě tedy doporučuji poukazovat platbu věřiteli poštovní poukázkou či bankovním převodem (vkladem na účet) tak, abyste případné odmítnutí převzetí plnění věřitele mohl prokázat.

Moje manželka, se kterou už 5 let nežiji, si půjčila peníze v bance, nyní je přestala splácet, byla nařízena exekuce i na můj majetek a účet. Jsem povinen dluh splácet, když jsem si ho nevezal a ani o něm nevěděli?

Na tuto otázku nelze dát jednoznačnou odpověď, neboť chybí další potřebné informace. Obecně je možno říci, že uzavřením manželství vzniká společné jmění manželů, pokud si manželé formou notářského zápisu neoddělili jeho vznik až k okamžiku zániku manželství, takže s největší pravděpodobností věci, které považujete za váš majetek, spadají do společného jmění manželů.

Do společného jmění manželů patří věci, práva a závazky nabyté jedním či oběma manžely za trvání manželství – pokud si manželé jeho zákonem stanovený rozsah formou notářského zápisu nezúžili (tedy např. příjem z práce, důchodu, dávek, dům, byt, auto, vybavení domácnosti, dluhy, pohledávky apod.). Do společného jmění však nepatří majetek získaný dědictvím nebo darem, majetek nabytý jedním z manželů za majetek náležející do výlučného vlastnictví tohoto manžela, věci, které podle své povahy slouží osobní potřebě jen jednoho z manželů, věci vydané v rámci předpisů o restituci majetku jednoho z manželů, který měl vydanou věc ve vlastnictví před uzavřením manželství anebo jemuž byla věc vydána jako právnímu nástupci původního vlastníka, závazky týkající se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich, a závazky, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého.

V daném případě bude rozhodující výše půjčky. Pokud se bude jednat o půjčku ve výši přesahující míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů (v dotazu dále uvádíte, že jste o půjčce nevěděli), nebude tato půjčka spadat do společného jmění manželů a nemůže být po Vás exekučně vymáhána. V případě, že výše půjčky nebude přesahovat míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, tak může být její plnění exekučně vymáháno ze společného jmění manželů, tedy i z majetku, který považujete za Vás, ale který ve skutečnosti bude ve společném jmění manželů.

Jsem ručitel půjčky pro mou vzdálenou příbuznou, už několik let splácím její závazek a ona přitom pobírá důchod a nic nesplácí z něho (asi má i jiné dluhy).

Považuji to za nespravedlivé, co mohu udělat pro to, aby mi uhradila veškerou finanční hotovost, kterou jsem zaplatil za ni?

Ručení je jedním ze zajišťovacích prostředků, vzniká písemnou dohodou mezi ručitelem a věřitelem o tom, že ručitel uspokojí pohledávky věřitele v případě, že tak neučiní dlužník. Pokud dlužník přes písemnou výzvu věřitele svůj dluh neplatí, může se věřitel s úspěchem domáhat jeho plnění po ručiteli. Ručitel se následně po dlužníkovi může domáhat poskytnutí plnění, které poskytl věřiteli za něho. Promlčecí lhůta v tomto případě činí 3 roky. Lze tedy doporučit podání žaloby na plnění na dlužníka.

Mám malou zahradní chatičku v osobním vlastnictví a jsem zadlužená a mám exekuci na majetek. Mohu chatičku nyní darovat vnučce, nebo ji prodat a peníze použít na splácení dluhu?

Pokud byla nařízena exekuce na Váš majetek, nemůžete s ním disponovat mimo rámec jeho běžné správy. Do toho rámce darování či převod (prodej) nemovitosti rozhodně nespadá. Z toho vyplývá, že darování ani prodej (bez souhlasu exekutora) není možný. Nicméně je možno o případném dobrovolném prodeji jednat s exekutorem. Je totiž pravděpodobné, že tímto postupem získáte vyšší výtěžek než prostřednictvím nedobrovolné dražby, kterou provádí exekutor.

Jsem bez práce (na hmotné nouzi) a bez jakéhokoliv majetku movitého i nemoovitého. Mám exekuci právoplatně nařízenou. Co mám dělat?

Pokud jste nemajetná a výše vašeho příjmu nedosahuje nezabavitelné částky srážkami ze mzdy (cca 5326,- Kč na jednotlivce), nemá Vám exekutor co zabavit. S největší pravděpodobností Vás ale pracovník exekutora navštíví v bytě, aby provedl soupis movitých věcí – přesvědčil se, že opravdu nic cenného nevládníte. Následně můžete podat exekutorovi návrh na zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti. Pokud vašemu návrhu exekutor nevyhoví, postoupí ho k rozhodnutí soudu.

Jsem nezaměstnaná, beru sociální dávky hmotné nouze, mám povinnost splácet dluh ve výši 1000,-Kč. Úřad práce ani MÚ při výpočtu dávek nepřihlížejí k tomu, že mám závazku. Postupují správně?

Pro výplatu dávek hmotné nouze je mj. rozhodný příjem společně posuzovaných osob a celkové sociální a majetkové poměry těchto osob. Výdajová stránka s výjimkou přiměřených či odůvodněných nákladů na bydlení zkoumána není. Z toho je patrné, že postup úředníků je v souladu se zákonem.

Nyní se výrazně zhoršila moje finanční situace, rád bych alespoň přechodně, na 6 měsíců, pozastavil splácení dluhu, nebo alespoň penále z dlužných částek. Je to možné, případně za jakých podmínek?

Zhoršení finanční situace a hrozící nemožnost dostát splátkám dluhu je vždy dobré věřiteli oznámit a spolu s ním hledat řešení této situace. Pozastavení splátek je jedním z možných řešení této situace, ale jeho využití je vždy věcí dohody mezi věřitelem a dlužníkem. Na tento postup není právní nárok, tzn. bude záležet na ochotě věřitele Vám vyjít vstříc. Pokud dojde k dohodě v tomto smyslu, doporučuji ji uzavřít písemně.

Úvěry bývají často pojištěny proti schopnosti splácet, pokud tedy nemůžete splácet z důvodů, pro případ jejichž vzniku jste uzavřel pojištění (ztráta zaměstnání, dlouhodobá pracovní neschopnost, apod.) kontaktujte věřitele a příslušnou pojišťovnu, se kterou bylo pojištění sjednáno.

Neumím číst ani psát, jsem zadlužený, věřitel mi však odmítá vyplňovat složenkou na pravidelné splátky. Je to jeho povinnost?

Ne, povinností věřitele není Vám vyplňovat složenkou. Skutečnost, že neumíte číst a psát však může mít vliv na platnost uzavřené smlouvy, na jejímž základě Vám byly peněžní prostředky poskytnuty. V daném případě asi připadá v úvahu buď smlouva o půjčce podle občanského zákoníku, nebo smlouva o úvěru dle zákoníku obchodního. Zákon ani v jednom z případů nepožaduje písemnou formu, ústní forma se však v praxi nevyskytuje. Pokud však byla smlouva uzavřena písemně, je třeba k platnosti tohoto úkonu u osob, které nemohou číst a psát, úředního zápisu. Úřední zápis se nevyžaduje, má-li ten, kdo nemůže číst nebo psát, schopnost seznámit se s obsahem právního úkonu s pomocí přístrojů nebo speciálních pomůcek nebo prostřednictvím jiné osoby, kterou si zvolí, a je schopný vlastnoručně listinu podepsat. Pokud nebyly splněny podmínky popsané výše, je smlouva neplatná, což však neznamená, že půjčené prostředky nemusíte vracet (věřitel by se po Vás mohl domáhat vrácení bezdůvodného obohacení či náhrady škody).

V době, kdy jsem byla zbavena způsobilosti k právním úkonům, jsem podepsala několik finančních závazků a udělala jsem si hodně dluhů. Co mám dělat?

Způsobilost k právním úkonům jednající osoby je jedním z předpokladů platnosti těchto úkonů. Z toho je zřejmé, že v daném případě jsou veškeré smlouvy Vámi uzavřené v době, kdy jste byla zbavena způsobilosti k právním úkonům, od počátku neplatné, tzn., že věřitelé se po Vás nemohou domáhat plnění z těchto smluv. Mohou se však po Vás domáhat plnění z titulu náhrady škody, pokud však v tomto řízení vyjde najevo, že jste v době uzavírání půjček pro duševní poruchu nebyla schopna ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, bude za vaše jednání odpovídat opatrovník, kterého Vám soud ustanovil v rozsudku, kterým Vás zbavil způsobilosti k právním úkonům. Pokud však opatrovník prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zproští se odpovědnosti.

V případě, že Vám bude doručen platební rozkaz z důvodu, že neplníte závazky z uzavřené smlouvy o půjčce (úvěru), je třeba proti němu podat odpor a do vyjádření uvést, že jste v době uzavírání smlouvy byla zbavena způsobilosti k právním úkonům – odkázat na rozsudek soudu, kterým jste byla zbavena způsobilosti k právním úkonům, a na rozsudek, kterým Vám byla způsobilost navrácena. Soud by měl následně žalobu zamítnout. V případě žaloby na náhradu škody je třeba namítat, že jste v době uzavírání půjček pro duševní poruchu nebyla schopna ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky a že opatrovník nezanedbal náležitý dohled.

Můj vnuk, se kterým žiji ve společné domácnosti, mi vzal OP a půjčil si na mé jméno peníze, a podepsal se za mne bez toho, abych o tom věděla. Jsou tyto smlouvy platné, mám povinnost splácet tyto dluhy?

Uzavřená smlouva je neplatná z důvodu, že není Vámi podepsána. Povinnost splácet tyto dluhy nemáte. Pokud po Vás věřitel plnění z této smlouvy bude vymáhat, je třeba uvést, že jste smlouvu nepodepsala. Soud by měl následně v řízení nařídit vypracování znaleckého posudku za účelem zkoumání pravosti podpisu a žalobu zamítnout (pokud se prokáže, že podpis není Váš). Vzniklá škoda by měla být vymáhána po vašem vnukovi, který se svým jednáním dopustil trestného činu (úvěrového) podvodu.

Po 12 letech mi VZP zaslala výzvu k zaplacení takto starého dluhu. Není tento dluh už promlčen? Popřípadě za jakých podmínek?

Dlužné platby na zdravotním pojištění se promlčují za 5 let od jejich splatnosti, pokud v tomto období nebyl ze strany zdravotní pojišťovny učiněn žádný úkon směřující ke zjištění nedoplatku. Od provedení úkonu běží nová pětiletá promlčecí lhůta. V případě vydání platebního výměru zdravotní pojišťovnou se promlčecí doba prodlužuje na 10 let. Jednoznačnou odpověď v daném případě proto dát nelze, ale v praxi k promlčení těchto pohledávek takřka nedochází.

Z důvodu nemajetnosti byla proti mně zastavena exekuce. Můžu být i přesto uveden v seznamech dlužníků? Může být v budoucnosti opět tato exekuce „obnovena“?

Zastavení exekuce a uvedení v seznamech dlužníků spolu nesouvisí. To, zda jste uveden v seznamu dlužníků, či nikoliv, můžete ovlivnit pouze včasností plnění svých závazků. Exekuce může být obnovena, pokud je podán nový návrh na její nařízení.

Chtěl jsem si vzít půjčku v bance, bylo mi sděleno, že mi nemůže být poskytnuta, protože jsem uveden v seznamu dlužníků. Ke splacení dluhu mi však schází jen poslední měsíční splátka. Jakou lhůtu, po zaplacení poslední splátky, má věřitel, popřípadě správce seznamu dlužníků na to, aby mne ze seznamu vyškrtl?

Tzv. registrů dlužníků je několik druhů. Bankovní subjekty disponují neveřejnými registry, kde jsou údaje především o dlužnících, kteří jsou v prodlení se splácením svých závazků. Pokud jste půjčku hradil řádně a včas, v tomto registru byste figurovat neměl. Součástí bankovních registrů může být i celková míra zadluženosti jednotlivých osob, tzn. je možné, že Vám půjčku nechtěli dát právě z tohoto důvodu. Výmaz z těchto registrů je upraven interními předpisy subjektů s nimi disponujících, tzn. lhůta pro výmaz může být upravena velmi různorodě.

Vzala jsem si půjčku a hned na to jsem se dostala do tíživé sociální situace, která mi nedovolila zaplatit ani první splátku. Věřitel mi po čase začal vyhrožovat, že podá na mne trestní oznámení ze spáchání trestného činu úvěrového podvodu. Za jakých okolností je nesplacení dluhu trestním činem? Můžu být za to odsouzena?

Při sjednávání úvěru je třeba uvést pravdivé údaje. Trestného činu se dopustí ten, kdo při sjednávání úvěrové smlouvy nebo při čerpání úvěru uvede nepravdivé nebo hrubě

zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí. Typickým příkladem je uvedení vyšších než skutečně dosahovaných příjmů. V daném případě bude tedy rozhodující, zda jste při sjednávání úvěru uvedla údaje korespondující se skutečností a nic podstatného nezamlčela, tzn. pokud jste např. v době sjednávání úvěru věděla, že přijdete o zaměstnání, a přesto k žádosti o úvěr doložila potvrzení o výši příjmů od zaměstnavatele, bez uvedení data, kdy Vám pracovní poměr skončí, mohlo by se o naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu jednat.

Za toto jednání by Vám teoreticky mohl hrozit trest odnětí svobody až na dvě léta, případně i vyšší (2–8 let), pokud by výše škody přesáhla 500 tis. Kč.

Jsem na mateřské dovolené, žiji sama s dítětem, pobírám rodičovský příspěvek a přídavek na dítě dohromady ve výši 8400,- Kč, může mi exekutor „sáhnout“ na tyto dávky, popřípadě kolik mi může vzít?

Tyto dávky podléhají výkonu rozhodnutí srážkami ze mzdy, kde základní nezabavitelná částka činí pro rok 2011 5326,- Kč + 1331,50 Kč na vyživované dítě, nezabavitelná částka tedy v daném případě činí 6658,- Kč. Tuto částku odečtete od čistého příjmu a dostanete 1742,- Kč. Rozdíl je třeba podělit třemi, což je 581,- Kč. Další postup bude záviset na druhu pohledávky, pro kterou byla exekuce nařízena. V případě pohledávky přednostní (např. výživné), je možno srazit dvě třetiny rozdílu (tj. 1162,- Kč), u pohledávky nepřednostní třetinu pouze jednu (tj. 581,- Kč). Po provedení srážek Vám zbude buď 7819,- Kč, nebo 7238,- Kč.

Mám tři děti v ústavní výchově, bylo mi stanoveno, že mám povinnost platit dohromady „ošetřovné“ ve výši 2000,- Kč. Započítává se tato částka do nezabavitelné částky mého příjmu, která mi musí zůstat, nebo ne?

Vaše děti v ústavní výchově jsou slovy zákona v plném přímém zaopatření, tj. zaopatření v ústavu (zařízení) pro péči děti a mládež, kde jim je poskytováno stravování, ubytování a ošacení, tj. nejsou na Vás odkázány výživou. Z tohoto důvodu nejsou započítávány do nezabavitelné částky příjmu, tj. v případě srážek ze mzdy byste nemohla uplatnit navýšení nezabavitelné částky o cca 1300,- Kč na každé z těchto dětí. Zajímavá situace by mohla nastat, pokud byste část měsíce tuto podmínku splňovala (např. pravidelné víkendové propustky dětí každý týden), v tomto případě bych se klonil k názoru opačnému.

Částka ošetřovného nemůže být do nezabavitelné částky započítávána.

Soused mi dluží /a nyní nesplácí dluh/ 50 000,- Kč (doklady o dluhu mám řádně potvrzené od notáře). Jak mám postupovat při vymožení tohoto dluhu?

Je třeba podat k okresnímu soudu v obvodu bydliště dlužníka žalobu na uhrazení dlužné částky. Z textu žaloby by mělo být patrné, kterému soudu je určena, kdo je žalobce (jméno, příjmení, datum narození, bydliště), kdo je žalovaný (jméno a příjmení dlužníka, datum narození a bydliště), čeho se domáháte (zaplacení peněžité částky, tzn. žaloba o 50 000,- Kč), popis skutkového stavu, návrhy důkazů, návrh rozhodnutí (I. Žalovaný je povinen žalobci uhradit částku 50 000,- Kč, a to do tří dnů od právní moci rozhodnutí. II. Žalovaný je povinen uhradit žalobci náhradu nákladů řízení, a to do tří dnů od právní moci rozsudku.), datum a podpis toho, kdo jej činí. Projednání žaloby soudem je vázáno na úhradu tzv. soudního poplatku, který v případě domáhání se peněžitého plnění činí 600,- Kč, pokud výše vymáhaného plnění nepřesáhne 15 000,- Kč, nad tuto částku činí soudní poplatek 4 % ze žalované částky (tj. v daném případě 2000,- Kč). Pokud Vám majetkové a výdělkové poměry neumožňují poplatek uhradit, je třeba požádat soud o osvobození od povinnosti poplatek hradit. V tomto případě soud zašle formulář potvrzení o majetkových a výdělkových poměrech, který je třeba vyplnit a ve stanovené lhůtě odeslat zpět na soud. V případě, že z žaloby bude jednoznačně vyplývat povinnost žalovaného uhradit dlužnou částku (např. smlouva o půjčce, uznání dluhu), vydá soud tzv. platební rozkaz, kde žalovanému nařídí uhradit Vám dlužnou částku a náklady řízení. Jinak ve věci nařídí jednání.

Dluh je třeba začít vymáhat ve lhůtě ve lhůtě 3 let od doby, kdy měl být splacen, jinak může dlužník s úspěchem namítat promlčení. Pokud je dlužníkem podepsáno uznání dluhu, činí promlčecí lhůta 10 let.

Můj otec zemřel, jsem jeho dědic, otec zanechal hodně dluhů, musím je splácet, nebo se mohu dědictví zříct úplně?

Doporučoval bych odmítnutí dědictví, které je třeba učinit u soudu do jednoho měsíce ode dne, kdy byl dědic o této možnosti soudem poučen. Běh lhůty tedy není přesně ohraničen, obecně lze říci, že lhůta bude vždy zachována, pokud tak učiní do jednoho měsíce po úmrtí zůstavitele. V případě, že dědictví neodmítnete, budete za dluhy zůstavitele odpovídat pouze do výše nabytého dědictví, takže nebudete nic „doplácet ze svého“.

V mém bytě je přihlášen k evidenčnímu pobytu můj bratranec. Už 5 let zde nebydlí. Dostavil se k nám exekutor a vyhrožoval zabavením mého majetku (bratranec tu nic nemá) z důvodu jeho dluhů. Jak se mám bránit před případnou exekucí mého majetku?

V těchto případech lze doporučit odhlášení trvalého pobytu na obecním úřadě ihned poté, co se osoba z bytu vystěhuje. Ani to však nemusí být zárukou, že Vás exekutor nenavštíví (může se dostavit všude, kde se domnívá, že může být umístěn majetek dlužníka). V popisovaném případě je třeba exekutorovi sdělit, že se bratranec z bytu odstěhoval již před pěti lety a nemá zde žádný majetek. Exekutor však přesto může věci umístěné v bytě na adrese trvalého pobytu dlužníka zabavit – respektive zahrnout do soupisu movitých věcí. Poté je třeba do třiceti dnů ode dne, kdy se dozvíte o zahrnutí věcí do soupisu (avšak dříve, než dojde k prodeji věci) podat exekutorovi návrh na vyškrtnutí věci ze soupisu z důvodu, že je vaším vlastnictvím (tuto skutečnost budete muset doložit). O návrhu exekutor rozhodne do patnácti dnů od jeho doručení, v případě jeho zamítnutí může vlastník podat žalobu na soud (do třiceti dnů od doručení rozhodnutí exekutora) na vyloučení věci z exekuce. Pokud soud rozhodne o vyloučení této věci z exekuce, je možno uplatnit návrh na částečné zastavení exekuce.

Exekutor mi zablokoval účet v bance, kam mi chodí starobní důchod, žiji v domácnosti se svým manželem, také důchodcem. Je banka povinna mi uvolnit tento důchod nebo jeho část?

Důchod je příjem obdobného charakteru jako mzda, a proto může být exekučně postižen pouze srážkami ze mzdy, a nikoli příkázáním pohledávky. V popisovaném případě je třeba nejprve domluvit jiný způsob vyplácení důchodu (např. poštovní poukázkou), dále navštívit banku, aby Vám vyplatila dvojnásobek životního minima (tj. 6252,- Kč), což je částka, která exekučně být postižena nemůže. Posledním krokem je podání návrhu na částečné zastavení exekuce z důvodu existence jiného důvodu, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Návrh na částečné zastavení exekuce se podává exekutorovi do 15 dnů, v návrhu musíte doložit, že na účet je poukazován důchod. Uvolnění již zabaveného důchodu bude záviset na postupu exekutora, teoreticky by měl ihned poté, co se dozví o tom, že příkázáním pohledávky je postižen důchod povinného, tuto exekuci zastavit, v praxi však může být jeho postup odlišný.

Požádal jsem si o změnu způsobu výplaty důchodu, chci, aby mi peníze byly doručovány poštovní poukázkou a ne (na účet, který mám zablokovan exekutorem) do banky. ČSSZ mi mou žádost vyřídila až po 3 měsících, banka mi však uvolnila z účtu jen první důchod (poté co byl zablokovan). Postupovala správně? Jak se mám domoci výplaty dalších dvou důchodů?

Banka je povinna Vám vyplatit dvojnásobek životního minima (tj. 6252,- Kč), což je částka, která exekučně být postižena nemůže. Další postup závisí na úvaze exekutora. V každém případě doporučuji mu oznámit co nejdříve skutečnost, že příkázáním pohledávky je postižen Váš důchod a domáhat se jeho uvolnění. Rovněž je vhodné podat návrh na zastavení exekuce z tohoto důvodu (do 15 dnů).

Mám dluhy, které vymáhá exekutor, stanovil mi splátku i další podmínky splácení tak, že je z důvodu finančních nejsem schopna splnit. Je povinen exekutor se mnou uzavřít splátkový kalendář, který bude vycházet z mých možností?

Exekutor není povinen s Vámi splátkový kalendář uzavřít, na druhou stranu je věřitel (resp. i exekutor) povinen od Vás převzít jakékoli plnění (tedy i nižší než předem domluvené splátky). Pokud dojde k uzavření splátkového kalendáře, výše splátek by měla korespondovat s možnostmi dlužníka je hradit, neboť v případě jejich nehrzení se stává splatným opět celý dluh. V daném případě je tedy možné doporučit pravidelně hradit částku dle vašich možností, přestože byl splátkový kalendář sjednán na splátky vyšší.

Mám zdravotně těžce postiženého syna, sociálním odborem mu byl poskytnut příspěvek na zakoupení motorového vozidla. Exekutor toto auto zabavil. Je možné požadovat vynětí tohoto auta ze seznamu zabavených věcí? Pokud ano, jak?

Ano, automobil je možno v tomto případě považovat za nezabavitelnou věc, a proto je třeba do 15 dnů ode dne, kdy se dozvíte o zahrnutí věci do soupisu, podat exekutorovi návrh na částečné zastavení exekuce z důvodu, že rozhodnutí nařízení exekuce postihuje věc, která je z výkonu rozhodnutí vyloučena – jedná se o věc, kterou povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě (je třeba doložit). Pokud exekutor návrhu nevyhoví, postoupí jej soudu, který ve věci rozhodne.

Exekutor zablokoval můj účet, kam byly zaslány dávky (i přídavek na dítě) pro celou rodinu, včetně 3 nezletilých dětí. Je možno požadovat po bance vyplacení těchto dávek, pokud ano, do jaké lhůty od zablokování účtu?

Dávky státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově, není možné exekučně postihnout jiným způsobem než srážkami ze mzdy. V popisovaném případě je třeba nejprve domluvit jiný způsob vyplácení dávek (např. poštovní poukázkou), dále navštívit banku, aby Vám vyplatila dvojnásobek životního minima (tj. 6252,- Kč), což je částka, která exekučně být postižena nemůže. Posledním krokem je podání návrhu na částečné zastavení exekuce z důvodu existence jiného důvodu, pro který rozhodnutí nelze vykonat. Návrh na částečné zastavení exekuce se podává exekutorovi do 15 dnů, v návrhu musíte doložit, že na účet jsou poukazovány dávky. Uvolnění již zabavených dávek bude záviset na postupu exekutora, teoreticky by měl ihned poté, co se dozví o tom, že příkázáním pohledávky dochází k postižení opakujících se dávek státní sociální podpory povinného, tuto exekuci zastavit, v praxi však může být jeho postup odlišný. O uvolnění prostředků rozhoduje exekutor, a nikoli banka, takže je třeba jednat s exekutorem.

Je mi 22 let a jsme spolu s mým otcem a dospělou sestrou s jejími 2 dětmi společně posuzovanými osobami. Otec pobírá starobní důchod, sestra mateřskou a přídavky na děti, já dostávám 2200,- Kč sociální příplatek. Dohromady je nám vypláceno měsíčně 14 000,- Kč. Mám dluh, který je nyní vymáhán exekučně. Může nám exekutor z těchto dávek provádět exekuce? Jaká je u všech dospělých nezabavitelná částka z těchto dávek? Může se exekuce dotknout i dávek mých příbuzných?

Exekuce je vedena pouze proti Vám, tudíž může být postihnut pouze váš příjem, i když jste společně posuzován s dalšími osobami. Ze sociálních dávek lze provádět exekuci jenom srážkami ze mzdy. Pro srážky ze mzdy (resp. pro určení výše nezabavitelné částky) je rozhodný počet osob, kterým jste povinen poskytovat výživné. Za tuto osobu by mohl být teoreticky považován pouze váš otec. Nezabavitelná částka pro rok 2011 činí 5326,- Kč na jednotlivce. S ohledem na skutečnost, že váš příjem nedosahuje nezabavitelné částky, nebude Vám exekučně strháváno nic. Pokud nevlastníte další majetek, je možno doporučit podání návrhu na zastavení exekuce z důvodu, že její výtěžek nebude postačovat ani ke krytí nákladů (pro nemajetnost).

Můj syn dluží na alimentech 35 000,- Kč, je bez příjmu, matka společných dětí podala návrh na exekuci jeho majetku, když exekutor zjistil, že syn nic nemá, exekučně teď tento dluh vymáhá po mně. Je tento postup možný?

Teoreticky by tento postup možný byl, za předpokladu, že by matka společných dětí podala nejprve u soudu žalobu, aby byla vyměřena vyživovací povinnost Vám (místo synovi), což možné je. Pokud byla vyživovací povinnost uložena soudním rozhodnutím synovi, nemůže se exekutor domáhat jejího plnění po Vás.

Vzal jsem si půjčku od nebankovního subjektu, až po podepsání smlouvy jsem si všimnul, že penále za dlužné splátky činí 40 % za rok. Je tento „lichvářský úrok“ v souladu s našimi zákony (v souladu s dobrými mravy)?

Na tuto otázku není možno dát jednoznačnou odpověď, neboť přiměřená výše „penále“ je upravena pouze rámcově a dost nejednoznačně soudní judikaturou. Lze vycházet z toho, že za trestný čin lichvy byla shledána smlouva o půjčce se sazbou „penále“ ve výši 66 % ročně. Co se týče rozporu s dobrými mravy, lze vycházet ze dvou soudních rozhodnutí, kdy v prvním případě bylo „penále“ ve výši 25 % z dlužné částky denně shledáno v souladu s dobrými mravy, v případě druhém „penále“ ve výši 33 % z dlužné částky denně již nikoliv.

Tzn. v daném případě bude uváděná výše sjednaného „penále“ v souladu s právními předpisy i dobrými mravy.

Vzal jsem si spotřebitelský úvěr, ve smlouvě jsem si až dodatečně všimnul, že v případě sporů se nemohu obrátit na nezávislý soud, ale v rámci tzv. rozhodčí doložky náš spor bude řešit konkrétní rozhodce z Benešova. Je toto v souladu se zákonem, jak je ošetřena jeho nepodatost? Není porušeno moje právo na možnost hájit se před nezávislým soudem a soudcem?

Dle našeho názoru tato praxe v souladu se zákonem rozhodně není, neboť rozhodčí doložka je ve vztahu ke spotřebiteli zcela zjevně poškozující, protože mu, jak správně uvádíte, odpírá právo na spravedlivý soudní proces se všemi důsledky, a proto by měl poškozený spotřebitel vždy trvat na neplatnosti takového předběžného rozhodčí doložky – je třeba uplatnit námitku nedostatku pravomoci rozhodce (při prvním úkonu v řízení, které se týká ve věci samé), případně podat návrh na soud na zrušení rozhodčího nálezu (např. proto, že se jedná o spotřebitelskou věc, o níž dle našeho ná-

zoru nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu, nebo z důvodu, že rozhodčí smlouva je z jiných důvodů neplatná). Návrh na soud musí být podán do tří měsíců od doručení napadaného rozhodčího nálezu.

Mám 5 půjček, nyní jsem bez práce a žádnou z nich nemohu splácet, z toho 3 jsou již exekučně vymáhány. Měl bych měsíčně splácet dohromady 12 000,- Kč. Od jedné společnosti jsem dostal nabídku, že všechny mé dluhy zaplatí a já budu splácet měsíčně jen této společnosti 10 000,- Kč. Nevím, jak mám posoudit tuto nabídku. Podle čeho a jak se mám rozhodovat, co udělat?

Jediným doporučením je pozorně prostudovat smlouvu před jejím podpisem. Činnost společnosti určitě nebude bezplatná, zpravidla je vyžadována finanční hotovost při podpisu smlouvy (cca 7–8 tis. Kč) a následně si společnost ponechá určitou část z každé splátky, tzn. v konečném součtu zaplatíte mnohem více, než kdybyste služeb společnosti nevyužil. Jako výhodnější bych proto viděl jednat přímo s věřiteli (exekutory) o dočasném snížení splátek do doby nalezení zaměstnání či podání návrhu na oddlužení (pokud je vzhledem k vašim příjmům reálné uhrazení alespoň 1/3 dluhů během následujících pěti let).

Zapomněl jsem zaplatit před 9 lety jednu splátku z dluhu ve výši 500,- Kč. Teď mi byl doručen platební rozkaz na 60 000,- Kč. Za celých devět let mi nic nebylo doručeno, nebyl jsem vyzván k zaplacení dluhu. Mám důvodné podezření, že věřitel to udělal záměrně, těsně před promlčením dluhu, aby mi narostlo penále.

Je toto etické, zákonné? Je tento postup možné považovat za postup v souladu s dobrými mravy? Dá se napadnout?

Promlčecí lhůta činí tři roky od doby splatnosti. V případě soudních rozhodnutí či uznání dluhu se promlčecí lhůta prodlužuje na deset let. Bude tedy rozhodující, zda došlo ke skutečnosti zakládající prodloužení promlčecí lhůty, tzn. zda jste podepsal uznání dluhu či v dané věci bylo vydáno soudní rozhodnutí. Pokud nikoliv, podejte odpor do platebního rozkazu a namítejte promlčení. V případě, že k vydání rozhodnutí či uznání dluhu došlo, můžete zkusit namítat rozpor s dobrými mravy, ale soud vaší námítkou s největší pravděpodobností nevyhoví, tzn. nezbývá než zaplatit.

Bydlím ve svém rodinném domku, jsem v tíživé sociální situaci, exekučně je vymáhán vůči mně dluh ve výši 17 000,- Kč (i s příslušenstvím – jistina byla 555,- Kč). Exekutor mi vyhrožuje, že můj dům mi zabaví a dá do dražby. Pokud by to udělal, bylo by to v souladu se zákonem?

Postup exekutora by v daném případě v souladu se zákonem byl, protože nemá jinou možnost, jak dlužnou částku vymoci. Doporučuji začít exekutorovi pravidelně hradit finanční částku dle vašich možností (bez ohledu, zda s tím bude souhlasit) a postupně dluh umořovat, i když ani to není zárukou, že k prodeji nemovitosti v dražbě nedojde.

V žádosti o úvěr dealer tohoto produktu uvedl nesprávné informace o mém příjmu. Já jsem si toho u podpisu nevšimnul a podepsal žádost. Nyní úvěr nemohu splácet. Věřitel mne nyní dodatečně viní z toho, že jsem uváděl v žádosti zavádějící informace, a vyhrožuje mi trestním stíháním. Jak se mohu bránit?

Popsané jednání naplňuje skutkovou podstatu trestného činu úvěrového podvodu, obavy z trestního stíhání tedy nejsou liché. V případě jeho zahájení budete muset prokázat, že nesprávné informace o vašem příjmu uvedl dealer, a nikoliv Vy, což může být dost obtížné, takže v případě trestního stíhání doporučuji se nechat zastoupit advokátem.

Exekutor si při vymáhání dluhu, který mám, účtoval exekutorské poplatky za úkony, které vůbec neprovedl, například opakované osobní návštěvy u mne. Jak mám postupovat, když nesouhlasím s vyúčtováním exekutora, je možné se proti němu odvolat?

V případě nesouhlasu s příkazem k úhradě nákladů exekuce můžete do 8 dnů od jeho převzetí podat exekutorovi námitky, pokud exekutor v plném rozsahu námitkám nevyhoví, postoupí je bez zbytečného odkladu soudu, který o námitkách rozhodne do 15 dnů.

Byl jsem vyzván, abych do 14 dnů zaplatil dluh na účet věřitele, a byl jsem upozorněn, že pokud dluh v této lhůtě neuhradím, bude tento exekučně vymáhán. Dluh jsem zaplatil o dva dni později, tedy po lhůtě. Věřitel nyní chce po mně zaplatit i náklady právních a exekutorských služeb, za podání návrhu na exeku-

ci, a to i přesto, že ke dni podání návrhu dluh celý už byl zaplacen. Má věřitel nárok na úhradu těchto nákladů?

Pokud byla věřiteli náhrada nákladů soudem přiznána (resp. Vám byla uložena povinnost je hradit), je třeba podat odvolání do usnesení o nařízení exekuce a domáhat i změny výroku soudu o náhradě nákladů řízení. Pokud v době podání návrhu na exekuci již byla dlužná částka připsána na účet věřitele, měl by soud návrh na exekuci zamítnout a náhradu nákladů oprávněnému nepřiznat.

Mám dluh (ve výši 800,- Kč) u bývalého zaměstnavatele, protože jsem mu neodevzdal všechny ochranné pomůcky. Může mi tento zaměstnavatel odmítnout vydat zápočtový list do doby, než mu uhradím dluh?

Zaměstnavatel nemůže podmiňovat vydání zápočtového listu při skončení zaměstnání uhrazením dluhu. Je možno se obrátit na oblastní inspektorát práce s podnětem ke kontrole, resp. na soud se žalobou o vydání zápočtového listu.

Jsem opatrovníkem mé dospělé sestry, která není způsobilá k právním úkonům. Je možné, aby si ona vzala půjčku bez mého souhlasu?

Možné by to být nemělo, ale stát se to může. V tomto případě by smlouva měla být neplatná od počátku, což znamená, že sestra je povinna půjčenou částku vrátit z titulu náhrady škody. Pokud však v tomto řízení vyjde najevo, že sestra v době uzavírání půjčky pro duševní poruchu nebyla schopna ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, budete za její jednání odpovídat Vy jako opatrovník. Pokud však prokážete, že jste náležitý dohled nezanedbal, zprostí Vás odpovědnosti.

Jsem nezaměstnaný, bez movitého i nemovitého majetku, pobírám sociální dávky, mám dluhy za 800 000,- Kč. Mohu v rámci insolvenčního řízení vyhlásit osobní bankrot, popřípadě proč?

Podmínkou pro vyhlášení osobního bankrotu je předpoklad, že během pěti let budete schopen uhradit alespoň 30 % svých dluhů (pokud je zvolena možnost plnění splátkového kalendáře), pokud věřitelé nebudou souhlasit s plněním nižším (což není moc pravděpodobné). V případě, že vaším jediným příjmem jsou sociální dávky, bude se

při stanovování výše možných splátek vycházet z principu srážek ze mzdy, což znamená, že minimální výše dávek musí výrazně přesahovat nezabavitelnou částku (kteřá je cca 5300,- Kč na Vás + cca 1300,- Kč na každou z vyživovaných osob). Výše minimální měsíční splátky bude v daném případě činit 4000,- Kč (30 % z 800 000,- Kč je 240 000,- Kč/60 měsíci (5 let) = 4000,- Kč), z čehož vyplývá, že výše vašeho čistého měsíčního příjmu by musela dosahovat cca 13 000,- Kč – 14 000,- Kč, což sociální dávky nejspíše splňovat nebudou. Potom byste si musel obstarat potvrzení od všech věřitelů, že souhlasí s plněním nižším než 30 %.

8 Vzory podání

- 1) Odstoupení od smlouvy
- 2) Žádost o splátkový kalendář
- 3) Žádost o prominutí penále – nedoplatek zdravotního pojištění
- 4) Odpor proti platebnímu rozkazu, vyjádření ve věci samé
- 5) Návrh na zastavení exekuce z důvodu nemajetnosti
- 6) Návrh na částečné zastavení exekuce z jiného důvodu, pro který ji nelze vykonat (exekuce příkázáním pohledávky postihuje příjem z pracovního poměru či příjem obdobný)
- 7) Návrh na odklad výkonu rozhodnutí vyklizením bytu

VZOR Č. 1 – ODSTOUPENÍ OD SMLOUVY

Od spotřebitelské smlouvy je možno odstoupit bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření smlouvy. Pokud spotřebitelská smlouva neobsahovala veškeré zákonem požadované informace, je možno od smlouvy odstoupit ve lhůtě 14 dnů od dodatečného obdržení těchto informací. Odstoupení musí být písemné, nejpozději poslední den lhůty předané do poštovní přepravy. Do 30 dnů po odstoupení musí spotřebitel poskytovateli vrátit obdržené plnění, v případě spotřebitelského úvěru navýšené o alikvotní část (obvykle tak 14/360) běžného úroku.

Vzor:

Tele, a. s.
BO Fix-zákazníci
P. O. BOX 135
130 33 Praha 3

Jan Dlužník, nar. 9. 9. 1909
U Pivovaru 99
994 01 Horní Dolní

V Horní Dolní dne 19. 2. 2010

Věc: Odstoupení od smlouvy č. 3000741075

Vážený,

tímto v zákonné lhůtě odstupuji od smlouvy č. 3000741075. Důvodem je neplnění smluvních podmínek z vaší strany, kdy jsem obdržel SIM kartu s tel. č. 722030791, která do dnešního dne nebyla aktivována, resp. došlo při její aktivaci k chybě z vaší strany, kterou nebyli schopni pracovníci vaší firemní prodejny odstranit (údajně je SIM karta aktivována na jiné tel. č.). Tuto SIM kartu jsem nikdy nemohl využívat, přesto mi chodí vyúčtování za údajně zkonsumované služby – volání a SMS.

Z tohoto důvodu odstupuji od shora specifikované smlouvy od jejího počátku, čímž považuji celou záležitost za vyřízenou.

S pozdravem

Jan Dlužník

VZOR Č. 2 – ŽÁDOST O SPLÁTKOVÝ KALENDÁŘ

Pokud se ocitnete v situaci, kdy nemůžete hradit sjednané splátky úvěru či sjednanou jednorázovou částku, je dobré tuto skutečnost věřiteli oznámit a požádat o splátkový kalendář. Výše splátek by měla reálně odpovídat vašim finančním možnostem. Tímto postupem ušetříte značné náklady za vymáhání dluhu soudní cestou či exekučně. V případě, že věřitel s výší navrhovaných splátek nebude souhlasit a ve vašich finančních možnostech není hrazení splátek vyšších, posílejte pravidelně věřiteli jakoukoli částku, která ve vašich finančních možnostech je, tj. dluh pravidelně splácejte, i když to bude splátkou nižší. Věřitel je povinen od Vás přijmout částku v jakékoli výši.

Vzor:

Advokátní kancelář
JUDr. Karel Dobrota, advokát
Masná 75/3
540 02 Brno

Jan Dlužník, nar. 9. 9. 1909
U Pivovaru 99
994 01 Horní Dolní
Ke sp. zn. 8 EC 41/2009

V Horní Dolní dne 12. 6. 2010

Věc: Žádost o splátkový kalendář

Vážený,
na základě el. platebního rozkazu vydaného OS v Pardubicích dne 22. 5. 2009 č. j. 8 EC 49/2009-33 mi byla uložena povinnost uhradit společnosti Česká dobrotivá, a. s., se sídlem Karlovo nám. 88/6, 120 00 Praha 2, IČ: 123456789, kterou zastupujete, částku 27 876,09 Kč s příslušenstvím a náklady řízení ve výši 15 601,60 Kč.

Tímto si s ohledem na svoji tíživou finanční situaci dovoluji požádat o splátkový kalendář s pravidelnou měsíční splátkou ve výši 1000,- Kč, a to počínaje měsícem červenec 2010. Zároveň žádám o sdělení bankovního spojení, kam můžeme jednotlivé splátky poukazovat.

Za vyřízení žádosti děkuji a jsem s pozdravem

Jan Dlužník

VZOR Č. 3 – ŽÁDOST O PROMINUTÍ PENÁLE – NEDOPLATEK ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

Zdravotní pojišťovna může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při předepsání penále, jehož výše nepřesahuje 20 000,- Kč ke dni doručení žádosti o odstranění tvrdosti. O případném prominutí penále ve výši přesahující 20 000,- Kč rozhoduje tzv. rozhodčí orgán zdravotní poštovny, který je složen ze zástupců Min. zdravotnictví, MPSV a zdravotní pojišťovny.

O odstranění tvrdosti nelze rozhodnout, jestliže

- a) plátce pojistného nezaplatil pojistné na zdravotní pojištění splatné do dne vydání rozhodnutí o prominutí pokuty, přírážky k pojistnému nebo penále,
- b) na plátce pojistného byl podán insolvenční návrh,
- c) plátce pojistného vstoupil do likvidace.

O prominutí pokuty, přírážky k pojistnému nebo penále se rozhoduje na základě písemné žádosti plátce pojistného nebo jiné oprávněné osoby (dále jen „žadatel“). Žádost může být podána do nabytí právní moci rozhodnutí, kterým byla uložena pokuta, vyměřena přírážka k pojistnému nebo předepsáno penále; jestliže se objevily nové skutečnosti, které žadatel bez vlastního zavinění nemohl uplatnit do doby nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, může být žádost podána do tří let od právní moci tohoto rozhodnutí.

Vzor:

Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR
Územní pracoviště Horní Dolní
Jaselská 146
293 01 Horní Dolní

Jan Dlužník, nar. 9. 9. 1909
U Pivovaru 99
994 01 Horní Dolní

V Horní Dolní dne 28. 7. 2009

Věc: Žádost o prominutí penále

Vážený,

na základě vyúčtování pojistného na veřejné zdravotní pojištění za období 18. 8. 2004–13. 7. 2009, které jsem převzal dne 20. 7. 2009, mi byl vyčíslen nedoplatek na penále ve výši 744,- Kč. S ohledem na svoji aktuálně velmi tíživou soci-

ální a finanční situaci, kdy veškerý můj měsíční příjem činí 8700,- Kč, přičemž z něho hradím 4000,-Kč nájemné, 2500,- Kč na službách spojených s užíváním bytu a 1000,- Kč na splátkách exekuce, si dovoluji požádat o prominutí tohoto nedoplatku.

Za vyřízení děkuji a jsem se srdečným pozdravem

Jan Dlužník

VZOR Č. 4 – ODPOR PROTI PLATEBNÍMU ROZKAZU, VYJÁDŘENÍ VE VĚCI SAMÉ

Odpor proti platebnímu rozkazu se podává ve lhůtě 15 dnů od jeho doručení, je vhodné jej spojit s vyjádřením ve věci samé, pro jehož podání zákon stanoví lhůtu 30 dnů. Podáním odporu se platební rozkaz ruší a soud ve věci nařídí jednání, k němuž je žalovaný předvolán. Jednání není třeba nařizovat, pokud žalovaný do odporu proti platebnímu rozkazu uvede, že nárok žalobce uznává. Tento postup je možno uplatnit v případě, kdy je platebním rozkazem žalovanému uložena povinnost jednorázového plnění vyšší finanční částky a žalovaný vzhledem ke svým majetkovým poměrům není schopen tuto povinnost splnit – tzn. podá odpor do platebního rozkazu s tím, že nárok žalobce sice uznává, ale vzhledem ke svým majetkovým poměrům není schopen tuto částku hradit jednorázově, a požádá soud o umožnění hradit dlužnou částku v přiměřených splátkách, a to včetně náhrady nákladů řízení. Soud žádosti vyhovět nemusí, ale pokud vyhoví, znamená to pro dlužníka (pokud bude splátky řádně hradit) ušetření nákladů exekučního řízení.

Vzor:

Okresní soud v Horní Dolní
Chmelová 5
296 05 Horní Dolní

V Horní Dolní dne 14. 10. 2010

Ke sp. zn. 13 C 341/2010

Žalobkyně: BEZ Nákup, s. r. o., se sídlem Dluhová 5,
140 53 Praha 4, IČ 3243323

zastoupena

JUDr. Karlem Vařeným, advokátem se sídlem AK
Slaná 5, 110 00 Praha 1

Žalovaná: Jana Dlužníková, nar.: 29. 6. 1909, bytem
Sladová 4, 296 05 Horní Dolní

– o zaplacení 8246,- Kč s příslušenstvím

Odpor žalované do platebního rozkazu vydaného Okresním soudem v Horní Dolní dne 16. 9. 2010 pod č. j. 13 C 341/2010-20

Vyjádření žalované k žalobě

Dvojmo

Příloha:

1) Oznámení o přiznání dávky hmotné nouze

I.

Dne 8. 10. 2010 jsem prostřednictvím Okresního soudu v Horní Dolní obdržela platební rozkaz č. j. 13 C 341/2010-20, kterým mi byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 8246,- Kč s příslušenstvím a náhradu nákladů řízení ve výši 11 820,- Kč, to vše do 15 dnů ode dne doručení platebního rozkazu.

V zákonné lhůtě podávám do shora specifikovaného elektronického platebního rozkazu tento odpor, který spojuji s vyjádřením ve věci samé.

II.

V žalobě žalobcem uplatňovaný nárok zcela uznávám. V důsledku dlouhodobě tíživé sociální a finanční situace, kdy jsem dlouhodobě vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání a mým jediným příjmem jsou dávky hmotné nouze v celkové výši cca 11 500,- Kč – jsem společně posuzována se 3 dalšími osobami, které se mnou žijí ve společné domácnosti a ani jedna z těchto osob není výdělečně činná. Z této částky je mi 4100,- Kč vypláceno ve stravenkách a zbytek v penězích. S ohledem na tuto skutečnost však nejsem schopna tento závazek uhradit jednorázově, ani ve splátkách převyšujících 1000,- Kč/měsíc. Nemovitý majetek nevlastním, bydlím v nájemním bytě v sociálně vyloučené lokalitě a z majetku movitého vlastním pouze věci osobní potřeby.

III.

S ohledem na shora uvedené a se domnívám, že jsou dány důvody hodné zvláštního zřetele pro výjimečné nepřiznání náhrady nákladů řízení protistraně. Zároveň uvádím, že není v mých možnostech hradit uznanou dlužnou částku jinak než v měsíčních splátkách po 1000,- Kč.

Proto navrhuji, aby soud rozhodl tak, že:

I. Žalovaná je povinna zaplatit žalobkyni částku 8246,- Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 8221,- Kč od 11. 6. 2010 do zaplacení s tím, že výše úroku z prodlení je od 11. 6. 2010 do 30. 6. 2010 8%/rok, od 1. 7. 2010 do 31. 12. 2010 7,75%/rok a od 1. 1. 2011 do zaplacení ve výši limitní sazby pro dvoutýdenní repo operace vyhlášené ve Věstníku ČNB platné vždy k prvému dni kalendářního pololetí prodlení zvýšené o sedm procentních bodů, a to v měsíčních splátkách po 1000,- Kč, splatných vždy do každého dvacátého dne v měsíci, počínaje měsícem následujícím, po právní moci rozsudku, pod ztrátou výhody splátek.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Jana Dlužníková

VZOR Č. 5 –

NÁVRH NA ZASTAVENÍ EXEKUCE Z DŮVODU NEMAJETNOSTI (průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů)

Návrh na zastavení exekuce je třeba exekutorovi podat do patnácti dnů ode dne, kdy se navrhovatel o důvodu zastavení dozvěděl. Pokud exekutor návrhu na zastavení exekuce nevyhoví, postoupí jej k rozhodnutí soudu. Soud pak rozhodne o tom, zda bude exekuce zastavena, či nikoliv.

Důvody pro zastavení exekuce jsou následující:

- výkon rozhodnutí byl nařízen, ačkoli se rozhodnutí, které je jeho podkladem, dosud nestalo vykonatelným;
- rozhodnutí, které je podkladem výkonu, bylo po nařízení výkonu zrušeno nebo se stalo neúčinným;
- zastavení výkonu rozhodnutí navrhl ten, kdo navrhl jeho nařízení;
- výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho vyloučeny;
- průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů;
- bylo pravomocně rozhodnuto, že výkon rozhodnutí postihuje majetek, k němuž má někdo právo nepřipouštějící výkon rozhodnutí;
- po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, ledaže byl tento výkon rozhodnutí již proveden;
- výkon rozhodnutí je nepřípustný, protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

Exekutorský úřad v Prostějově

JUDr. Karel Káně, soudní exekutor

Chmelová 2

651 00 Prostějov

V Horní Dolní dne 12. 1. 2011

Ke sp. zn.: 102 Ex 358611/10

Oprávněný: Český Trojúhelník, a. s., U Pivovaru 5, 705 00 Brno,

IČ: 21060506

zastoupen

Mgr. Tomášem Dobrotou, advokátem se sídlem

Dolní náměstí 3, 666 00 Brno

Povinná: Jana Dlužníková, nar. 28. 4. 1909, bytem Horní Dolní 10,
276 05 Horní Dolní

– pro vymožení částky 8946,- Kč s příslušenstvím a náklady předcházejících řízení

**Návrh povinné na zastavení exekuce dle
ust. § 268 odst. 1 písm. e) o. s. ř.**

Dvojmo

I.

Usnesením Okresního soudu v Horní Dolní č.j. 16 Exe 5611/2010-12 ze dne 18. 10. 2010 došlo k nařízení exekuce k vymožení pohledávky oprávněného ve výši 8946,- Kč s příslušenstvím a dále k vymožení nákladů nalézacího řízení ve výši 15 372,- Kč a nákladů exekuce. Provedením exekuce byl pověřen soudní exekutor JUDr. Tomáš Vrána, Komenského 38, 750 00 Přerov.

Pověřený soudní exekutor vydal dne 25. 11. 2010 výzvu k dobrovolnému splnění vymáhané povinnosti, ve které vyčíslil celkovou vymáhanou částku na cca (vč. zálohy na odměnu exekutora ve snížené výši, zálohy na DPH z odměny soudního exekutora a zálohy na paušální náklady soudního exekutora v ex. řízení včetně DPH) 45 000,- Kč.

II.

Z výše uvedeného je patrné, že celková výše vymáhané částky dosahuje cca 45 000,- Kč. Žiji sama se dvěma nezletilými dětmi ve věku 12 a 8 let, nemovitý majetek nevlastním, z majetku movitého vlastním pouze věci běžné osobní potřeby. Mé jediné příjmy jsou tvořeny částečným invalidním důchodem (jsem vedena v evidenci uchazečů o zaměstnání) ve výši 3000,- Kč/měsíc, přídavky na děti ve výši 1300,- Kč/měsíc a příspěvkem na živobytí ve výši 3000,- Kč. Měsíční nájem činí 3022,- Kč a zálohy na služby (elektrina + voda) činí 3000,-/měsíc.

Doposud nebylo uhrazeno nic.

III.

S ohledem na shora uvedené se domnívám, že je zřejmé, že výtěžek provedení výkonu rozhodnutí nebude vyšší než náklady výkonu rozhodnutí, resp. že pohledávku oprávněného není možno ani zčásti uspokojit.

Proto navrhuji, aby soud rozhodl tak, že se:

Výkon rozhodnutí proti povinné zastavuje.

Jana Dlužníková

**VZOR Č. 6 –
NÁVRH NA ZASTAVENÍ EXEKUCE Z JINÉHO DŮVODU, PRO KTERÝ JI
NELZE VYKONAT (exekuce příkázáním pohledávky postihuje příjem
z pracovního poměru či příjem obdobný)**

Exekutorský úřad v Prostějově
JUDr. Karel Káně, soudní exekutor
Chmelová 2
651 00 Prostějov

K č.j.: 082 Ex 23662/09/14

V Horní Dolní dne 12. 1. 2011

Oprávněná: Česká dobrotivá, a. s., se sídlem Karlovo nám. 88/6,
120 00 Praha 2, IČ: 123456789,
zastoupena

JUDr. Karlem Dobrotou, advokátem, Masná 75/3, 540 02 Brno

Povinný: Jan Dlužník, nar. 9. 9. 1909, U Pivovaru 99, 994 01 Horní Dolní

**Návrh povinného na částečné zastavení exekuce dle
ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.**

Příloha: výpis z účtu – 3x

I.

Exekučním příkazem vydaným zdejším exekutorským úřadem pod shora uvedeným č. j. dne 6. 5. 2010 bylo rozhodnuto o provedení exekuce pro částku ve výši sestávající se z:

- jistiny ve výši 27 876,09 Kč s příslušenstvím,
- úroku z úvěru ve výši 20 424,49 Kč,
- soudního poplatku ve výši 560,- Kč,
- nákladů právního zastoupení v nalézacím řízení ve výši 15 041,60 Kč,
- nákladů právního zastoupení v exekučním řízení ve výši 12 257,- Kč,
- úroku z prodlení ve výši 22 821,45 Kč,
- úroku z prodlení ve výši 29,8 % ročně z částky 27 876,09 Kč od 1. 12. 2008 do zaplacení,
- úroku u úvěru ve výši 19,8 % ročně z částky 27 876,09 Kč od 1. 12. 2008 do zaplacení,
- úroku z prodlení ve výši 29,8 % ročně z částky 20 424,49 Kč od 1. 12. 2008 do zaplacení,

– nákladů exekuce soudního exekutora,
a to příkázáním pohledávky z účtu povinného vedeného u peněžního ústavu Komerční banka, a. s., č. ú.: 0000517092650250.

Takto nařízená exekuce postihuje invalidní důchod povinného ve výši 4846,- Kč měsíčně, který je povinnému vyplácen Českou správou sociálního zabezpečení bezhovorostním převodem na shora specifikovaný bankovní účet. Tuto skutečnost povinný dokládá výpisy z účtu za období od 9. 4. do 30. 6. 2010.

Z výše uvedeného je patrné, že nařízená exekuce postihuje příjem povinného, který může být postižen pouze srážkami ze mzdy, a proto je výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky nepřipustný ve smyslu ust. § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., protože je tu jiný důvod, pro který rozhodnutí nelze vykonat.

II.

Proto povinný s ohledem na výše uvedené navrhuje částečné zastavení exekuce příkázáním pohledávky pro invalidní důchod ve výši 4846,- Kč měsíčně a žádá o vrácení takto postižených částek.

Jan Dlužník

VZOR Č. 7 – NÁVRH NA ODKLAD VÝKONU ROZHODNUTÍ VYKLIZENÍM BYTU

Odklad výkonu rozhodnutí je možno využít v situacích, kdy se povinný (dlužník) bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, kdy by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.

Návrh na odklad výkonu rozhodnutí se podává pověřenému exekutorovi, který o něm rozhodne do sedmi dnů. Pokud návrhu nevyhoví, postoupí jej k rozhodnutí exekučnímu soudu, který rozhoduje ve lhůtě patnácti dnů. V návrhu na odklad výkonu rozhodnutí je třeba přesně specifikovat dobu, do které má být exekuce odložena.

Exekutorský úřad v Prostějově
JUDr. Karel Káně, soudní exekutor
Chmelová 2
651 00 Prostějov
K č. j.: 082 Ex 23662/09/14

V Horní Dolní dne 7. 12. 2009

Oprávněný: Město Horní Dolní, se sídlem U Pivovaru 11, 223 05 Horní Dolní,
IČ: 123456789

Povinný: Jan Dlužník, nar. 9. 9. 1909, U Pivovaru 99, 994 01 Horní Dolní

– ve věci výkonu rozhodnutí vyklizením bytu

Návrh povinného na odklad provedení výkonu rozhodnutí

Dvojmo

Usnesením zdejšího soudu byl nařízen výkon rozhodnutí vyklizením bytu povinného na adrese U Pivovaru 99, 994 01 Horní Dolní.

Termín provedení výkonu rozhodnutí byl původně stanoven na 22. 10. 2009 v 9 h.

Podáním ze dne 12. 10. 2009 jsem žádal o odklad výkonu rozhodnutí do doby sdělení konečného stanoviska bytového odboru oprávněného – tedy do 30. 11. 2009, tomuto návrhu bylo vyhověno.

Dne 7. 12. 2009 proběhlo jednání na bytovém odboru oprávněného, kde mi bylo sděleno, že k prodloužení nájemní smlouvy k předmětnému bytu nedojde.

Hned po tomto jednání jsem se pokoušel zajistit bydlení jinde (azylová zařízení, cenově dostupné ubytovny), ale bylo mi sděleno, že 7 míst nikde volných není.

Proto tímto žádám o odklad provedení výkonu rozhodnutí podle ustanovení § 266 odst. 1 o. s. ř., neboť jsem se bez své viny ocitl v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí měl pro mě i pro mé rodinné příslušníky žijící se mnou ve společné domácnosti (družka Jana Dlužníková, nar. 24. 9. 1971, dcera Jana Dlužníková, 20. 8. 1990, a 5 nezl. dětí – Jan Dlužník, nar. 13. 11. 1996, Patrik Dlužník, nar. 16. 1. 1993, Dominik Dlužník, nar. 1. 5. 1994, Sabina Dlužníková, nar. 23. 6. 1990, Anabela Dlužníková, nar. 2009) zvláště nepříznivé důsledky. Zároveň se domnívám, že by oprávněný nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen.

Nepříznivé důsledky způsobené neprodleným výkonem rozhodnutí spatřuji v tom, že se nám doposud přes velmi intenzivní snahu nepodařilo nalézt žádné jiné bydlení, což by pro mě a zletilé členy mé společné domácnosti znamenalo bydlení „na ulici“, pro nezletilé členy domácnosti nařízení institucionální péče.

Vzhledem k výše uvedenému žádám soud o odklad výkonu rozhodnutí do doby nalezení vhodného bydlení, což odhaduji vzhledem k momentální naplněnosti kapacity azylových zařízení v zimních měsících na 30. 4. 2010.

Vzhledem k výše uvedenému navrhuji, aby soud vydal toto usnesení:

Provedení výkonu rozhodnutí, nařízeného usnesením Okresního soudu v Horní Dolní, se odkládá do 30. 4. 2010.

Jan Dlužník

9 Rejstřík pojmů

Arbitráž – viz rozhodčí řízení.

Bezúhonnost – zpravidla ve smyslu trestněprávní bezúhonnosti, tj. rejstřík trestů bez záznamu.

Celková částka splatná spotřebitelem – součet celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru pro spotřebitele.

Celková výše spotřebitelského úvěru – souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici.

Celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele – veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek.

Dluh – povinnost k úhradě smluvené částky, opak pohledávky.

Dražba – jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí (exekuce) spočívající v prodeji movitých či nemovitých věcí dlužníka. V praxi využívána spíše v případech prodeje nemovitostí dlužníka. Věci jsou prodávány tomu účastníku dražby, který nabídne nejvyšší cenu. Účast v dražbě je podmíněna složením tzv. dražební jistoty, což je částka stanovená exekutorem, po jejímž zaplacení je osobě umožněno se dražby účastnit. Podrobněji viz prodej movitých věcí a prodej nemovitých věcí.

Exekuce – výkon rozhodnutí, podrobnější výklad u výkonu rozhodnutí.

Exekutor – osoba, která je na návrh věřitele soudem pověřena k provedení výkonu rozhodnutí. Dohled nad činností exekutora provádí profesní komora – Exekutorská

komora České republiky se sídlem Husova 8, 602 00 Brno, tel.: 545 212 285,
www.exekutorskakomora.cz.

Insolvenční řízení – řízení, jehož předmětem je řešení situací úpadku či hrozícího úpadku dlužníka některým ze zákonem stanovených způsobů – jedním z těchto způsobů je tzv. osobní bankrot neboli oddlužení.

Koncentrace řízení – institut procesního práva, který znamená, že rozhodné skutečnosti ve věci a důkazy k prokázání tvrzení mohou být navrhovány jen do skončení prvního jednání soudu ve věci samé, popřípadě v dodatečné lhůtě, pokud je soudem stanovena.

Kontokorent – možnost přečerpání, tj. výslovné ujednání smluvních stran o zpřístupnění peněžních prostředků, které přesahují aktuální zůstatek na platebním účtu spotřebitele.

Mediace – metoda mimosoudního řešení sporu, prostřednictvím nestranného vyškoleného prostředníka (mediátora), který se pomocí speciálních komunikačních technik snaží dovést obě strany konfliktu k uzavření smírného řešení ve formě tzv. mediační dohody.

Mimosoudní řešení sporů – řešení sporů jiným způsobem než cestou soudní. Může se jednat např. o uzavření dohody o narovnání, řešení sporu v rozhodčím řízení, mediaci apod.

Náhrada nákladů řízení – povinnost uhradit úspěšně straně soudního sporu náklady tohoto řízení v částce přesně vyčíslené v soudním rozhodnutí.

Náklady exekuce – náklady vzniklé exekutorovi v souvislosti s vymáháním dluhu, tyto náklady jsou přičteny k dlužné částce a hradí je dlužník. Výše nákladů závisí na výši dluhu a na způsobu jeho vymáhání.

Nepřednostní pohledávka – pohledávka jiná než přednostní, toto dělení se používá u srážek ze mzdy, podrobněji viz výklad u přednostních pohledávek či srážek ze mzdy.

Nevykonatelné rozhodnutí – rozhodnutí (soud, rozhodce apod.), které dosud nenabývalo právní moci (buď byl proti němu podán opravný prostředek, nebo ještě

nebylo oběma stranám doručeno – v případě, že opravný prostředek není možný), a proto není možné se domáhat jeho plnění exekučně.

Nezabavitelná částka – část příjmu (mzdy platu, důchodu), kterou není možné postihnout výkonem rozhodnutí srážkami ze mzdy. Je tvořena součtem dvou třetin životního minima a normativních nákladů na bydlení – pro rok 2011 činí 5326,- Kč. Nezabavitelná částka se navyšuje o $\frac{1}{4}$ (1331,50 Kč) za každou vyživovanou osobu (manželka, dítě). Např. u osoby, která žije v manželství a vyživuje 3 děti, činí nezabavitelná částka $5326 + (4 \times 1331,50 \text{ Kč}) = 10\,652,- \text{ Kč}$.

Nezajištěný věřitel – věřitel, který uplatňuje svou pohledávku vůči dlužníkovi, a tato pohledávka není zajištěna např. zástavním právem. Nezajištěný věřitel se v insolvenčním řízení uspokojuje jen zčásti, a to buď zpeněžením majetkové podstaty, nebo plněním splátkového kalendáře dlužníkem.

Oddlužení – jeden z možných způsobů řešení úpadku dlužníka, který není podnikatelem, tzv. osobní bankrot. Podrobnější úprava je obsažena v insolvenčním zákoně (z. č. 182/2006 Sb.), princip úpravy spočívá v tom, že dojde k sečtení všech dluhů dlužníka a jejich rozdělení na zajištěné (např. zástavním právem) a nezajištěné. Zajištěné dluhy musí být uspokojeny v plné výši, dluhy nezajištěné musí být uspokojeny do výše alespoň 30 % (pokud věřitelé nebudou souhlasit s uspokojením v nižší výši) – bez splnění těchto podmínek soud oddlužení nepovolí. Návrh na oddlužení může podat dlužník – nepodnikatel, který je v úpadku (viz úpadek). Návrh se podává krajskému soudu dle místa bydliště dlužníka na formuláři umístěném na www.insolvenzni-zakon.justice.cz/obecne-informace/formulare-vzory.html. Oddlužení může být provedeno buď zpeněžením majetkové podstaty (prodejem majetku dlužníka) nebo plněním splátkového kalendáře. U plnění splátkového kalendáře je důležitá výše příjmu dlužníka, od které se odvíjí výše splátky (princip podobný srážkám ze mzdy). Zjednodušeně řečeno, lze na plnění splátkového kalendáře použít jen tu část čistého příjmu, která převyšuje nezabavitelnou částku zvýšenou o $\frac{1}{3}$ rozdílu čisté mzdy a nezabavitelné částky. Výše splátky musí být zároveň taková, aby během 5 let došlo k uhrazení alespoň 30 % nezajištěných dluhů (pokud věřitelé nesouhlasí s částkou nižší).

Odklad výkonu rozhodnutí – dlužník může podat exekutorovi, který exekuci provádí, návrh na odklad výkonu rozhodnutí pokud se bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlené provedení výkonu rozhodnutí pro něho a jeho blízké mělo zvláště nepříznivé následky. Důvodem pro odklad výkonu

rozhodnutí může být náhlá ztráta zaměstnání, bydlení, nemoc apod. Důležitá je však dočasnost tohoto důvodu – dlužník by měl v návrhu uvést, dokdy odložení výkonu rozhodnutí navrhuje. Soud při rozhodování zváží dlužníkem uváděné důvody a zároveň posoudí, zda by tímto postupem nedošlo k poškození zájmů věřitele.

Odpor – odvolání do platebního rozkazu, nutno podat ve lhůtě 15 dnů od doručení platebního rozkazu, který se podáním odporu v plném rozsahu ruší.

Odvolání – postup jedné či obou stran sporu v případě, že nejsou spokojeni s rozhodnutím soudu prvního stupně. Nutno podat ve lhůtě 15 dnů od doručení rozhodnutí, podává se soudu, který ve věci rozhodoval.

Oprávněný – osoba věřitele v exekučním řízení, tj. ten, kdo na základě vykonatelného rozhodnutí podává návrh na nařízení výkonu rozhodnutí (exekuci), zjednodušeně řečeno, ten, komu dlužíte.

Osobní bankrot – viz oddlužení.

p. a. (per annum) – roční úroková sazba.

Pevná výpůjční úroková sazba – jediná výpůjční úroková sazba sjednaná mezi věřitelem a spotřebitelem na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru nebo více výpůjčních úrokových sazeb stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou; nejsou-li ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, stanoveny všechny výpůjční úrokové sazby, považuje se výpůjční úroková sazba za pevně stanovenou pouze pro dílčí období, pro která jsou výpůjční úrokové sazby stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou sjednanou při uzavření této smlouvy.

Platební rozkaz – jeden ze způsobů soudních rozhodnutí v případech, kdy je předmětem sporu peněžité plnění a kdy není třeba nařizovat jednání ve věci – nárok žalobce je dostatečně zřejmý z podané žaloby.

Plná moc – zmocnění osoby k provedení předem dohodnutého úkonu za osobu, která zmocnění udělila. Je vhodné udělit písemně, neboť se jejím prostřednictvím zmocnění prokazuje navenek. Podpisy zpravidla není třeba ověřovat.

Pohledávka – právo na zaplacení určité peněžní částky, opak dluhu.

Povinný – osoba dlužníka v exekučním řízení, tj. ten, kdo má povinnost platit.

Právní předpisy – v textu publikace jsou použity zejména tyto:
občanská zákoník – zákon č. 40/1964 Sb., v platném znění,
občanský soudní řád – zákon č. 99/1963 Sb.,
exekuční řád – zákon č. 120/2001 Sb., v platném znění,
insolvenční zákon – zákon č. 182/2006 Sb., v platném znění,
zákon o spotřebitelském úvěru – zákon č. 145/2010 Sb., v platném znění,
trestní zákoník – zákon č. 40/2009 Sb., v platném znění,
trestní řád – zákon č. 141/1961 Sb.,
zákon o rozhodčím řízení – č. 216/1994 Sb., v platném znění.

Právní zastoupení – zastoupení právním zástupcem (advokátem, notářem, obecným zmocněncem) v předem domluvené věci. Zástupce ve věci jedná jménem osoby, kterou zastupuje, a prokazuje se plnou mocí.

Prodej movitých věcí – jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí (exekuce), který spočívá v zabavení movitých věcí dlužníka a jejich následném prodeji v dražbě. Zabaveny nemohou být tyto věci:

- a) běžné oděvní součásti a obvyklé vybavení domácnosti (tj. základní nezbytné majetkové vybavení domácnosti),
- b) snubní prsten a jiné předměty obdobné povahy (věci s věnováním apod.),
- c) zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě (brýle apod.),
- d) hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce, tj. aktuálně do částky 6252,- Kč.

Prodej nemovitých věcí – další ze způsobu výkonu rozhodnutí spočívající v prodeji nemovitých věcí v dražbě. Exekutor nejprve zajistí vypracování znaleckého posudku, který určí hodnotu nemovitosti. Následně dojde k vydání dražení vyhlášky, která obsahuje podrobnější informace o dražbě – termín, místo, draženou nemovitost, vyvolávací cenu, dražební jistotu, práva a závady, které v dražbě nezaniknou. Vyvolávací cena je vždy stanovena na 2/3 ceny odhadní (pokud se nejedná o dražbu opakovanou), dražební jistota je částka, po jejímž zaplacení se osoba může dražby účastnit. Mezi závady, které v dražbě nezaniknou, patří například nájemní právo – tj. pokud je např. prodávána nemovitost, která je obývána nájemci, jejich nájemní smlouva nezaniká, ale je účinná i vůči novému

nabyvateli. Výtěžek dražby se použije k úhradě nákladů exekuce a k uspokojení pohledávky věřitele. Případný zbylý výtěžek dražby obdrží dlužník.

Promlčení – způsobuje nevymahatelnost nároků z důvodu jejich neuplatnění v zákonem stanovené (promlčecí) době. Její délka je různá, v případech peněžitého plnění činí 3 roky, pokud došlo k vydání soudního rozhodnutí ve věci či k uznání dluhu, lhůta se prodlužuje na 10 let.

Přednostní pohledávka – jedná se o pohledávky uvedené v ust. § 279 odst. 2 o. s. ř., používáno zejména u srážek mzdy. Konkrétně se jedná o tyto pohledávky:

- a) pohledávky výživného,
- b) pohledávky náhrady škody způsobené poškozenému ublížením na zdraví,
- c) pohledávky náhrady škody způsobené úmyslnými trestnými činy,
- d) pohledávky daní a poplatků,
- e) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách nemocenského pojištění, důchodového pojištění, úrazového pojištění a důchodového zabezpečení,
- f) pohledávky pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pohledávky pojistného na úrazové pojištění a pohledávky pojistného na veřejné zdravotní pojištění,
- g) pohledávky náhrady za příspěvek na výživu dítěte a příspěvek na úhradu potřeb dítěte svěřeného do pěstounské péče,
- h) pohledávky náhrady přeplatků na podpoře v nezaměstnanosti a podpoře při rekvalifikaci,
- i) pohledávky náhrady přeplatků na dávkách státní sociální podpory,
- j) pohledávky regresní náhrady podle zákona o nemocenském pojištění,
- k) pohledávky náhrady mzdy, platu nebo odměny a sníženého platu nebo snížené odměny, poskytované v období prvních 14 kalendářních dnů a od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v období prvních 21 kalendářních dnů dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény.

Příkazání pohledávky – jeden ze způsobů výkonu rozhodnutí, který spočívá v obstarání (zabavení) finančních prostředků na účtu do výše stanovené v exekučním příkaze. Zabaveny mohou být pouze finanční prostředky na účtu přesahující dvojnásobek životního minima jednotlivce, tj. 6252,- Kč (tuto částku musí exekutor na účtu ponechat a banka Vám je povinna ji vyplatit).

Příslušnost soudu – věcná a místní, tj. určení soudu z hlediska stupně soudní soustavy a místa příslušného k projednání věci. Příslušnost je stanovena občanským soudním řádem a mění se dle typu sporu. V případě žaloby o dlužnou částku bude příslušný okresní (obvodní) soud dle sídla (trvalého bydliště) dlužníka, v případě návrhu na tzv. „osobní bankrot“ je příslušný krajský soud dle trvalého bydliště dlužníka.

Referenční úroková sazba – úroková sazba, která se použije jako základ pro výpočet jakéhokoli úroku, jenž má být uplatněn, a která pochází z veřejně přístupného zdroje a kterou mohou strany smlouvy ověřit, avšak nemohou ji jakkoliv přímo ovlivnit.

Rozhodce – osoba rozhodující spory v rozhodčím řízení, zákonné předpoklady pro výkon funkce rozhodce jsou: bezúhonnost, svéprávnost a zletilost.

Rozhodčí doložka – předem dohodnutý způsob mimosoudního řešení případně vzniklých sporů. Zpravidla se objevuje u smlouvy o půjčce a v praxi znamená, že případné spory s půjčkou spojené nebude rozhodovat soud, ale žalobcem stanovený rozhodce, jehož rozhodnutí může být podkladem k následnému výkonu rozhodnutí.

Rozhodčí nález – rozhodnutí rozhodce v rozhodčím řízení, možný podklad k výkonu rozhodnutí.

Rozhodčí řízení – mimosoudní metoda řešení sporů prostřednictvím zvoleného rozhodce. Řízení je zpravidla písemné, neveřejné a vydaný rozhodčí nález (= rozhodnutí rozhodce) je podkladem pro výkon rozhodnutí (není možnost odvolání).

RPSN – celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele, vyjádřené jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru. Počítá se podle vzorce:

$$m \quad m'$$
$$\text{suma } C_k (1 + X) - tk = \text{suma } D_1 (1 + X) - S_1$$
$$k = 1 \quad l = 1$$

kde:

- X je RPSN,
- m je číslo posledního čerpání,
- k je číslo čerpání, proto $1 \leq k \leq m$,
- C_k je částka čerpání k,

- tk je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každého následného čerpání, proto $t_1 = 0$,
- m' je číslo poslední splátky nebo platby poplatků,
- l je číslo splátky nebo platby poplatků,
- D1 je výše splátky nebo platby poplatků,
- S1 je interval vyjádřený v letech a zlomcích roku mezi datem prvního čerpání a datem každé splátky nebo platby poplatků.

Ručení – jeden ze způsobů zajištění pohledávek znamenající, že za plnění dluhu dlužníkem se zaručí další osoba, po které se věřitel může domáhat plnění v případě, že nebude plnit dlužník. Ručitel se následně může domáhat plnění po dlužníkovi.

Schválení oddlužení – usnesení soudu, kterým je dlužník osvobozen od placení dluhů, zahrnutých do oddlužení, v rozsahu, v němž dosud nebyly uspokojeny. Usnesení soud vydá na návrh dlužníka.

Směnka – cenný papír, který je hojně využíván k zajištění půjček z důvodu její snazší vymahatelnosti. Soudu stačí předložit originál řádně vyplněné směnky a ten uloží povinnost uhradit částku tam uvedenou.

Smírčí řízení u soudu – metoda „mimosoudního“ řešení sporu, která je přitom soudním řízením. Jedná se o tzv. smírčí řízení podle § 67 občanského soudního řádu, který stanoví, že připouští-li to povaha věci, lze navrhnout u kteréhokoli soudu, který by byl věcně příslušný k rozhodování věci, aby provedl pokus o smír (smírčí řízení), a došlo-li k jeho uzavření, aby rozhodl i o jeho schválení.

Smlouva o půjčce – smlouva, jejímž předmětem je závazek dlužníka uhradit do stanoveného data půjčenou částku včetně stanovených úroků. Písemná forma není nutná, ale přispívá ke snazší vymahatelnosti.

Soudní poplatek – poplatek za podání žaloby, jeho zaplacení je předpokladem toho, aby se soud mohl věcí zabývat. Je možno podat žádost o osvobození od tohoto poplatku, odůvodňují-li to výtěžkové a majetkové poměry žalobce (např. osoby v evidenci ÚP). Výše soudního poplatku je stanovena zákonem č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

Splátkový kalendář – dohoda mezi dlužníkem a věřitelem o umožnění plnění ve splátkách včetně stanovení výše jednotlivých splátek a data jejich splatnosti. Často

využíván zejména v exekučním řízení, kdy dlužník nemá možnost požadovanou částku uhradit jednorázově. Nezaplacením jedné splátky včas se stává splatným celý dluh. Splátkový kalendář, respektive plnění splátkového kalendáře je rovněž jeden ze způsobů oddlužení (podrobněji výklad u oddlužení).

Spotřebitel – osoba, která nejedná v rámci své obchodní či podnikatelské činnosti.

Spotřebitelská smlouva – smlouva (kupní, o dílo, o úvěru atp.), kterou na jedné straně uzavírá spotřebitel a na druhé straně subjekt jednající v rámci své podnikatelské činnosti. Podrobnější úprava je obsažena v § 51a a násl. občanského zákoníku či v zákoně č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru, v platném znění.

Spotřebitelský úvěr – půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli subjektem (věřitelem, zprostředkovatelem) jednajícím v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání.

Srážky ze mzdy – další ze způsobu výkonu rozhodnutí, jehož uplatněním dochází k postižení mzdy (platu) či obdobných plnění majících charakter mzdy (důchod). Srážkami ze mzdy může být postižena pouze část mzdy (platu, důchodu), přesný mechanismus výpočtu srážek je poměrně složitý, ale v zásadě je třeba zjednodušeně řečeno vycházet z následujícího.

Srážky ze mzdy nemohou být prováděny z tzv. nezabavitelné části, která pro rok 2011 činí 5326,- Kč na jednotlivce (nezabavitelná část je počítána jako součet dvou třetin životního minima a normativních nákladů na bydlení). K nezabavitelné částce na jednotlivce je třeba přičíst další nezabavitelnou část na každou z osob, které jsou na jednotlivce odkázány výživou (manžel, dítě, ...), ve výši jedné čtvrtiny nezabavitelné částky jednotlivce (v roce 2011 činí $5326 : 4 = 1331,50$ Kč). Nezabavitelná částka se následně odečte od čisté mzdy a dle výše tohoto rozdílu se následně použije jeden z níže popsaných postupů.

Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy vyšší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než 7989,- Kč pro rok 2011, je možné bez omezení srazit vše nad tuto částku. Zároveň je ještě možno srazit dle typu pohledávky buď jednu třetinu (nepřednostní pohledávky), nebo třetiny dvě (přednostní pohledávky) z částky 7989,- Kč. To znamená, že částka 7989,- Kč se rozdělí na třetiny (tj. 2663,- Kč), přičemž jedna třetina se přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin (5326,- Kč) mohou být prováděny srážky. Zákonná úprava rozlišuje tzv. přednostní pohledávky (např. výživné) a pohledávky tzv. nepřednostní (běžné). Před-

nostní pohledávky mohou být uspokojovány v daném případě do výše dvou třetin z částky 7989,- Kč, pohledávky nepřednostní pouze ze třetiny jedné z této částky. Pokud je rozdíl nezabavitelné částky a čisté mzdy nižší než součet životního minima a normativních nákladů na bydlení, tj. než 7989,- Kč pro rok 2011, postupuje se tak, že rozdíl čisté mzdy a nezabavitelné částky se rozdělí na třetiny. Jedna třetina se následně přičte k nezabavitelné částce a ze zbylých dvou třetin mohou být srážky prováděny (opět bude záležet na typu pohledávky, u přednostních budou srážky prováděny ze dvou třetin rozdílu nezabavitelné částky a čisté mzdy, u pohledávek nepřednostních budou srážky prováděny ze třetiny jedné).

Svéprávnost – způsobilost k právním úkonům, plné způsobilosti osoba nabývá zletilostí – dosažením věku 18 let, popř. uzavřením manželství před dosažením toho věku. Rozhodnutím soudu může být omezena či zbavena.

Tabulka umoření – tabulka obsahující dlužné platby, lhůty a podmínky vztahující se ke splacení těchto částek, rozčlenění každé splátky ukazující umořování jistiny, úrok vypočítaný na základě úrokové sazby a veškeré dodatečné náklady; pokud není úroková sazba pevně stanovena nebo je možné dodatečně náklady změnit, musí tabulka umoření obsahovat jasnou a stručnou informaci, že uvedené údaje platí pouze do změny úrokové sazby nebo dodatečných nákladů provedené v souladu se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

Úpadek – situace dlužníka, který má vůči alespoň dvěma věřitelům závazky alespoň 30 dnů po lhůtě splatnosti a tyto závazky není schopen plnit. Má se za to, že dlužník není schopen plnit své závazky, když nastane jedna z okolností uváděných níže:

- a) zastavil platby podstatné části svých peněžitých závazků,
- b) platby neplní po dobu delší 3 měsíců po lhůtě splatnosti,
- c) není možné dosáhnout uspokojení některé ze splatných peněžitých pohledávek vůči dlužníku výkonem rozhodnutí.

Uznání dluhu – písemné stvrzení, že dlužník uznává dluh vůči věřiteli. Používáno z důvodu snazší vymahatelnosti. Uznáním dluhu rovněž dochází k prodloužení promlčecí lhůty, a to ze tří na deset let.

Věci movité – veškeré věci vyjma pozemků, bytů a budov.

Věci nemovité – věci, jejichž vlastnictví je evidováno v katastru nemovitostí (pozemky, budovy, byty).

Věřitel (pro účely zákona o spotřebitelském úvěru) – osoba nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání. Vždy musí být specifikována alespoň jménem a příjmením, popřípadě obchodní firmou, a místem podnikání, jde-li o fyzickou osobu, či obchodní firmou nebo názvem, sídlem, popřípadě umístěním organizační složky na území České republiky, jde-li o právnickou osobu.

Vyjádření k žalobě – reakce žalovaného na výzvu soudu, soud spolu s výzvou posílá i text žaloby, k níž má vyjádření směřovat. Pokud se žalovaný nevyjádří, soud může rozhodnout i bez nařízení jednání, a to v neprospěch žalobce.

Vyklizení nemovitosti – soudní řízení, jehož předmětem je určení, zda žalovaný nemovitost užívá bez právního důvodu (platné nájemní smlouvy), a je proto povinen ji vyklidit, či nikoliv.

Vykonatelné rozhodnutí – rozhodnutí (soudu, rozhodce apod.), které již nabylo právní moci (není možnost využití opravných prostředků buď proto, že je zákon nepřipouští, nebo proto, že marně uplynula lhůta k jejich podání) a je možno ho vykonat – podat návrh exekutorovi na jeho výkon.

Výkon rozhodnutí (exekuce) – řízení, jehož předmětem je vymožení plnění stanovené povinností některým ze zákonem stanovených způsobů (prodej movitých věcí či nemovitostí, srážky ze mzdy, obstavení účtu apod.). Zahájeno na návrh věřitele, následně soud ustanoví exekutora, který výkon rozhodnutí provede. Exekutor poté uvědomí dlužníka o nařízení exekuce, poučí ho o tom, že se svými věcmi nesmí nakládat mimo rámec běžné činnosti (např. je prodát) a vyzve ho k dobrovolnému plnění – sdělí mu výši dlužné částky včetně odhadu nákladů exekuce, bankovní spojení a termín, dokdy má dlužnou částku uhradit. Pokud dlužník nereaguje, dojde k provedení výkonu rozhodnutí některým z výše uvedených způsobů.

Výpůjční úroková sazba – úroková sazba vyjádřená jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši spotřebitelského úvěru.

Zahlazení odsouzení – výmaz uloženého trestu z Rejstříku trestů („na pachatele se hledí, jako by nebyl odsouzen“). Podmínkou pro zahlazení je nepřetržité vedení řádného života odsouzeným po výkonu nebo prominutí trestu po stanovenou dobu. Doba vedení řádného života je stanovena dle výše uloženého trestu. Odsouzený

si může podat žádost o zahrazení odsouzení i před uplynutím této doby, pokud prokáže svým velmi dobrým chováním, že se napravil.

Zajištěný věřitel – věřitel, který uplatňuje svou pohledávku vůči dlužníkovi, a tato pohledávka je zajištěna, tzn. je zde zástavní právo nebo jiné podobné (zadržovací právo, zajišťovací převod nemovitosti apod.). Zajištěný věřitel se v insolvenčním řízení uspokojuje jen z výtěžku zpeněžení zajištění (zástavy).

Zastavení exekuce – zastavením exekuce dochází k jejímu skončení z důvodů podrobněji upravených v občanském soudním řádu. Jedním z těchto důvodů je, že dosavadní průběh výkonu rozhodnutí ukazuje, že výtěžek, kterého jím bude dosaženo, nepostačí ani ke krytí jeho nákladů. K zastavení exekuce může dát podnět i dlužník – musí podat exekutorovi, který exekuci provádí, návrh na její zastavení z důvodu nemajetnosti. Pokud exekutor návrhu nevyhoví, je povinen ho postoupit soudu, který rozhodne, zda exekuci zastaví, či nikoliv.

Zletilost – dosažení hranice 18 let, popř. uzavření manželství před dosažením toho věku.

Zpeněžení majetkové podstaty – veškerý dlužníkův majetek, nabytý do dne zahájení insolvenčního řízení, a žije-li dlužník v manželství, též majetek, který patřil do společného jmění manželů, které ke dni schválení oddlužení zaniká.

Zprostředkovatel (pro účely zákona o spotřebitelském úvěru) – osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá. Vždy musí být specifikována alespoň jménem a příjmením, popřípadě obchodní firmou, a místem podnikání, jde-li o fyzickou osobu, či obchodní firmou nebo názvem, sídlem, popřípadě umístěním organizační složky na území České republiky, jde-li o právnickou osobu.

Zástavní právo – jeden ze způsobů zajištění zpravidla peněžitého závazku pro případ jeho neuhrazení. Zástavní právo bývá nejčastěji používáno u půjček vyšších finančních částek (např. hypotéky). Jako zástava mohou být použity věci movité i nemovité. V případě neuhrazení půjčky se věřitel uspokojí ze zástavy – jejím prodejem.

Závazek – je zjednodušeně řečeno ujednání mezi dvěma osobami, jehož předmětem je povinnost jedné z těchto osob (dlužníka) něco v budoucnu dát, dělat či nedělat osobě druhé (věřiteli), která má právo toto plnění vymáhat.

Žaloba – podání na soud, v němž se žalobce domáhá svých nároků. Podstatné náležitosti žaloby jsou:

- a) uvedení soudu, kterému je určena,
- b) označení žalobce (jméno, příjmení, datum narození, bydliště),
- c) označení žalovaného (jméno, příjmení, datum narození, bydliště),
- d) popsání věci, které se týká,
- e) uvedení toho, co sleduje (čeho se žalobce domáhá – např. uložení povinnosti zaplatit),
- f) datum, podpis.

Žalobu je třeba na soud doručit v potřebném počtu stejnopisů tak, aby jeden mohl zůstat na soudě a každý z účastníků obdržel po jednom (tedy minimálně dva).

Žalobce – osoba podávající žalobu u soudu, tj. osoba, která zahájila soudní řízení.

Žalovaný – osoba, proti níž žaloba směřuje.

10 Přílohy

- 1) Seznam kontaktních míst pro řešení spotřebitelských sporů
- 2) Seznam mediátorů
- 3) Seznam rozhodců

PŘÍLOHA Č. 1 – SEZNAM KONTAKTNÍCH MÍST PRO ŘEŠENÍ SPOTŘEBITELSKÝCH SPORŮ

Organizace	Místo	Adresa	Telefon
SIC Brno adr.brno@spotrebitele.info	Brno	Mečová 5 602 02 Brno	543 255 371
SIC České Budějovice adr.ceskebudejovice@spotrebitele.info	České Budějovice	Senovážné náměstí 13 370 01 České Budějovice	386 353 542
Jihočeská hospodářská komora JKMCeskeBudejovice@komora.cz	Jihočeský kraj	RM České Budějovice Husova tř. 1256/9 370 01 České Budějovice	387 699 325 725 757 413
Regionální hospodářská komora Brno JKMBrno@komora.cz	Jihomoravský kraj	RM Brno (výstaviště) Výstaviště 1 (areál BVV) 648 04 Brno	532 194 923
SČS – RKM Jihomoravský kraj jimorava@regio.cz	Jihomoravský kraj	Nám. Svobody 18/210 669 02 Znojmo	515 224 923
Regionální hospodářská komora Poohří JKMKarlovyVary@komora.cz	Karlovarský kraj	RM Karlovy Vary U Spořitelny 2 361 20 Karlovy Vary	353 569 173
Krajská Hospodářská komora Královéhradeckého kraje JKMHradecKralove@komora.cz	Královéhradecký kraj	RM Hradec Králové Škroupova 957/4 500 02 Hradec Králové	495 521 682
SČS – RKM Hradec Králové krejcar@regio.cz	Královéhradecký kraj	Tř. Karla IV. 430 500 02 Hradec Králové	495 215 266
Okresní Hospodářská komora Liberec JKMLiberec@komora.cz	Liberecký kraj	RM Liberec Rumunská 655/9 460 01 Liberec	485 100 148
SIC Olomouc adr.olomouc@spotrebitele.info	Olomouc	tř. Svornosti 57 779 00 Olomouc	585 750 704
Okresní hospodářská komora Olomouc JKMOlomouc@komora.cz	Olomoucký kraj	RM Olomouc Opletalova 364/1 772 00 Olomouc	585 223 231 585 223 554
SIC Ostrava adr.ostrava@spotrebitele.info	Ostrava	Střelníční 8 702 00 Ostrava	596 111 252
Hospodářská komora Plzeňského kraje JKMPlzen@komora.cz	Plzeňský kraj	RM Plzeň Tylova 57 316 00 Plzeň	266 721 419
SIC Praha adr.praha@spotrebitele.info	Praha	Rytířská 10 110 00 Praha 1	224 211 948

Hospodářská komora České Republiky Praha JKMPraha@komora.cz	Středočeský kraj	Freyova 27 190 00 Praha 9	266 721 419
SIC Uherský Brod adr.uherskybrod@spotřebitele.info	Uherský Brod	ZO ČSOP 63/01 Centaurea Větrná 2469 688 01 Uherský Brod	571 891 739
Okresní hospodářská komora Ústí nad Labem JKMUstinadLabem@komora.cz	Ústecký kraj	Velká Hradební 8 400 01 Ústí nad Labem	266 721 419
Hospodářská komora Jihlava JKMJihlava@komora.cz	Vysočina	RM Jihlava Benešova 1256/13 586 01 Jihlava	567 215 806
Krajská Hospodářská komora Zlínského kraje JKMZlin@komora.cz	Zlínský kraj	RM Zlín Vavrečkova 5262 (budova 23) 760 01 Zlín	572 154 553

Zdroj: <http://adr.komora.cz/Stranky/kontakt.aspx>

PŘÍLOHA Č. 2 – SEZNAM MEDIÁTORŮ

	Příjmení a jméno	Kontakty	Místo působení
1	Mgr. Bláha Zdeněk	zblaha@mbi.cz 606 812 359	Brno, Jihomoravský kraj
2	JUDr. Capoušková Eva	capouskovi@volny.cz 603 360 191	Praha
3	Ing. Desbrosseová Ludmila	Desbrosse@volny.cz 603 176 796	Praha, Královéhradecký kraj
4	PhDr. Hájek Miroslav	mirhajek@atlas.cz 602 818 743	Praha, Středočeský kraj, Liberec, Pardubice, Ústí nad Labem, Vysočina
5	PhDr. Hejný Jiří	Jiri.hejny@tiscali.cz 777 804 333	Praha, Středočeský kraj
6	PhDr. Holá Lenka	lenka.hola@email.cz 775 637 714	Pardubický kraj, Olomoucký kraj, Moravskoslezský kraj
7	Ing. Jarolímková Šárka	jarolimkova.sarka@seznam.cz 605 486 428	Jihočeský kraj
8	MUDr. Jelínková Věra	verajel@gmail.com 602 183 385	Brno
9	PaedDr. Jilemická Jitka	jilem@konsens.cz 608 806 082	Praha, výjimečně Střední Čechy
10	Ing. Jilemický Jaroslav	jilem@iol.cz 602 282 004	Praha, výjimečně Střední Čechy
11	Mgr. Joklová Dana	Dana@jokl.cz 605 483 985	Zlínský kraj, dle dohody celá Morava
12	Ing. Jurištová Karin	karinj@iol.cz	Praha, Středočeský kraj
13	Kocura Ivan	Ivan.kocura@mensa.cz 775 333 966	Praha, Středočeský kraj
14	Kokoška Vladimír	vkokoska@seznam.cz 723 070 279	Plzeň
15	Kouklová Naděžda	nadejka@centrum.cz 728 381 788	Praha, Středočeský kraj
16	Mgr. Ing. Krejčí Radim	radim.krejci@adr-mediace.cz 604 529 603	Praha

17	Ing. Krejčová Radana	Radana.krejцова@tiscali.cz 739 737 635	Praha, Středočeský kraj
18	Mgr. Křížková Jarmila	Krizkova.jarmila@seznam.cz 604 111 468	Praha, Středočeský kraj
19	PhDr. Morawská Eva	morawska@vos-kh.cz 606 539 854	Praha, Středočeský kraj
20	Rampasová Helena	ytsad@centrum.cz 604 277 153	Praha
21	Mgr. Kušičková Marie	horejsi@centrum.cz Kusickova@plzen.eu 602 185 989	Plzeňský kraj
22	PhDr. Hejná Běla	Hejna2007@seznam.cz 775 992 211	Praha, Středočeský kraj, eventuálně Vysočina
23	Ing. Pospíšilová Ludmila	L_pospasilova@post.cz 607 984 201	Praha
24	Bc. Řezaninová Jitka	jrezaninova@seznam.cz 731 576 807	Praha, Středočeský kraj
25	Ing. Severová Věra	Vera.severova@seznam.cz 606 415 105	České Budějovice, Jindřichohradecko
26	Mgr. Šála Hynek	hyneksala@email.cz hnic@seznam.cz 775 623 061	Liberec a okolí
27	Vrabcová Dana	Dana.vrabcova@seznam.cz 606 644 505	Praha, Středočeský kraj
28	Ing. Pešout Karel	carla.cz@seznam.cz; 736 756 396	Děčín, Ústí n. Labem a okolí
29	Mgr. Dudová Zuzana	dudazu@gmail.com 773 939 099	Ostravsko, Vysočina, Brno
30	JUDr. Bílá Srníková Simona	bila.srnikova@seznam.cz 224 312 462 603 552 033	Praha a Středočeský kraj (Beroun, Nymburk)
31	Mgr. Vydrželová Pavlína	uebersetzungen@seznam.cz pavlina.vydrzelova@dil.cz 602 253671	Praha, Olomouc
32	Kantorová Milena	mimosoudni.reseni@seznam.cz 608 060 600	Moravskoslezský a Zlínský kraj
33	JUDr. Janoušková Lea	lea.janouskova@seznam.cz tel, fax: 274 821 376 739 055 210	Praha

34	Ing. Režňák Radoslav, MBA	radoslav.reznak@atlas.cz 724 331 557	Brno a Jihomoravský kraj
35	Ing. Mourková Radka	mediace.liberecko@seznam.cz 777 285 249	Liberecko
36	Mgr. Vyskočilová Andrea	vyskocila@gmail.com 775 141 829	Praha
37	JUDr. Šmejkal Václav, Ph.D.	smejkalvaclav@gmail.com 606 501 591	Praha, Středočeský kraj
38	Ing. Tichá Milena	milena.ticha@email.cz 728 015 968	Liberec a okolí
39	Mgr. Žižková Marcela	marcela.zizkova@email.cz 608 978 600	Karlovarský kraj, Plzeň
40	Křížová Veronika, DiS.	V.Krizova@seznam.cz 603 184 711	Praha
41	Stránská Martina	matulastra@seznam.cz 731 146 781	Praha
42	PhDr. Balvínová Nataša	balvinovan@seznam.cz 728 716 288	Praha a okolí
43	JUDr. Cermanová Aneta	anetacermanova@seznam.cz 723 891 992	Praha, Praha-východ
44	JUDr. Vaňková Eva	Eva.vankova@akvankova.cz 723 813 825	Pardubický, Královéhradecký a Olomoucký kraj
45	Mgr. Nováková Věra	vn.zinkovy@seznam.cz 603 282 584	Plzeňský kraj
46	JUDr. Eva Ropková, LL.M.	ak@evaropkova.eu 774 906 019	Praha, Hradec Králové, Pardubice

*zdroj: <http://www.mpo.cz/dokument81730.html>;
cit. 10. 03. 2011, stav ke dni 25. 01. 2011*

PŘÍLOHA Č. 3 – SEZNAM ROZHODCŮ

Jméno	Adresa	PSČ	Město	e-mail
JUDr. Oldřich Beneš	Advokátní kancelář, Mojmírovců 41	709 00	Ostrava	oldrich.benes@mybox.cz
JUDr. Roman Brnčal, LL.M.	Polská č. 68	779 00	Olomouc	romanbrncal@seznam.cz
JUDr. Vladimír Bulinský	AK Bulinský, Mach a Vávra, Tř. kpt. Jaroše	602 00	Brno	bumama@bumama.cz
Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.	Jeremenkova 58	147 00	Praha 4	cernas@prf.cuni.cz
JUDr. Josef Češelský	Terasovitá 957/7	147 00	Praha 4	ceselsky.josef@quick.cz
JUDr. Jana Došková	V. P. Čkalova 7	160 00	Praha 6	janadoskova@volny.cz
Ing. Ing. Martin Ďurina, Ph.D.	Kurzova 2413	155 00	Praha 5	durina@egap.cz
JUDr. Karel Fiala	AK, V Jámě 1	110 00	Praha 1	fiala@fiala-ak.cz
JUDr. Lubomír Fiedler	Vodičkova 791/41, Palác Ligna	112 09	Praha 1	lfiedler@email.cz
JUDr. Ondřej Hanák, Ph.D.	Radlická 3	150 00	Praha 5	ondrej.hanak@advokatove.cz
Ing. Petr Havrda	Vinohradská 34	120 00	Praha 2	phconsult@atlas.cz
Mgr. Tomáš Homola	AK Uhlíř, Homola a spol. Opletalova 5	110 00	Praha 1	tomas.homola@lawoffice.cz
JUDr. Tomáš Horáček, Ph.D.	Politických vězňů 760	252 62	Horoměřice	horacek@prf.cuni.cz
JUDr. Vít Horáček	Husova 5, Betlémský palác	110 00	Praha 1	vit.horacek@glatzova.com
JUDr. Ivo Horák, Ph.D.	Advokátní kancelář, Elišky Přemyslovny 380	156 00	Praha 5	judr.ivo.horak@seznam.cz
JUDr. Petr Hostaš	Čížek, Hostaš & spol., Na Struze 1740/7	110 00	Praha 1	hostas@akch.cz
JUDr. Petr Hromek, Ph.D.	AK IURIDICUS, Vinohradská 30	120 00	Praha 2	petr.hromek@iuridicus.cz
Mgr. Libor Hubáček, MBA	Ulřichova 2151	256 01	Benešov	libor.hubacek@seznam.cz
JUDr. Olga Humlová, CSc.	Platněšská 4	110 00	Praha 1	ohumlova@salans.com

JUDr. Ladislava Indrová	Malá ul. 6	301 00	Plzeň	indrova@akplzen.cz
JUDr. Zdeněk Karfík, CSc.	AK, Politických vězňů 7	110 00	Praha 1	karfik@mbox.vol.cz
Doc. JUDr. Martin Janků, CSc.	Hodakova 33	664 41	Troubsko	jankum@mendelu.cz
Ing. Otto Kechner	Úřad MČ Praha 7, Nábř. kpt. Jaroše 1000	170 00	Praha 7	otto@kechner.cz
JUDr. Milan Klouda	Roháčova 77	130 00	Praha 3	klouda@mbox.vol.cz
JUDr. Vilém Knebort	Zajištěný fond družstevních záložen, Bartolomějská 11	110 00	Praha 1	knebort@zfdz.cz
JUDr. Jan Kocina	Malá ul. 6	305 65	Plzeň	kocina@akplzen.cz
JUDr. Jan Konečný	Koperníková 32, pošta Svatý Kopeček	783 51	Olomouc	jan.konecny@op-profashion.cz
Mgr. Ing. Petr Konečný	advokátní kancelář, Na Střelnici 39, P. O. Box	779 00	Olomouc	konecny@ advokatni-kancelar.cz
JUDr. Josef Kotásek, Ph.D.	Právnická fakulta MU, Veveří 70	611 80	Brno	kotasek@law.muni.cz
JUDr. Pavel Krýl CSc.	Advokát, Křtinská 617	149 00	Praha 4	pavel.krýl@seznam.cz
Mgr. Přemysl Líbal	Na Šindelce 704	417 12	Proboštov	premysl.libal@jsn.cz
Mgr. Zbyněk Loebel	CEAG, Betlémská 1	110 00	Praha 1	zloebel@ceag.cz
Doc. JUDr. Karel Marek, CSc.	Fibichova 30	679 04	Adamov	karel.marek@law.muni.cz
JUDr. Stanislav Myslíl, CSc.	advokátní kancelář, Národní třída 32	110 00	Praha 1	smyslil@bmpartners.cz
Ing. Ondřej Novák, CSc.	Učitelská 18	182 00	Praha 8	ono@teledin.cz
JUDr. Petr Němec	Dr. Janského 726	537 01	Chrudim	Dr.Nemec@email.cz
JUDr. Jan Pavlok	Na Příkopě 391/7	110 00	Praha 1	pavlok@pavlok.cz
Bc. Alena Peřovská	Seifertova 1624	250 01	Brandýs n. Labem	774324001@seznam.cz
JUDr. Dan Podstatzky- Lichtenstein	Milady Horákové 9	170 00	Praha 7	dr.dan@cmail.cz
Mgr. Milan Polák	Charles Square Center, Karlovo nám. 10	120 00	Praha 2	milan.polak@weinholdlegal.co
JUDr. Petr Poledník	advokátní kancelář, Příkop č. 4	604 12	Brno	ak.polednik@centrum.cz

JUDr. Zbyněk Pražák	advokát, Jugoslávská 112/23	407 46	Krásná Lípa	zbp@seznam.cz
Ing. Jan Ptáček, CSc.	Žihle 323	331 65	Žihle	ptacek.jan@iol.cz
JUDr. Václav Rubáš	Malá ul. 6, P. O. Box 265	305 65	Plzeň	rubas@akplzen.cz
RNDr. Zdeněk Somr	Palackého 116/25	288 02	Nymburk	somr@strednistav.cz
JUDr. Miroslav Svatoň	advokátní kancelář, nám. T. G. Masaryka 93	751 31	Lipník n. Bečvou	aksvaton@volny.cz
JUDr. Ing. Pavel Šafář	AK Široká 36/5	110 00	Praha 1	safar@konecna-safar.com
JUDr. Zuzana Šafránková	AK Z. Šafránková, Trojická 20	128 00	Praha 2	ak_safrankova@volny.cz
JUDr. Ing. Václav Školout	AK Vyroubal Krajhanzl Školout a spol., Na Příkopě 859/22	110 00	Praha 1	skolout@akvks.cz
Mgr. Ing. Milan Šouba	Cihlářská 19	602 00	Brno	souba@iqnet.cz
JUDr. Zdeněk Šulc	advokátní kancelář	110 00	Praha 1	zdsulc@comp.cz
JUDr. Vojtěch Trapl	advokát, Dvorecká 2a	147 00	Praha 4	ratrapl@trapl.cz
JUDr. Jitka Tutterová, advokátka	Ječná 1	120 00	Praha 2	tutterovaj@aktutterova.cz
Tomáš Vachuda, M.S.,J.D.	Francouzská 30	120 00	Praha 2	vachuda@vachuda.com
JUDr. Vladana Vališová	Borovská 789	190 16	Praha 9	akvalisova@volny.cz
JUDr. Antonín Valtr	Mánesova 895	500 02	Hradec	judr.valter@seznam.cz
JUDr. Čestmír Viktorjeník	8. května 21	779 00	Olomouc	viktorjenik@volny.cz
Mgr. Pavel Weikert	Seydlerova 2150/5	158 00	Praha 5	pavel.weikert@akweikert.cz
JUDr. Karel Zuska	AK Holec, Zuska & partneři, Václavské nám. 2-4	110 00	Praha 1	kzuska@holec-advokati.cz

zdroj: <http://www.mpo.cz/dokument81730.html>; cit. 10. 03. 2011

Manuál pro sociální pracovníky v oblasti insolvence

Michal Hubálek, Adam Křístek, Ladislav Zamboj

vydání 1., 2011

vydala Poradna pro občanství/občanská a lidská práva

Ječná 548/7, 120 00 Praha 2

www.poradna-prava.cz

grafická úprava, sazba, návrh obálky RedGreenBlue, MgA. Jana Štěpánová

jazyková korektura Vendula Kadlečková

tisk GEMÍ, s. r. o., Praha

ISBN 978-80-254-9535-3